



# **ZBIERKA**

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU  
A ROZHODNUTÍ SÚDOV  
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**5/2014**

**OBSAH****Rozhodnutia vo veciach správnych****67. Premlčanie colného dlhu**

I. Povinnosť platiť úroky z omeškania, vyplývajúca z vedľajšieho (akcesorického) administratívneho právneho vzťahu, nemôže trvať dlhšie, než trvá hlavný záväzok, pretože uplynutím premlčacej doby sa právo premlčí ako celok.

II. Ak dôjde k premlčaniu colného dlhu, nemôže sa potom takýto právny následok uplynutia času nevzťahovať i na úroky z omeškania, ak povinný subjekt vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k úrokom z omeškania.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013, sp. zn. 2Sžf/57/2012)..... 4

**68. Zmena účastníka konania** - V súlade s predpismi procesného práva správny súd vo veci koná ex offio s právnym nástupcom zaniknutého subjektu. Neexistuje preto zákonný dôvod na priznanie náhrady trov konania (odvolacieho konania) za taký úkon právnej služby, ktorým je v danom prípade návrh účastníka konania na zmenu účastníka konania v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013, sp. zn. 2Sži/19/2012) ..... 8

**69. Správny delikt**

I. Ukladanie pokút za správne delikty sa uskutočňuje v rámci diskrečnej právomoci správneho orgánu, zákonom stanoveného rozhodovacieho procesu, v ktorom správny orgán v zákonom upravených limitoch, hraniciach, uplatňuje svoju právomoc a určí výšku sankcie, pričom použitie správnej úvahy musí byť v súlade so zásadami logického uvažovania a rozhodnutie, ktoré je výsledkom tohto procesu musí byť aj náležite zdôvodnené.

II. Využitie jednotlivých procesných inštitútov podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov nemožno pripísať na ťarchu účastníka konania v súvislosti s posúdením závažnosti porušenia povinnosti, keďže ide o okolnosti, ktoré eventuálne môžu nastať až v čase po spáchaní správneho deliktu a ako také nepredstavujú príťažujúce okolnosti pri ukladaní sankcií.

III. Pokiaľ správny orgán považoval za nevyhnutné, aby účastník správneho konania svoje procesné oprávnenia využil, mal postupovať podľa ustanovení správneho poriadku o zabezpečení účelu a priebehu správneho konania.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sžo/37/2012) ..... 10

**70. Právomoc prokuratúry** - Na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia prokuratúry pri plnení jej úloh<sup>1</sup>, nie je daná právomoc súdu v správnom súdnictve, ale je daná právomoc prokuratúry.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2013, sp. zn. 8Sžo/46/2012) ..... 14

**71. Dotácie** - Ak sa príjemca dotácií zaviazal, že predmet dotácie bude využívaný na účel, na ktorý mu bola poskytnutá, predmet dotácie nemôže využívať na iný účel.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sžf/50/2012) ..... 18

**72. Zmena užívania stavby** - Posúdenie účelu využitia stavby pre verejné stravovanie malého rozsahu je rozhodujúcou skutočnosťou prípustnosti zmeny užívania stavby podľa územného plánu a je súčasne rozhodujúcou skutočnosťou, či a akým spôsobom zmena účelu užívania rodinného domu je spôsobilá ohroziť zdravie (aj psychické) vlastníkov susediacej stavby, užívanej nimi ako rodinný dom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2013, sp. zn. 6Sžp/37/2012) ..... 21

**73. Účel žaloby prokurátora**

I. Rozhodnutie o umiestnení stavby môže byť zákonným podkladom pre následné uskutočnenie stavby v zjednodušenom (ohlasovacom) konaní na základe ohlásenia podaného stavebníkmi v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, len ak vo výroku rozhodnutia o umiestnení stavby, stavebný úrad o tejto možnosti poučil účastníkov využívajúc ustanovenie § 39a ods. 5 stavebného zákona.

II. Účelom správnej žaloby prokurátora podľa § 35 ods. 1 písm. b), § 250b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku je ochrana zákonnosti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2013, sp. zn. 6Sžp/19/2012) ..... 30

**74. Absorpčná zásada**

I. Ustanovenie § 12 ods. 2 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov upravujúce postup pri ukladaní sankcií za viac priestupkov stanovuje, že za viac priestupkov toho istého

<sup>1</sup> § 4 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre

- páchateľa prejednávanych v jednom konaní sa uloží sankcia podľa ustanovenia vzťahujúceho sa na priestupok najprísnejšie postihnutelný.
- II. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté sankciou určenou pre najzávažnejší z nich. Pri rovnakých sadzbách pokút správny orgán uloží sankciu podľa sadzby za ktorýkoľvek z týchto deliktov v zmysle absorpčnej zásady.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sžo/40/2012) ..... 37
- 75. Vecná príslušnosť súdu** - Až na základe jasného, určitého a zrozumiteľného návrhu na začatie konania, podloženého relevantnými skutočnosťami a dôkazmi, bude možné posúdiť aj prípadnú vecnú príslušnosť súdu.  
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júla 2013, sp. zn. 6Nds/15/2012) ..... 41
- 76. Volebná kampaň** - Na základe zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov je vysielanie programov s politickým obsahom v čase volebnej kampane obmedzené. Preto uloženie pokuty za vysielanie priameho prenosu z rokovania orgánov politickej strany, nemožno považovať za porušenie práva na šírenie informácií a tomu zodpovedajúcemu právu občanov na informácie.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sž/18/2012) ..... 43
- 77. Medzinárodná ochrana cudzinca**
- I. Ak zaistený cudzinec požiada o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 návratovej smernice č. 2008/115, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2013<sup>2</sup> a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú.
- II. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová (podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca), môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. septembra 2013, sp. zn. 1Sza/6/2013) ..... 49
- 78. Priestupok** - Pri priestupku je dôležité nielen to, či ide o konanie, ktoré je za priestupok výslovne označené v zákone o priestupkoch alebo v inom zákone, ale musí ísť aj o konanie, ktorého sa obvinený z priestupku dopustil prinajmenšom z nevedomej nedbanlivosti a musí sa ním porušovať alebo ohrozovať záujem spoločnosti.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júna 2013, sp. zn. 10Sžd/3/2013) ..... 56
- 79. Ochrana práv spotrebiteľa**
- I. Ak splnomocniteľovi – úverovému dlžníkovi je odňatá možnosť určiť a vybrať si osobu splnomocnenca a osoba splnomocnenca viackrát vystupuje v úverových obchodoch spoločnosti, ktorá poskytla úver, táto skutočnosť sama osebe musí nutne vyvolávať pochybnosti u konajúceho katastrálneho orgánu o tom, či výkon práv a povinností splnomocnenca pri uzavretí záložnej zmluvy je skutočne v medziach riadneho zastupovania záujmov úverového dlžníka.
- II. Ak preskúmané rozhodnutie správneho orgánu súvisí s otázkou práv spotrebiteľa, správny súd pri rozhodovaní o opravnom prostriedku podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vždy preverí, či týmto právam bola poskytnutá náležitá ochrana podľa únieového i vnútroštátneho práva, a to aj vtedy, keď táto skutočnosť nebola výslovne namietaná žiadnym účastníkom súdneho konania.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2013, sp. zn. 1Sžr/150/2012) ..... 65
- 80. Určenie dane podľa pomôcok** - Daňovému subjektu nič nebráni, aby pred určením dane podľa pomôcok správcovi dane predložil daňové doklady a dôkazy, preukazujúce jeho tvrdenia, keďže daňový subjekt znáša dôkazné bremeno počas celého daňového konania.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. februára 2012, sp. zn. 5Sžf/68/2011) ..... 72
- 81. Odstúpenie od zmluvy**
- I. Platným odstúpením od zmluvy sa zmluva o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti od začiatku zrušuje (ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak). Týmto zrušením zaniká právny titul, na základe ktorého nadobúdateľ získal vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Medzi účastníkmi je po zrušení zmluvy z hľadiska obliagačných a vecnoprávných účinkov taký právny stav, ako keby k uzavretiu zmluvy nedošlo. Vlastnícke právo prevodcu sa obnovuje zo zákona. Táto zmena sa do katastra nehnuteľností zapisuje záznamom. Predpokladom takéhoto obnovenia vlastníctva prevodcu je však skutočnosť, že vlastníctvo dotknutej nehnuteľnosti nebolo pred odstúpením od zmluvy dobromyseľne nadobudnuté tretou osobou.

<sup>2</sup> vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR, C-534/11

- II. Existenciu sporu o platnosť odstúpenia od zmluvy musí správa katastra skúmať obligatórne, a to jednak z dôvodu, že len platné odstúpenie od zmluvy vyvoláva príslušné právne účinky, ako i s prihliadnutím na závažnosť zásahu týchto účinkov do vlastníckeho, resp. vecnoprávneho stavu. Pokiaľ vznikne spor o platnosť odstúpenia od zmluvy, jedná sa o občianskoprávny spor, ktorý je oprávnený rozhodnúť jedine súd.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 2011, sp. zn. 6Sžo/229/2010) ..... 81
- 82. Žiadosť o sprístupnenie informácií** - Žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov má slúžiť iba ako nástroj spoločenskej kontroly a nie ako prostriedok na zneužitie práva.  
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2013, sp. zn. 5SŽi/6/2012) ..... 88
- 83. Podmienky konania**
- I. Presné vymedzenie si predmetu konania a odstránenie väd podania je povinnosťou súdu, na ktorý podanie došlo, ešte predtým, ako vo veci vysloví svoju nepríslušnosť (miestnu či vecnú) a z tohto dôvodu vec postúpi inému súdu.
- II. Súd, ktorému bola vec postúpená, je tiež povinný skúmať podmienky konania (§ 103 OSP) a v prípade nejasností, ak ich bez väčších odstraňovaní väd nemôže posúdiť sám, predložiť vec na rozhodnutie nadriadenému súdu a nie bez ďalšieho zastaviť konanie. Inak by postupom súdu účastníkovi mohlo byť odňaté právo na súdnu ochranu.  
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2013, sp. zn. 5Nds/3/2013) ..... 93
- 84. Žalovaný správny orgán** - Hoci § 250 ods. 4 OSP kogentne definuje žalovaného v konaní o žalobe podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ako správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni, nie je povinnosťou súdu zisťovať namiesto žalobcu, ktorý správny orgán má byť žalovaný. Platí to pre prípady, kedy žalobca označí ako žalovaného správny orgán, ktorý sa žiadnym spôsobom nezúčastnil na konaní, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané.  
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2013, sp. zn. 5SŽi/8/2013) ..... 96
- 85. Uloženie povinností podľa zákona o energetike** - Na konanie o žalobe „o uloženie povinností strieť vstup a vjazd zo strany energetickej spoločnosti na nehnuteľnosť v súkromnom vlastníctve (spoluvlastníctve žalovaných), za účelom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez parcelu žalovaných a zároveň sa zdržať poškodzovania nízkonapäťového vedenia“ podanej za účinnosti zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov musí konať súd, resp. musí súdne konanie začaté pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, riadne dokončiť.  
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2013, sp. zn. 5Rks/2/2012) ..... 99

## 67.

## ROZHODNUTIE

- I. Povinnosť platiť úroky z omeškania, vyplývajúca z vedľajšieho (akcesorického) administratívneho právneho vzťahu, nemôže trvať dlhšie, než trvá hlavný záväzok, pretože uplynutím premlčacej doby sa právo premlčí ako celok.**
- II. Ak dôjde k premlčaniu colného dlhu, nemôže sa potom takýto právny následok uplynutia času nevzťahovať i na úroky z omeškania, ak povinný subjekt vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k úrokom z omeškania.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013, sp. zn. 2Sžf/57/2012)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 7. februára 2011 ako i rozhodnutie Colného úradu Nitra zo dňa 26. októbra 2010, ktorým Colný úrad Nitra rozhodol poukazujúc na súlad s bodom 13 Piatej kapitoly "Colná únia" Prílohy IV k Zmluve o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii, ktorá bola publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 185/2004 Z. z., ako oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR s § 459 zákona č. 238 /2001 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov a s § 274 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov, že povinnému dlžníkovi právnickej osobe S. G., spol. s r.o., zo sumy dovoznej platby vo výške 114 362 Sk (3796,12 €) nezaplatenej v zákonom určenej lehote, ktorá mu bola oznámená rozhodnutím zo dňa 18. februára 1993 vymeriava podľa § 237 ods. 1 písm. b/ zákona č. 618/1992 Zb. v spojení s § 44 zákona č. 222/1992 Zb. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov úrok za omeškania v sume 9947,52 € (299 679 Sk) zodpovedajúci dobe omeškania od 2. marca 1993 do 14. decembra 2005.

Krajský súd v Bratislave rozhodol o zrušení rozhodnutí správnych orgánov vydaných v inštančnom postupe, keď sa nestotožnil s ich názorom, že by úrok z omeškania v sume 9947,52 € vymeraný žalobcovi v dôsledku oneskoreného zaplata sumy dovoznej platby, vymeraný rozhodnutím, bol v súlade so zákonom. Uviedol, že colný úrad dňa 18. februára 1993 prepustil žalobcovi tovar - úžitkový porcelán českého pôvodu do colného režimu voľný obeh a zároveň mu oznámil povinnosť zaplatiť sumu dovoznej platby v lehote 10 dní odo dňa jeho oznámenia a to do 1. marca 1993 a teda od 2. marca 1993 sa dostal žalobca do omeškania a colnému úradu tak vznikol nárok na úrok z omeškania. Poukázal na to, že colný dlh žalobca dňa 14. decembra 2005 už po lehote stanovenej zákonom zaplatil na účet colného úradu (podľa § 238 ods. 1 colného zákona právo vybrať a vymáhať nedoplatok cla sa premlčuje po šiestich rokoch po roku, v ktorom sa stal splatným). Je nepochybné, že žalobca nenamietal premlčanie colného dlhu a colný dlh vo výške 3796,12 € dobrovoľne napriek tomu, že nárok colného úradu už bol premlčaný zaplatil dňa 14. decembra 2005, avšak žalobca namietal premlčanie úrokov z omeškania a to vo svojom odvolaní - doplnení zo dňa 15. júla 2008. Krajský súd nesúhlasil s názorom žalovaného, že premlčacia lehota na vymeranie úrokov z omeškania začne plynúť najskôr prvý deň po dni, kedy bol colný dlh zaplatený a odmietol tvrdenie žalovaného, že po oneskorenom zaplata colného dlhu musí mať colný úrad možnosť začať konať vo veci vymerania úroku z omeškania, ktorý v celej výške skôr vymeraný ani byť nemohol, keďže nebola známa celková doba omeškania s platbou. Ďalej uviedol, že žalovanému síce vznikla povinnosť vymerať úrok z omeškania, avšak žalobca bol oprávnený namietat premlčanie úrokov z omeškania, čo sa aj stalo a táto námietka premlčania bola podľa názoru súdu účinná. Stotožnil sa s názorom žalobcu, že pre clo ako aj pre úroky z nezaplatenej sumy cla platí spoločne 6 ročná premlčacia lehota uvedená v § 238 ods. 1 colného zákona a v danom prípade začala plynúť premlčacia lehota dňa 1. januára 1994 v trvaní šesť rokov a uplynula dňa 31. decembra 1999. Ak zostal colný orgán nečinný a nevykonal žiadne úkony smerujúce k vybratiu cla, musí dôjsť uplynutím šiestich rokov aj k uplynutiu premlčacej lehoty vo vzťahu k úrokom z omeškania. V danom prípade premlčacia lehota uplynula dňa 31. decembra 1999 a napriek tomu, že žalobca svoj naturálny záväzok z titulu dlžnej sumy cla dobrovoľne splnil v roku 2005 nenamietajúc jeho premlčanie, nemožno z toho vyvodit' záver o právnej možnosti vymerať úroky z omeškania pri žalobcom uplatnenej námietke premlčania dňa 15. júla 2008. Preto všetky úkony uvádzané žalovaným (rozhodnutia o vymeraní úrokov z omeškania z roku 2006, 2008 a 2009 - zrušené žalovaným) sú vo vzťahu k uplynutiu premlčacej lehoty bezpredmetné a žalobca nemôže byť sankcionovaný za to, že dobrovoľne uhradil premlčaný dlh ako naturálny záväzok.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalovaný a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že s právnym názorom súdu sa nestotožňuje. Úrok z omeškania nemôže nikdy vzniknúť skôr ako samotný colný dlh a zároveň nemožno predpokladať jeho zánik pred zánikom samotného colného dlhu (myslí sa

najmä zánik úhradou colného dlhu podľa § 239 písm. a/ zákona č. 618/1992 Zb.). Vznik úroku z omeškania je podmienený existenciou samotného colného dlhu po lehote splatnosti. Nemožno prijať názor, že zánikom hlavného záväzku (colného dlhu) zaniká aj jeho príslušenstvo, teda úrok z omeškania. Ak dôjde k oneskorenému zaplateniu cla, teda clo nebolo zaplatené v určenej lehote, dôjde podľa § 237 ods. 1 písm. b/ zákona č. 618/1992 Zb. k vymeraniu úroku z omeškania a z toho je zrejmé, že úrok z omeškania môže byť vymeraný aj potom, čo samotný dlh ako hlavný záväzok zanikol (v danom prípade jeho zaplatením). Podľa žalovaného dochádza tak k situácii, kedy hlavný záväzok už zanikol, avšak jeho príslušenstvo nezaniklo a naďalej trvá. Existencia úrokov z omeškania trvá v súlade so zákonom aj po zániku samostatného colného dlhu. Zákon č. 618/1992 Zb. síce rieši zánik colného dlhu aj premlčanie colného dlhu, ale vo vzťahu k úrokom z omeškania riešil len možnosť upustenia od vybratia úroku z omeškania a preto nemožno prijať názor, že právna úprava premlčania colného dlhu sa rovnako vzťahuje aj na úrok z omeškania, či dokonca názor, že premlčaním colného dlhu (práva vybrať a vymáhať colný dlh) dochádza zároveň aj k premlčaniu úroku z omeškania a právny predpis - zákon č. 618/1992 Zb. žiadnu takúto úpravu neobsahuje a jej "doplnenie" rozhodnutím českého najvyššieho súdu zo strany krajského súdu spôsobuje situáciu, kedy orgán súdnej moci supluje legislatívnu činnosť zákonodarnej. Analogické použitie právnej úpravy premlčania colného dlhu aj na premlčanie úroku z omeškania by nemalo prehliadať základné odlišnosti oboch právnych inštitútov, najmä odlišné podmienky vzniku, resp. uplatnenia a najmä odlišný okamih ich vzniku, resp. uplatnenia. Pretože colný dlh nevzniká v rovnakom okamihu ako úrok z omeškania, nemôže byť prípadná premlčacia doba pri oboch inštitútoch počítaná rovnako a na túto skutočnosť nemá vplyv ani akcesorická povaha úrokov z omeškania k colnému dlhu. Neskôr prijatý zákon č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov upravoval v § 229 ods. 1 písm. a/ úrok z omeškania ako "súčasť dlžnej sumy", čo možno považovať za ešte užšie prepojenie medzi colným dlhom a úrokom z omeškania, než je tomu v prípade, keď je úrok z omeškania označený ako "príslušenstvo cla". Žalovaný ďalej uviedol, že colné orgány navyše priebežne vykonávali úkony smerujúce k vymeraniu úroku z omeškania, čo by v prípade existencie zodpovedajúcej právnej úpravy nepochybne spôsobilo prerušenie plynutia premlčacej lehoty. Nie je možné sa preto stotožniť s názorom krajského súdu, v zmysle ktorého pre clo aj pre úroky z omeškania platí spoločne 6 ročná premlčacia lehota, ktorá začala spoločne plynúť dňa 1. januára 1994 a uplynula dňa 31. decembra 1999, mimochodom v čase, kedy bol žalobca ešte stále v omeškani a kedy ešte nemohol byť úrok z omeškania v plnej výške vymeraný. Žalovaný ďalej uviedol, že ak dlžník neuplatní svoje právo vzniesť námietku premlčania a pohľadávku dobrovoľne zaplatí, neexistuje žiadna právna úprava, ktorá by ho za to "odmenila" nemožnosťou vymerať mu zákonom určený úrok z omeškania. Akceptácia námietky premlčania úroku z omeškania, aj keď zákon takýto inštitút nepozná, z dôvodu, že žalobca ako dlžník plnil svoj dlh "dobrovoľne" v čase, keď už bol premlčaný (a teda ho plniť nemusel) sa zase javí podľa žalovaného ako zákonom nepredpokladaná "odmena" pre žalobcu za to, že zaplatil to, čo bol štátu povinný zaplatiť. V závere svojho odvolania žalovaný uviedol, že colný orgán nemôže analógiou dopĺňať chýbajúcu právnu úpravu, ak je zrejmé, že zákon pri určitom inštitúte neupravuje premlčaciu lehotu, nemôže správny orgán s takouto lehotou operovať a účastníkovi konania uznať námietku premlčania.

Žalobca sa písomne k odvolaniu žalovaného vyjadril a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako zákonný potvrdil a zaviazal žalovaný správny orgán zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. Uviedol, že závery a argumentácia žalovaného uvedené v odvolaní sú účelové, formalistické, čoho dôkazom je fakt, že v prípade omeškania dlžníka, je právne postavenie dlžníka, ktorý uplatnil námietku premlčania a právne postavenie dlžníka, ktorý zaplatil už premlčanú pohľadávku nerovnaké a o tom, či bude štát požadovať zaplatenie úrokov alebo nie, bude rozhodujúca otázka, či dlžník zaplatil dlžnú sumu, alebo nie, pričom do horšieho postavenia sa dostane osoba, ktorá premlčaný dlh zaplatila. Žalovaný v odvolaní neuviedol ani jeden právne relevantný dôvod, ktorým by bolo možné spochybniť závery krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu nie je možné vyhovieť z nasledovných dôvodov:

#### *Z o d ō v o d n e n i a :*

Podľa § 244 ods. 1 OSP, v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb, alebo opravných prostriedkov prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu.

Podľa druhej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá OSP, je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 220 ods. 1 colného zákona č. 618/1992 Zb., každú sumu dovozného alebo vývozného cla zodpovedajúcu colnému dlhu musia colné orgány vymerať ihneď po tom, len čo im budú oznámené všetky údaje a predložené všetky doklady potrebné na jeho vymeranie. Vymerané clo zapíše do svojich účtovných dokladov.

Podľa § 224 ods. 1 colného zákona, musia colné orgány sumu cla, zapísanú v účtovných dokladoch oznámiť dlžníkovi.

Podľa § 226 ods. 1 colného zákona, ak colné orgány nepovolili dlžníkovi niektorý zo spôsobov uľahčenia platby cla uvedených v §§ 228 až 233, je clo splatné do 10 dní odo dňa, keď colné orgány oznámili jeho výšku dlžníkovi.

Podľa § 237 ods. 1 písm. b/ colného zákona, ak clo nebolo zaplatené v určenej lehote, bude z nezaplatenej sumy cla vymeraný úrok z omeškania, ktorý je príslušenstvom cla.

Podľa § 238 ods. 1 colného zákona, právo vyberať a vymáhať nedoplatok cla sa premlčuje po šiestich rokoch po roku, v ktorom sa stal splatný.

Podľa § 238 ods. 2 colného zákona, ak sa vykoná úkon smerujúci k vybratiu alebo vymoženiu nedoplatku, premlčacia lehota sa prerušuje a začína plynúť nová premlčacia lehota po uplynutí kalendárneho roka, v ktorom bol dlžník o tomto úkone upovedomený, nedoplatky cla možno však vymáhať najneskôr do dvadsiatich rokov počítaných od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatným.

Podľa § 238 ods. 3 colného zákona, na premlčanie sa prihliadne iba vtedy, ak to dlžník namieta a len v rozsahu uplatňovanej námietky.

Podľa § 238 ods. 6 colného zákona, úkonom na vymáhanie nedoplatku cla je aj písomná upomienka o zaplatenie cla doručená dlžníkovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise za preukázané, že vzhľadom na skutkový stav v danej veci začala premlčacia lehota plynúť dňa 1. januára 1994 a to v trvaní šiestich rokov a to v zmysle § 238 ods. 1 colného zákona. V danom prípade teda premlčacia lehota uplynula dňom 31. decembra 1999.

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal taktiež za preukázané v odvolacom konaní, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že samotné premlčanie colného dlhu žalobca nenamietal a predmetný colný dlh v sume 3796,12 € dobrovoľne ako naturálny záväzok uhradil a to dňom 14. decembra 2005.

Medzi účastníkmi konania taktiež nebolo sporné, že žalobca namietal premlčanie úrokov z omeškania a to vo svojom prejave vôle - v odvolaní - doplnení zo dňa 15. júla 2008.

Medzi účastníkmi konania bolo však sporným, či žalobca vzhľadom na daný skutkový stav mohol účinne namietat' a uplatniť námietku premlčania vo vzťahu k úrokom z omeškania z nezaplatenej sumy cla.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s ustáleným skutkovým stavom zisteným krajským súdom a z neho vyplývajúcim právnym posúdením veci. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu považuje odvolací súd za jasné, zrozumiteľné a výstižné, obsahujúce zákonné náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP. Krajský súd náležitým spôsobom vysvetlil príslušnú teóriu z hľadiska posúdenia otázky premlčania vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania a transparentným spôsobom zdôvodnil na

---

základe akého výkladu dospel k záveru o dôvodnosti vznesenej námietky premlčania v predmetnom konaní, s ktorým záverom sa v plnom rozsahu stotožňuje i odvolací súd.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti správne potom konštatuje krajský súd, keď uvádza, že ak by colný úrad v danom prípade riadne spravoval svoju pohľadávku a včas vykonával úkony smerujúce k vybratiu dlžnej sumy cla tak, ako to predvída § 238 ods. 2 colného zákona, došlo by k prerušeniu premlčacej lehoty a začala by colnému úradu plynúť nová premlčacia lehota, a to až do dvadsiatich rokov počítaných od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatným.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje za potrebné zdôrazniť, že v danom prípade povinnosť platiť úroky z omeškania vyplývajúca z vedľajšieho (akcesorického) administratívno-právneho vzťahu nemôže trvať dlhšie, než trvá hlavný záväzok, pretože uplynutím premlčacej doby sa právo premlčí "ako celok". Preto, ak dôjde k premlčaniu hlavného právneho vzťahu (colného dlhu), nemôže sa potom takýto právny následok uplynutia času nevzťahovať i na úroky z omeškania, ak povinný subjekt vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k úrokom z omeškania. Je totiž na vôli dlžníka v akom rozsahu uplatní námietku premlčania. Preto, ak dlžník ako povinný subjekt svoju námietku premlčania uplatnil iba vo vzťahu k úrokom z omeškania, je potom povinnosťou správneho orgánu toto zákonné oprávnenie povinného subjektu rešpektovať.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako súladný so zákonom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 2 OSP za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 OSP potvrdil.



**68.**  
**ROZHODNUTIE**

**V súlade s predpismi procesného práva správny súd vo veci koná ex offio s právnym nástupcom zaniknutého subjektu. Neexistuje preto zákonný dôvod na priznanie náhrady trov konania (odvolacieho konania) za taký úkon právnej služby, ktorým je v danom prípade návrh účastníka konania na zmenu účastníka konania v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2013, sp. zn. 2SŽi/19/2012)

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 137/2011-34 zo dňa 20. júna 2012 v napadnutej časti vo výroku o trovách konania mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov I. stupňového konania vo výške 462,61 € do 15 dní na účet právnej zástupkyne žalobcu JUDr. P. B., advokátky.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 71,21 € v lehote 15 dní na účet právnej zástupkyne žalobcu JUDr. P. B., advokátky.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p. fiktívne rozhodnutie žalovaného vydané pod č. i 7/2011, ako aj fiktívne rozhodnutie Správy katastra Pezinok vo veci žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácií zo dňa 20. júna 2011 od Správy katastra Pezinok. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 200,79 € na účet právneho zástupcu žalobcu do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Krajský súd v Bratislave takto rozhodol, keď dospel k záveru, že v danom prípade oba správne orgány vydali fiktívne rozhodnutia, pričom u Správy katastra Pezinok nastala fikcia zamietavého rozhodnutia dňom 2. júla 2011 a keďže proti fiktívnemu prvostupňovému rozhodnutiu žalovaný v zákonnej lehote nerozhodol, došlo aj postupom žalovaného k vydaniu druhostupňového fiktívneho rozhodnutia, ktorým žalovaný odvolanie zamietol a potvrdil fiktívne rozhodnutie povinnej osoby.

Proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave o trovách konania podal odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu v napadnutej časti - výroku o trovách prvostupňového konania tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania za 3 úkony právnej služby vo výške 462,61 € a zároveň žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania za 1 úkon právnej služby vo výške 63,58 € a k tomu prislúchajúci režijný paušál vo výške 7,63 €, teda spolu na trovách odvolacieho konania 71,21 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý výrok rozsudku krajského súdu o trovách konania v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 212 a nasl. O.s.p.), odvolanie žalobcu prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 246c ods. 2 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že v danej veci sú splnené podmienky pre zmenu napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti.

*Z o d ô v o d n e n i a :*

Podľa § 244 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250 k ods. 1, 2 O.s.p., ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému priznáva právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi priznáva úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

---

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p., o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Odvolací súd z predloženého spisu krajským súdom mal za preukázané, že žalobca riadne vzniknuté mu trovy konania súdu 1. stupňa vyčísliť a to pred vyhlásením meritórneho rozhodnutia v správnej výške za 3 úkony právnej služby vo výške 462,61 €. Krajský súd zrejme nedopatrením a to administratívnou chybou žalobcovi priznal náhradu trov konania iba vo výške 200, 79 € a to napriek tomu, že v dôvodoch svojho rozhodnutia na strane 6 uvádza krajský súd, že „Celkove náhrada trov konania predstavuje sumu 462,61 € a že uvedenú sumu je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu podľa § 149 ods. 1 O.s.p.“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nemal zo spisového materiálu pochybnosti o tom, že právna zástupkyňa žalobcu vykonala v prospech žalobcu 3 úkony právnej služby a preto bolo potrebné rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti v zmysle § 220 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. zmeniť a odvolaniu žalobcu vyhovieť.

Zároveň odvolací súd priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania za 1 úkon právnej služby vo výške 71,21 €.

Pre úplnosť veci Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že nepriznal právnej zástupkyňi žalobcu náhradu trov odvolacieho konania za ďalší úkon právnej služby, za ktorý žiadala tiež priznať náhradu trov, ktorým úkonom bol návrh na zmenu účastníka konania na strane žalovaného z dôvodu, že zákonom č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. januára 2013 došlo k zrušeniu Katastrálneho úradu Bratislava a jeho pôsobnosť prešla na Správu katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu.

Správny súd v súlade s predpismi procesného práva o zákonnej zmene účastníka konania procesne príslušným rozhodnutím nerozhoduje, ale túto skutočnosť iba skonštatuje a vo veci koná a to ex offio s právnym nástupcom zaniknutého subjektu. Neexistuje preto zákonný dôvod na priznanie náhrady trov konania (odvolacieho konania) za taký úkon právnej služby, ktorým je v danom prípade návrh účastníka konania na zmenu účastníka konania v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p.

**69.**  
**ROZHODNUTIE**

- I. Ukladanie pokút za správne delikty sa uskutočňuje v rámci diskrečnej právomoci správneho orgánu, zákonom stanoveného rozhodovacieho procesu, v ktorom správny orgán v zákonom upravených limitoch, hraniciach, uplatňuje svoju právomoc a určí výšku sankcie, pričom použitie správnej úvahy musí byť v súlade so zásadami logického uvažovania a rozhodnutie, ktoré je výsledkom tohto procesu musí byť aj náležite zdôvodnené.**
- II. Využitie jednotlivých procesných inštitútov podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov nemožno pripísať na ťarchu účastníka konania v súvislosti s posúdením závažnosti porušenia povinnosti, keďže ide o okolnosti, ktoré eventuálne môžu nastať až v čase po spáchaní správneho deliktu a ako také nepredstavujú priťažujúce okolnosti pri ukladaní sankcií.**
- III. Pokiaľ správny orgán považoval za nevyhnutné, aby účastník správneho konania svoje procesné oprávnenia využil, mal postupovať podľa ustanovení správneho poriadku o zabezpečení účelu a priebehu správneho konania.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sžo/37/2012)

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 7. decembra 2009, ktorým zamietol rozklad žalobcu a potvrdil rozhodnutie zo dňa 4. septembra 2009 o uložení pokuty vo výške 3319 € za porušenie povinnosti podľa § 30 ods. 1 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zákon“).

Krajský súd dospel k záveru, že bolo v záujme žalobcu a v nadväznosti na to aj jeho povinnosťou, aktívne sa starať, aby svoje procesné práva v konaní riadne využil. Napriek výzve správnych orgánov tieto ignoroval, nenavrhol žiadne riešenia vzhľadom na uvádzané problémy s audítorom, preto nemožno negatívny výsledok pripočítať na ťarchu správnych orgánov. Za využívanie resp. nevyužívanie zákonných oprávnení nesie zodpovednosť, ako aj následok žalobca. Súd nemal pochybnosti o riadnom zistení skutkového stavu veci, hodnotil námietku spolu so súvisiacou námietkou výkladu či aplikácie citovaných ustanovení žalovaným, za nedôvodnú.

Krajský súd uviedol, že žalovaný uložil sankciu v hornej hranici zákonného rozpätia a svoju úvahu stručne odôvodnil. Vo sfére žalobcu má uložená pokuta plniť úlohu výchovnú, ako aj represívnu a postihovať za protiprávne konanie, preto je žiaduce, aby bola citelná v majetkovej sfére páchatel'a deliktu. Nemôže sa jednať o sankciu v zanedbateľnej výške, inak sa nedá predpokladať, že by splnila svoj účel. Žalobca svoje výhrady neuplatnil v správnom konaní, preto nie je možné správnym orgánom vyčítať, že sa nimi vo svojich rozhodnutiach nezaoberali.

O trovách konania rozhodol krajský súd v zmysle § 250k ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „O. s. p.“) tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keďže žalobca nebol v konaní úspešný a žalovanému náhrada trov neprináleží.

Proti predmetnému rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote dňa 14. júna 2012 odvolanie domáhajúc sa jeho zmeny tak, že odvolací súd napadnuté správne rozhodnutie zruší, vec vráti žalovanému na ďalšie konanie a žalobcovi prizná náhradu trov konania.

Uviedol, že v konaní pred krajským súdom boli porušené § 3, § 6, § 18, § 154 a § 157 O. s. p., pričom poukazoval na relevantnú judikatúru Ústavného súdu SR. Štátne orgány v prípade nedokonalej legislatívy, kedy je možnosť právnu normu (v tomto prípade § 30 zákona) vykladať rôzne a kedy je preukázané, že zákon nedáva možnosť vylosovanému audítorovi nepodať správu, ak sa nedohodne s politickou stranou na podmienkach podania auditu. Nie je zákonnou povinnosťou politickej strany zabezpečiť si audítora, túto povinnosť plní Slovenská komora audítorov, a preto je vybraný audítor v právnom vzťahu s komorou. Už v čase správneho konania žalobca poukazoval na nemožnosť plnenia povinnosti pre nekonanie vylosovaného audítora a dovoľával sa nápravy tohto stavu.

Vo vzťahu k odôvodneniu žalovaného, ako aj prvostupňového súdu žalobca vytkol vzhľadom na právnu úpravu a vykonané dokazovanie neprípustný formalizmus, keď k žalobcom poskytnutej argumentácii neposkytli žiaden vecný argument a ignorovali právny názor vo vzťahu k právnemu základu prejednávanej veci. K výške uloženej sankcie žalobca uviedol, že pokiaľ je ukladaná sankcia v najvyššej možnej výške, bolo potrebné uviesť zásadné zdôvodnenie tohto postupu, nie obmedziť sa na stručné zdôvodnenie odvolávajúce sa len na možnosť sankciu v takejto výške uložiť.

K podanému odvolaniu sa písomným podaním zo dňa 1. augusta 2012 vyjadril žalovaný tak, že napadnutý rozsudok navrhol ako vecne správny potvrdiť.

Uviedol, že žalobca si nesplnil zákonnú povinnosť, na základe čoho správny orgán musel pokutu uložiť. Tvrdenie žalobcu o tom, že dodržanie zákonných povinností je len formalistickým výkladom zákona, považoval za účelové. Správny orgán sa pri ukladaní pokuty riadi zákonom, kontroluje dodržiavanie splnenia si zákonom požadovaných podmienok pre politické strany a nie je oprávnený rozhodovať o tom, či prípadné nesplnenie podmienok nie je spôsobené legislatívnou medzerou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte rozsudku len „Najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. augusta 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p., rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 250i ods. 1 O. s. p., pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 30 ods. 1 zákona, strana je povinná vyhotovovať výročnú správu za predchádzajúci kalendárny rok. Výročnú správu za predchádzajúci kalendárny rok predkladá strana Národnej rade Slovenskej republiky každoročne najneskôr do 30. apríla v listinnej a v elektronickej podobe. Výročná správa strany je verejná a možno do nej nahliadnuť, robiť z nej výpis, odpis alebo kópiu v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej poverenom orgáne. Výročné správy strán zverejní Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky na svojej internetovej stránke na základe rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky alebo jej povereného orgánu najneskôr do 31. júla kalendárneho roka. Rodné čísla fyzických osôb nie sú súčasťou zverejňovaných ani sprístupňovaných údajov.

Podľa § 30 ods. 2 písm. a/ zákona, výročná správa obsahuje účtovnú závierku za účtovné obdobie overenú audítorom určeným Slovenskou komorou audítorov žrebovom zo zoznamu audítorov, žrebovanie sa musí uskutočniť najneskôr 28. februára v príslušnom roku za účasti najmenej dvoch členov príslušného výboru Národnej rady Slovenskej republiky. Komora týchto audítorov vylosuje z audítorov, ktorí pred losovaním prehlásia, že nemajú konflikt záujmov s vykonaním uvedeného auditu v politických stranách.

Podľa § 30 ods. 3 zákona, audítor okrem účtovnej závierky podľa odseku 2 písm. a/ overuje aj súlad výročnej správy s účtovnou závierkou zostavenou za to isté účtovné obdobie a súlad hospodárenia strany s týmto zákonom. Správa audítora o výročnej správe je súčasťou výročnej správy predkladanej stranou Národnej rade Slovenskej republiky.

Podľa § 30 ods. 5 zákona, ak výročná správa neobsahuje údaje podľa odseku 2 a správu audítora podľa odseku 3, ak údaje nie sú úplné alebo pravdivé, alebo ak sa z výročnej správy zistí iné porušenie zákona, vyzve Národná rada Slovenskej republiky alebo jej poverený orgán stranu, aby odstránila nedostatky v určenom termíne, najneskôr do 30. júna kalendárneho roka.

Podľa § 31 ods. 2 písm. a/ bod 2 zákona, ministerstvo financií uloží strane pokutu do 3319 €, ak strana nepredložila Národnej rade Slovenskej republiky výročnú správu podľa § 30.

Podľa § 21 ods. 5 zákona č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. o audítoroch“), audítor a audítorská spoločnosť vykonávajú audit za odplatu na základe zmluvy o audite, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak. Zmluva o audite sa uzavrie vždy, ak bol audítor určený žrebom podľa osobitného predpisu, pričom odplata za audit nesmie neodôvodnene prevyšovať bežne uplatňovanú odplatu tohto audítora za audit v porovnateľných účtovných jednotkách. Audítor a audítorská spoločnosť majú nárok aj na úhradu výdavkov účelne vynaložených v priamej súvislosti s výkonom auditu.

Najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožnil s názorom vysloveným krajským súdom, že bolo práve vecou žalobcu, aby splnil povinnosti vyplývajúce mu zo zákona. Pokiaľ žalobca namietal spoľahlivosť zisteného skutkového stavu, je potrebné uviesť, že s touto skutočnosťou okolnosti, podľa názoru žalobcu vylučujúce jeho zodpovednosť za spáchanie správneho deliktu (uvádzané ťažkosti s vyžrebovaným audítorom), nemajú súvis.

Žalobca aj po doručení oznámenia o vyžrebovaní audítora doc. Ing. S. Š. zo dňa 6. marca 2009, v ktorom malo byť uvedené (táto písomnosť nebola žalobcom v konaní predložená), že audítor bol určený na výkon auditu za rok 2009, nie za relevantný rok 2008, ostal nečinný, hoci v tom čase ešte neuplynula lehota na predloženie výročnej správy podľa § 30 ods. 1 zákona, ako ani lehota pre odstránenie nedostatkov podľa § 30 ods. 5 zákona.

Zodpovednosť za správny delikt je konštruovaná ako objektívna, teda neposudzuje sa, či k porušeniu povinnosti došlo na základe zavineného alebo nedbanlivostného konania páchatel'a. Okolnosti ospravedlňujúce resp. vysvetľujúce nesplnenie povinnosti nemajú právny význam pri otázke zodpovednosti za toto porušenie. Mohli by byť brané v úvahu správnym orgánom len v prípade určovania výšky, prípadne druhu ukladanej sankcie.

Žalovaný za uvedené porušenie zákona uložil sankciu v najvyššej možnej výške, pričom uviedol, že „*prihliadol na nezodpovednosť pri plnení zákonom stanovených povinností a zabezpečenie vymáhania dodržiavania zákonných pravidiel a povinností*“, pričom poukázal na nečinnosť žalobcu a nevyužitie jeho procesných oprávnení v administratívnom konaní.

V otázke odôvodnenia výšky pokuty sa Najvyšší súd nestotožnil s názorom krajského súdu, že táto bola dostatočne odôvodnená. Je nepochybné, že ukládanie pokút za správne delikty sa uskutočňuje v rámci úvahy správneho orgánu (diskrečná právomoc), zákonom stanoveného rozhodovacieho procesu, v ktorom správny orgán v zákonom stanovených limitoch, hraniciach, uplatňuje svoju právomoc a určí výšku sankcie, pričom použitie správnej úvahy musí byť v súlade so zásadami logického uvažovania a rozhodnutie, ktoré je výsledkom tohto procesu (uváženia) musí byť aj náležite zdôvodnené.

Zákon neupravuje minimálnu výšku sankcie, je na uvážení správneho orgánu v akom rozmedzí sankciu uloží. Nie každé porušenie zákonnej povinnosti dosahuje taký stupeň intenzity, že by bolo potrebné uloženie maximálnej výšky sankcie. Pokiaľ sa však správny orgán rozhodne uložiť najprísnejšiu sankciu, je nevyhnutné, aby pre uvedený postup uviedol aj relevantné odôvodnenie. Správne orgány takto nepostupovali, keď len uviedli formalistické dôvody. Nie je zrejmé, na základe ktorých skutočností bolo potrebné uložiť sankciu v danej výške, v súvislosti so závažnosťou porušenia povinnosti, a to aj s prihliadnutím na žalobcom v rozklade uvádzané skutočnosti.

Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že využitie alebo nevyužitie jednotlivých procesných inštitútov nemožno pripísať na ťarchu účastníka konania, v súvislosti s posúdením závažnosti porušenia povinnosti. Jedná sa o okolnosti, ktoré eventuálne môžu nastať až v čase po spáchaní správneho deliktu, a ako také nepredstavujú kvázi príťažujúce okolnosti pri ukladaní sankcií. Pokiaľ žalovaný považoval za nevyhnutné, aby žalobca svoje procesné oprávnenia využil, mal postupovať v zmysle ustanovení Správneho poriadku o zabezpečení priebehu a účelu konania.

Z uvedeného dôvodu bolo potrebné rozhodnutie žalovaného zo dňa 7. decembra 2009 zrušiť ako nespreskúmateľné pre nedostatok dôvodov v časti týkajúcej sa výšky uloženej pokuty a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

**70.**  
**ROZHODNUTIE**

**Na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia prokuratúry pri plnení jej úloh<sup>1</sup>, nie je daná právomoc súdu v správnom súdnictve, ale je daná právomoc prokuratúry.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2013, sp. zn. 8Sžo/46/2012)

Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 22. mája 2012 podľa ust. § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil konanie. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného Okresnej prokuratúry Žilina zo dňa 20. marca 2012, ktorým prokurátorka Okresnej prokuratúry Žilina podľa ust. § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietla písomnú sťažnosť oznamovateľa – žalobcu, proti uzneseniu vyšetrovateľa OR PZ Žilina zo dňa 26. januára 2012, ktorým podľa ust. § 197 ods. 1 písm. d/ Trestného poriadku vec podozrenia z trestných činov podvodu podľa ust. § 250 ods. 1, 4 písm. b/ Trestného zákona, úžery podľa § 253 ods. 1 Trestného zákona, krivej výpovede a nepravdivého znaleckého posudku podľa § 175 ods. 1, 2 Trestného zákona a marenia spravodlivosti podľa § 170 ods. 1 písm. a/, 2 písm. a/ Trestného zákona odmietol, nakoľko nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa ust. § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Krajský súd s poukazom na ust. § 7 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. §§ 246c ods. 1, 247 ods.1 a 250d ods. 3 O.s.p. konštatoval, že v predmetnom konaní bol zistený neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorým je nedostatok právomoci spočívajúci v tom, že bolo napadnuté rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, ktoré je výsledkom postupu podľa Trestného poriadku a bolo vydané v rámci procesných predpisov Trestného poriadku, preto takéto rozhodnutie súd nie je oprávnený v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať. Za rozhodujúcu v danom prípade považoval okolnosť, že žalovaný v zastúpení príslušného prokurátora nevystupoval v postavení orgánu verejnej správy, resp. orgánu verejnej moci, ale v postavení orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vykonával úlohy v začatom trestnom konaní. Mal za to, že postavenie prokurátora a policajta ako orgánu činného v trestnom konaní je v pomere špeciality k jeho subsidiárnemu postaveniu ako orgánu verejnej správy.

Súčasne uviedol, že hoci ide o nedostatok podmienky konania, spočívajúci v nedostatku právomoci súdu, tento nepostúpil vec na rozhodnutie kompetentnému orgánu v zmysle § 104 ods. 1 druhá veta O.s.p., nakoľko z napadnutého rozhodnutia žalovaného vyplýva, že zamietol sťažnosť žalobcu voči uzneseniu vyšetrovateľa OR PZ Žilina zo dňa 26. januára 2012, z čoho súd prvého stupňa vyvodil, že už bol zo strany žalobcu využitý inštančný postup podľa Trestného poriadku. Preto postup súdu na postúpenie veci príslušnému orgánu odpadol.

Rozhodovanie o trovách konania krajský súd odôvodnil podľa ust. §§ 246c ods. 1 prvá veta v spojení s 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 2 písm. f/ a g/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne žiadal napadnuté uznesenie zmeniť a doplniť o výrok o postúpení veci zákonnému orgánu inej právnej alebo súdnej ochrany.

Žalobca v dôvodoch odvolania namietal vecnú nesprávnosť výroku o zastavení konania, ktorý považoval za rozporný s ust. § 2 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. v spojení s ust. § 7 ods. 3 O.s.p., s čl. 46 ods. 1 a s čl. 48 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky. Poukazoval na neúplnosť a nesprávnosť postupu krajského súdu pri skúmaní podmienok konania, keď nesprávne právne posúdil materiálny obsah žaloby, ktorá bola zaregistrovaná do správneho súdnictva napriek tomu, že žaloba nesmerovala proti rozhodnutiu správneho orgánu verejnej správy, preto vo veci konal a rozhodoval nezákonný vecne, miestne a funkčne nepríslušný súd, čím bol naplnený dôvod podľa ust. § 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p. Namietal, že týmto postupom došlo k odňatiu reálnej možnosti vo verejnom procese konať pred zákonným sudcom. Dôvodil, že prvostupňový súd postupoval nesprávne, keď neaplikoval ust. § 7 ods. 3 O.s.p., § 2 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z., čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods.

<sup>1</sup> § 4 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre

1,2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 EDLP, a preto nesprávne aplikoval ust. § 250d ods. 3 O.s.p. Vzhľadom na uvedené považoval rozhodnutie krajského súdu za protiústavné, nezákonné a vecne nesprávne. V závere odvolania krajskému súdu vyčítal, že neprihliadol na subsidiárnu právomoc Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v zmysle § 363 a nasl. Trestného poriadku, ako aj § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

*Z o d ô v o d n e n i a :*

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie je potrebné zmeniť.

Podľa ust. § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ust. § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa ust. § 250d ods. 3 O.s.p., súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p., pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ust. § 103 O.s.p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa ust. § 104 ods. 2 O.s.p., ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Podľa ust. § 7 ods. 1, 2, 3 O.s.p., v občianskom súdnom konaní sudy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

V občianskom súdnom konaní sudy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Iné veci prejednávajú a rozhodujú sudy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Podľa čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky, prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.

Podľa čl. 151 Ústavy Slovenskej republiky, podrobnosti o vymenúvaní a odvolávaní, právach a povinnostiach prokurátorov a organizácii prokuratúry ustanoví zákon.



Podľa ust. § 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre, prokuratúra je samostatná hierarchicky usporiadaná jednotná sústava štátnych orgánov na čele s generálnym prokurátorom, v ktorej pôsobia prokurátori vo vzťahoch podriadenosti a nadriadenosti.

Podľa ust. § 3 ods. 1, 2 zákona č. 153/2001 Z. z., prokuratúra chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušeniu zákonosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti je prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu a konania mu predchádzajúceho, oboznámiac sa so spisovým materiálom, dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktorým prvostupňový súd zastavil konanie podľa ust. § 250d ods. 3 O.s.p. z dôvodu nedostatku právomoci, keď rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, ktoré bolo napadnuté žalobou, nemôže byť predmetom preskúmania súdom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, je vecne správne. Odvolačný súd však zastáva názor, že pokiaľ krajský súd správne zastavil konanie o preskúmanie zákonosti rozhodnutia žalovaného pre nedostatok právomoci, kedy ide jednoznačne o nedostatok podmienky konania, ktorý je neodstrániteľný, bolo súčasne potrebné pre zabezpečenie ochrany práv žalobcu v prípade existencie iného príslušného orgánu na konanie a rozhodnutie, aby bola vec postúpená tomuto orgánu na konanie a rozhodnutie.

V predmetnej veci sa odvolačný súd nestotožnil s tvrdením žalobcu, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť vo verejnom procese konať pred zákonným súdom, pretože rozhodnutie žalovaného nemožno považovať za rozhodnutie správnych orgánov podliehajúcich súdnemu prieskumu v zmysle §§ 244 a nasl. O.s.p. V rámci trojdelenia štátnej moci na zákonodarnú, výkonnú a súdnu možno prokuratúru spolu s ochrancom práv, v rámci širšieho ponímania štátu a verejnej správy, zaradiť do moci súdnej, avšak s prihliadnutím na čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky, ako i na znenie právnej normy ustanovenej v § 2 zákona o prokuratúre treba prokuratúru považovať za štátny orgán s osobitným postavením – sui generis, ktorého postavenie ako i pôsobnosť upravuje osobitný právny predpis. Z uvedeného možno jednoznačne dospieť k záveru o tom, že prokuratúru nie je možné považovať za správny orgán, ktorého legálna definícia je obsiahnutá v ust. § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je správnym orgánom štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy, s tým záverom, že rozhodnutie žalovaného vydané v trestnom konaní nemožno považovať za rozhodnutie vydané v správnom konaní podliehajúce prieskumnej právomoci správnych súdov podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom k uvedenému tým, že nie je daná právomoc správnych súdov a jedná sa o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, krajský súd postupoval správne, keď konanie podľa ust. § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil.

Odvolačný súd dáva do pozornosti, že právomoc iného orgánu je daná charakterom rozhodnutia žalovaného, ktoré bolo vydané v trestnom konaní a ktoré nadobudlo právoplatnosť. Z uvedeného dôvodu, keďže sa jedná o právoplatné rozhodnutie žalovaného, ktorým bola predmetná vec vyriešená s konečnou platnosťou, ako i s prihliadnutím na obsah písomného podania žalobcu, označeného ako žaloba na preskúmanie zákonosti rozhodnutia, v konaní o ktorom súd konštatoval nedostatok právomoci, dospel odvolačný súd k záveru, že je daná právomoc Okresnej prokuratúry Žilina na ďalšie konanie.

V súlade s ust. § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, prokurátor preskúmava zákonosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Odvolačný súd posudzujúc písomné podanie žalobcu – žalobu, podľa obsahu v zmysle § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 41 ods. 2 O.s.p., považoval uvedené podanie za podnet na preskúmanie zákonosti postupu a rozhodnutia vydaného žalovaným – Okresnou prokuratúrou Žilina, na ktoré konanie je príslušný prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina.

Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu v zmysle ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 220 O.s.p. zmenil tak, že konanie zastavil a vec po právoplatnosti rozhodnutia postúpil Okresnej prokuratúre Žilina.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 250k ods. 1 v spojení s ust. § 246c ods. 1 O.s.p. a ust. § 224 ods. 2 O.s.p. a ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, keďže konanie bolo zastavené a u žiadneho z nich nezistil zákonný nárok na ich náhradu.

**71.**  
**ROZHODNUTIE**

**Ak sa príjemca dotácií zaviazal, že predmet dotácie bude využívaný na účel, na ktorý mu bola poskytnutá, predmet dotácie nemôže využívať na iný účel.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sžf/50/2012)

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného zo dňa 25. januára 2010, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Správy finančnej kontroly Zvolen zo dňa 12. októbra 2009, ktorým bola podľa § 31 ods. 3 v spojení s § 31 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „Zákon“) za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. n/ Zákona uložená žalobcovi povinnosť odvieť finančné prostriedky vo výške porušenia finančnej disciplíny v sume 640 148,27 € a povinnosť zaplatiť penále vo výške 0,1 % zo sumy, v ktorej došlo k porušeniu finančnej disciplíny v sume 640 148,27 €.

Krajský súd uviedol, že v zmluvách o poskytnutí dotácií boli určené podmienky poskytnutia vyplývajúce priamo zo Zákona, ako aj ďalšie podmienky určené žalovaným. Rozhodnutia žalovaného boli vydané na podklade kontrolných zistení o nedodržaní zákonných a dohodnutých podmienok poskytnutia finančných prostriedkov. Okrem neposkytnutia dokladov potrebných na vykonanie kontroly správnosti využitia finančných prostriedkov, sa jednalo aj o nedodržanie záväzkov príjemcu dotácií uvedených v dvanástich zmluvách o poskytnutí dotácií. Žalovaný sa riadil základnými pravidlami správneho konania, svoje zistenia uviedol v protokole o výsledku kontroly. Pre vydanie rozhodnutí si zadovážil podklady podľa svojich faktických možností a podstatu zistení kontroly uviedol v odôvodneniach. Zmluvy uzatvorené medzi žalobcom a Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky, na základe ktorých boli žalobcovi poskytnuté dotácie, neboli vyhlásené súdom za neplatné, podmienky boli riadne určené, zmluvy mali náležitosti v zmysle Obchodného zákonníka, preto neobstojí námietka žalobcu, že v danom prípade príjemca mohol byť hocikto alebo na hocikoho iného sa to mohlo viazať.

Krajský súd považoval za podstatné, že žalobca bol jasne identifikovateľný z predmetných zmlúv, jasne mu boli určené záväzky, dotácie obdržal, pričom ich použil tak ako v zmysle podmienok vymedzených v jednotlivých zmluvách nemohol. Žalobca svoje tvrdenia nijakým spôsobom nepreukázal, z listín doložených do administratívneho spisu nebolo preukázané, že na manipulácie s poskytnutou dotáciou by mal súhlas žalovaného.

Proti predmetnému rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote dňa 30. júla 2012 odvolanie, v ktorom sa domáhal jeho zrušenia, vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie a priznania náhrady trov konania.

Uviedol, že v jednotlivých zmluvách neboli obsiahnuté ustanovenia, ktoré by striktnie požadovali, že dotáciu má využívať len jej príjemca, ale len to, že príjemca dotácie zabezpečí, že predmet dotácie bude využívaný na účel, na ktorý bola poskytnutá. Z dikcie zmluvného ustanovenia nevyplýva, že z využívania predmetu dotácie je vylúčená tretia osoba. Žalobca tým, že previedol časť majetku na firmu H., s.r.o., neporušil zmluvné ustanovenia zmluvy o poskytnutí dotácie, nakoľko predmet dotácie bol aj naďalej využívaný na účel, na ktorý bola poskytnutá. V zmluvách o poskytnutí dotácií v r. 2001 príp. 2002 nie je ustanovenie, ktoré by obmedzovalo príjemcu dotácie resp. mu zakazovalo previesť majetok na iný subjekt. V zmluve z r. 2002 je len ustanovenie o oznamovacej povinnosti príjemcu dotácie, avšak po zmene právnej formy alebo prevode majetku, čo de facto potvrdzuje možnosť príjemcu dotácie majetok previesť. Žalobca tiež namietal, že bod 11 zmluvy, druhý odsek je absolútne nevykonateľný a zmätočný. V prejednávanej veci sa nemôže jednať o porušenie finančnej disciplíny. Žalobca všetky pravidlá a podmienky, ktoré mu vyplývali zo zmluvy o poskytnutí dotácie, dodržal a splnil.

Pokiaľ krajský súd, ako aj žalovaný konštatovali, že žalobca nepredložil dôkazy, ktoré by preukazovali jeho tvrdenia, žalobca uviedol, že nemusel predkladať žiadne ďalšie dôkazy, nakoľko postačujú zmluvy o poskytnutí dotácií, ktoré kontrolná skupina nesprávne vyhodnotila. Mal za to, že kontrolná skupina Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, Správa finančnej kontroly Zvolen, ani žalovaný nevychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci.

K podanému odvolaniu sa písomným podaním zo dňa 16. augusta 2012 vyjadril žalovaný tak, že ho považoval za nedôvodné.

Uviedol, že zmluvou a povinnosťami pri čerpaní podpory a následne časovým využívaním predmetu dotácie na svoju činnosť je viazaný jedine žiadateľ. Zmluvou sa poskytovateľ zaviazal poskytnúť dotáciu výlučne žalobcovi, na základe žiadosti o poskytnutie podpory, nie inému podnikateľovi, a to tým, že vyhodnotil všetky podmienky pre oprávnené poskytnutie dotácie a až pri ich dodržaní poskytol podporu práve žalobcovi. Výnimky, zmeny, zákazy a iné ustanovenia vedúce k zásadnej zmene v znení zmluvy a jej podmienok musia byť vykonané s vedomím a súhlasom poskytovateľa, čo v uvedených prípadoch nebolo vykonané a túto možnosť ani zmluvy žiadateľovi neumožňovali. Vo veci účelného použitia dotácií žalobcom sa kontrolný ani správny orgán nezaoberali, nakoľko to už bolo predmetom kontroly zo strany Správy finančnej kontroly Zvolen. Zameraním kontroly vykonanej ministerstvom pôdohospodárstva bolo plnenie záväzkov príjemcu dotácií a z dôvodu, že správny účel ich použitia v príslušnom rozpočtovom roku už raz bola preukázaná, nebol dôvod na jeho opätovné preverovanie. To, či dotácia je na určený účel naďalej využívaná iným subjektom, nie je podstatné, nakoľko tento nie je viazaný inštitútom žiadateľa a príjemcu dotácií. Výlučne žalobca ako príjemca bol zmluve zaviazaný na využívanie predmetu dotácie počas dohodnutej doby. Uvedené nepreukázal, naopak neobhospodarovanie ovocných sádov bolo dokázané jeho prehlásením o ukončení svojej poľnohospodárskej činnosti, ktorú prevzala tretia osoba. Žalobca sám nebol oprávnený previesť povinnosť užívania predmetu dotácie na tretí subjekt, nezabezpečil jeho vlastné obhospodarovanie, sám ho nevyužíval, nesplnil podmienky určené poskytovateľom v zmluve, bol teda povinný vrátiť finančné prostriedky vo výške poskytnutej dotácie na ovocné sady.

Žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf/87/2008 zo dňa 2. novembra 2009, ktorým bol pri rozhodovaní viazaný. Žalobca sa podpísaním zmlúv zaviazal predmet dotácií neprenajať, čo prenesením vykonávania poľnohospodárskej činnosti na majetku podporeného dotáciami na tretiu osobu, nesplnil. Súčasne žalobca nepreukázal, že by o jeho konaní poskytovateľ, ako jediný oprávnený na zmenu zmluvných podmienok, vedel a súhlasil s nimi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. augusta 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p., rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 31 ods. 1 písm. n/ Zákona, porušením finančnej disciplíny je porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté.

Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného zo dňa 25. januára 2010, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Správy finančnej kontroly Zvolen zo dňa 12. októbra 2009, ktorým bola podľa § 31 ods. 3 v spojení s § 31 ods. 7 Zákona za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. n/ Zákona uložená žalobcovi povinnosť odvieť finančné prostriedky vo výške porušenia finančnej disciplíny v sume 640 148,27 € a povinnosť zaplatiť penále vo výške 0,1 % zo sumy, v ktorej došlo k porušeniu finančnej disciplíny v sume 640 148,27 €.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa najvyšší súd v odôvodnení len obmedzil na doplnenie dôvodov na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku.

Podstatou podaného odvolania bola argumentácia žalobcu, že prevedením časti majetku na inú spoločnosť neporušil zmluvné ustanovenia o poskytnutí dotácie, nakoľko predmet dotácie bol využívaný na účel, na ktorý bola poskytnutá a rovnako zmluvy o poskytnutí dotácií neobsahujú ustanovenie, ktoré by ho obmedzovalo resp. zakazovalo previesť majetok na iný subjekt a ustanovenie o oznamovacej povinnosti je nevykonateľné a zmätočné.

Z jednotlivých zmlúv o poskytnutí dotácií je zrejmé, že žalobca sa ako príjemca dotácií zaviazal, že predmet dotácie bude využívaný na účel, na ktorý mu bola poskytnutá po dobu 10 rokov, ak ide o budovy, stavby a 5 rokov, ak ide o stroje, zariadenia, plemenný materiál. Z uvedeného je zrejmé, že predmet dotácie nemôže žalobca využívať na iný účel, teda napríklad ako predmet nájmu. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok iného senátu tunajšieho súdu sp. zn. 5Sžf/87/2008 zo dňa 3. novembra 2009, ktorý v obdobnej otázke, aká je predmetom prejednávania v tejto veci, dospel k rovnakému záveru.

Nie je podstatnou tá skutočnosť, či iná osoba, odlišná od prijímateľa dotácie, predmet dotácie využívala v súlade s účelom, na ktorý bola dotácia poskytnutá. Zmluvy o poskytnutí dotácií upravujú záväzok prijímateľa dotácií, nemajú vplyv na správanie tretích osôb, odlišných od zmluvných strán. Dotácie boli poskytnuté pre podporu podnikania v poľnohospodárstve práve žalobcu, nie inej osoby, ktorá skutočnosť vyplýva z obsahu zmlúv, kde ako príjemca, teda osoba o podporu podnikania v poľnohospodárstve ktorej ide, bol uvedený práve žalobca.

Námietku týkajúcu sa zmätočnosti ustanovenia o oznamovacej povinnosti (v zmluvách z r. 2002) najvyšší súd hodnotil ako účelovú obranu a navyiac ju žalobca neuplatnil v žalobe, a preto sa ňou odvolací súd v ďalšom nezaoberal.

Napadnuté rozhodnutie žalovaného má formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 47 Správneho poriadku, vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v predchádzajúcich konaniach o tom, že žalobca bol zodpovedný za hospodárenie zo zverenými prostriedkami verejných financií.

Na základe hore uvedených skutkových zistení ako aj právnych záverov, s prihliadnutím k odvolacím dôvodom a námietkam žalobcu najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p., keď žalobcovi, ktorý nemal úspech vo veci, náhradu trov konania nepriznal a žalovanému v takomto konaní nárok na náhradu trov neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

72.  
**ROZHODNUTIE**

**Posúdenie účelu využitia stavby pre verejné stravovanie malého rozsahu je rozhodujúcou skutočnosťou prípustnosti zmeny užívania stavby podľa územného plánu a je súčasne rozhodujúcou skutočnosťou, či a akým spôsobom zmena účelu užívania rodinného domu je spôsobilá ohroziť zdravie (aj psychické) vlastníkov susediacej stavby, užívanej nimi ako rodinný dom.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2013, sp. zn. 6Sžp/37/2012)

Krajský súd v Bratislave (ďalej len krajský súd alebo súd prvého stupňa) zamietol v súlade s ustanovením § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 5. augusta 2009 a postup mu predchádzajúci, ktorým rozhodnutím žalovaný zamietol ich odvolanie a potvrdil rozhodnutie vydané Mestskou časťou Bratislava - Nové Mesto, Miestny úrad Bratislava - Nové Mesto, oddelenie územného konania a stavebného poriadku (ďalej len prvostupňový správny orgán alebo stavebný úrad) zo dňa 22. apríla 2009 (ďalej aj prvostupňové správne rozhodnutie), ktorým podľa § 66 a § 85 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len stavebný zákon alebo zákon č. 50/1976 Zb.) stavebný úrad povolil stavebné úpravy spojené so zmenou užívania rodinného domu na reštauráciu, S., Bratislava na pozemku v katastrálnom území XX. pre stavebníka S. Z., s.r.o. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd poukazujúc na ustanovenia § 85 ods. 2 a ods. 3, § 39a ods. 3 písm. c/, § 57 ods. 1 a ods. 2, § 40 ods. 4 stavebného zákona, § 3 ods. 1 až ods. 4 a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok) konštatoval, že mal z administratívneho spisu preukázať, že nájomca – staviteľ, účastník v tomto konaní, požiadal o zmenu účelu užívania stavby, pričom podľa citovaných ustanovení nebol viazaný územným rozhodnutím, teda územné rozhodnutie v danom prípade je pre samotné konanie irelevantné a pre správny orgán nebolo potrebné sa touto problematikou zaoberať viac, než sa zaoberal. Nesúhlasiac s námietkou žalobcov, že ich práva boli dotknuté nadmieru zákonom prípustnou, resp. že s ich námietkami sa žalovaný dostatočne nevysporiadal poukázal na to, že z obsahu administratívneho spisu bolo nesporne preukázané, že žalovaný od začiatku správneho konania venoval dostatočnú pozornosť námietkam, s týmito sa vysporiadal v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami a z doložených listinných dôkazov jednoznačne vyplýva, že v danom prípade sa nejedná o zmenu stavby, ale iba o zmenu účelu užívania stavby rodinného domu, v zmysle ktorej sa podľa § 39a ods. 3 písm. c/ nevyžaduje nové územné rozhodnutie, nakoľko sa nejedná o stavbu ako takú, ale iba o udržiavacie práce a stavebné úpravy na dokončenej stavbe.

Rovnako mal preukázať, že stavebný úrad konal v súlade s Územným plánom hl. mesta SR Bratislavy z roku 2007, kde sa predmetný rodinný dom na S. nachádza na hranici územia, ktoré je charakterizované podľa funkcie územia v nadväznosti na navrhované využitie územia ako „slúžiace pre bývanie v rodinných domoch a malopodlažných domoch“ a z tabuľky č. O v Regulatívoch intenzity využitia rozvojových území za hranicou, ktorú tvoria parcely stavebníka začína územie, pre ktoré je charakteristické funkčné využitie na plochy občianskej vybavenosti slúžiace predovšetkým na umiestňovanie stavieb a zariadení „...verejného stravovania, obchodu a služieb celomestského a nadmestského významu...“. V tejto súvislosti tiež poukázal na to, že v uvedenej tabuľke č. O v časti o funkčnom využití je uvedené okrem iného aj „prípustné v obmedzenom rozsahu – verejné stravovanie malého rozsahu, rýchle občerstvenie, bufety“ čo sa nepochybne v plnom rozsahu vzťahuje aj na požadovanú zmenu účelu užívania rodinného domu na reštauráciu, keďže kapacitne práve predmetné verejné stravovanie predstavuje malý rozsah, nakoľko predajná plocha tak ako bolo uvedené v projektovej dokumentácii predstavuje iba 2 miestnosti na prizemí budovy (55 m<sup>2</sup>).

Dôvodil tiež, že z vyjadrení jednotlivých zainteresovaných inštitúcií a organizácií jednoznačne vyplýva, že pri posudzovaní samotného návrhu v súvislosti s týmito záväznými stanoviskami dotknutých orgánov štátnej správy námietky žalobcov o miere zvyšovania ohrozenia ich záujmov, ako aj neprimeraného ohrozenia, či obmedzenia ich práv a oprávnených záujmov neboli v uvedených záväzných stanoviskách potvrdené, práve naopak. Rovnako mal za to, že nebolo preukázané, že by boli porušené práva žalobcov v súvislosti so správnym konaním odvolávajúci sa pritom na ustanovenia § 3 a § 46 a § 47 Správneho poriadku.

Záverom uviedol, že nemôže súhlasiť s názorom žalobcov, že účel stavby je daný raz a navždy v čase výstavby, pretože zmena využitia stavby je možná, o čom svedčí aj vyššie citovaný inštitút o zmene účelu stavby v zmysle stavebného zákona doplniac, že účel využitia každej stavby je možné meniť v čase za podmienky, že nie je v rozpore s platným územným plánom a keďže táto materiálna podmienka bola dodržaná aj v danom konaní, mal za to, že uvedenú zmenu správne orgány povolili v súlade so zákonom.

Krajský súd rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. Konštatoval, že vo vzťahu k žalobcom bol dôvodom nepriznania náhrady trov konania ich neúspech v tomto konaní, ďalej vo vzťahu k žalovanému dôvodil tým, že im náhrada trov konania neprináleží a smerom k účastníkovi správneho konania argumentoval ustanovením § 150 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. majú za to, že v danom prípade nastali okolnosti osobitného zreteľa vzhľadom na povahu predmetu konania, pričom za okolnosti osobitného zreteľa označil tú skutočnosť, že preskúmaval rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, pričom stavebník bol pribratý do konania z dôvodu, že by ako účastník správneho konania mohol byť dotknutý prípadným zrušením napadnutého rozhodnutia žalovaného, teda sa jedná vo vzťahu k nemu o konanie nesporové, v rámci konania pred súdom nebolo vykonané dokazovanie a všetky úkony pribratého účastníka konania po podaní žaloby nemali vplyv na výsledok súdneho konania, pretože jeho činnosť bola posudzovaná len v rámci skúmania jeho postupu pred podaním opravných prostriedkov žalobcov.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia z dôvodov ustanovení: 1/ § 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (neúplné zistenie skutkového stavu, pretože neboli navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností); 2/ § 205 ods. 2 písm. d/ a § 250ja ods. 3 O.s.p. – nedostatočne vykonané dokazovanie pre účely správneho konania a pre odňatie možnosti konať pred súdom, čím došlo k ohrozeniu ich základných ľudských práv, najmä žalobcu v 1. rade; 3/ § 205 ods. 2 písm. e/ O.s.p. – doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.); 4/ § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. – rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; 5/ § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. – účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; 6/ § 221 ods. 1 písm. c/ O.s.p. – účastník konania nebol riadne zastúpený, najmä na poslednom pojednávaní.

V obsahovo rozsiahlom odvolaní žalobcovia namietali pre posúdenie zákonnosti napadnutých správnych rozhodnutí a postupov správnych orgánov nasledovné rozhodné skutočnosti:

1. V stavebnom povolení vydanom stavebným úradom nebola vôbec identifikovaná stavba, pre ktorú boli stavebné úpravy spojené so zmenou užívania rodinného domu povolené, pretože vo výrokovej časti predmetného rozhodnutia nie je uvedené súpisné číslo rodinného domu, ktorého sa povolená zmena týka. V súvislosti s touto námietkou argumentovali, že neuvedenie súpisného čísla stavby v rozhodnutí akým je stavebné povolenie je hrubou chybou, zakladajúcou omyl v súčasnosti aj v budúcnosti, považujúc ho za neurčité a nezrozumiteľné a z uvedeného dôvodu mali za to, že takéto stavebné povolenie nemôže zakladať platnosť rozhodnutia, najmä ak pre budovu so zmenou účelu z rodinného domu na reštauráciu nebolo aj v dodatočne vyhotovenom povolení uvedené súpisné číslo, ktoré je súčasťou identifikácie stavby a tá je predpokladom stavebného povolenia (vyplýva to z ratia lege stavebného zákona a konania).
2. Vo vzťahu k dokazovaniu namietali, že súd prvého stupňa neskúmal žalobné dôvody a obmedzil sa na dve malé vypočutia /vid' zápisnica/ upozorniac, že v správnom konaní je možné za predpokladu ohrozenia ľudských práv niektorého z účastníkov vykonať dokazovanie (§ 250ja O.s.p. + Ústava SR + zákon č. 209/1992 Zb. o Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd), konkrétne to namietali vo vzťahu k preukázaniu prepojenia budov, ktoré spôsobujú veľké problémy v podobe zatekania a narušenia statiky. Namietali tiež, že správny orgán v stavebnom konaní, ani iný subjekt zodpovedný za vydanie dokladu pre vydanie či už stavebného povolenia alebo kolaudácie neskúmal riadne ich námietky, ani raz nevykonal obhliadku miesta dopadu stavebných úprav na účastníkov konania, ktorý jasne deklarovali v Zázname zo dňa 16.05.2008 na stavebnom úrade (praskanie omietok, otriasanie lustrov, tanierov a hluk, pri ktorom nemožno sústredene pracovať...).
3. Namietali, že obrana správneho orgánu vo vzťahu k súladu navrhovanej zmeny stavby s Územným plánom hl. mesta Bratislavy SR – uznesenie č. 123/2007 z 31. mája 2007 nemôže z hľadiska práva a z hľadiska skutkového stavu obstať, a to z dôvodu, že zmena užívania rodinného domu bola povolená na S. v Bratislave na reštauráciu katastrálne územie XX. a predmetný regulatív schváleného územného plánu Hl. mesta SR Bratislavy (ďalej len „regulatív“) nie je pre S. ul., ale pre J. ul., čo teda znamená, že nehnuteľnosť pre ktorú bolo vydané stavebné povolenie sa nachádza na S. ul., kde je schválený úplne iný regulatív. V tejto súvislosti ďalej dôvodili, že stavebný úrad v rozpore s platným právom a zákonomi

vyhodnotil regulatív na S. a J. ulici argumentujúc tým, že reštaurácia nie je totožná s plochami menších zariadení občianskej vybavenosti, keďže kapacita 20 miest (v povolení je iná kapacita) a 55 m<sup>2</sup> neznamena, že druh prevádzky, ktorým je reštaurácia, je podobný alebo rovnaký ako schválený druh prevádzky pre S. ulicu.

4. Namietali ďalej, že prevádzka reštaurácie je hlučná, ruší ich v užívaní ich vlastníckeho práva, pričom konkrétne žalobcu v 1. rade v užívaní jeho základného ľudského práva na obydlie.
5. Napádali tiež, že rozsah administratívneho spisu je nedostatočný a jednostranný a že súd prvého stupňa si osvojil tvrdenia správnych orgánov a nedostatočne zistil skutkový stav veci, čo malo za následok, že nedostatočne právne vyhodnotil stav veci a rozhodol v ich neprospech, v dôsledku čoho môže dôjsť aj k väčším materiálnym škodám na ich strane, nehovoriac o možnom narušení zdravia 89 ročného žalobcu v 1. rade.
6. Záverom namietali, že sa jedná o čiernu stavbu, nakoľko stavebník začal so stavebnými úpravami začiatkom roka 2008 (upozornenia žalobcu v 1. rade z mája 2008), o stavebné povolenie požiadal až v októbri 2008, stavebné konanie sa začalo až 13. januára 2009, kedy boli stavebné úpravy už dávno ukončené a preto mal stavebník požiadať o dodatočné stavebné povolenie, čo v rozpore so zákonom neurobil a stavebný úrad mu v rozpore so zákonom vydal stavebné povolenie 22. apríla 2009 na stavbu s názvom „Stavebné úpravy spojené so zmenou užívania rodinného domu na reštauráciu S. ul.“, čo je už iná stavba, aká bola označená v oznámení o začatí stavby dodajúc, že s týmito závažnými skutočnosťami sa súd nezaoberal.

Deklarujúc porušenie ich základných ľudských práv, najmä rovnosť postavenia v konaní, zásadu riadneho prejednanie veci, zásadu ústnosti konania, ale najmä právo na nerušené a pokojné obydlie, vlastnícke právo a právo vec spravodlivo prejednať pred súdom žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na opätovné prejednanie.

Žalobcovia v doplnujúcom podaní doručili dňa 13. januára 2012 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v prílohe „Výmer Mestského notárskeho úradu v Bratislave, výmer mestského notárskeho úradu“, námietky proti začatiu stavebného konania z 29. januára 2009, doplnenie námietok z 20. februára 2009.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov, pridržiac sa svojho písomného vyjadrenia k žalobe uviedol, že napadnuté rozhodnutie zo dňa 5. augusta 2009 považuje za zákonné a nepokladal za potrebné zaujímať opätovné stanovisko k uvádzaným skutočnostiam dodajúc, že žalobcovia v podanom odvolaní neuviedli žiadne nové skutočnosti. Z uvedených dôvodov navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Účastník správneho konania v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov opätovne zdôraznil, že v danom prípade nebola stavba na vydanom stavebnom povolení určená neurčito a nezrozumiteľne, nakoľko sa na identifikovaných parcelách nachádza a vždy nachádzala len jedna stavba, pričom v žiadnom prípade nešlo o čiernu stavbu tak, ako to uvádzajú žalobcovia. K tvrdeniu žalobcov, že sa jedná o čiernu stavbu uviedol, že akékoľvek stavebné práce uskutočňoval s vedomím príslušného stavebného úradu, na základe právoplatných rozhodnutí a v súlade s právnymi predpismi, hoci s nevôľou žalobcov doplniac, že riadne požiadal o zmenu účelu užívania stavby, pričom v súlade s platnými právnymi predpismi nebolo potrebné v danom prípade vydanie nového územného rozhodnutia, keďže sa v danom prípade nejednalo o zmenu stavby ako takej, ale len o zmenu účelu využitia už existujúcej stavby spojenej s udržiavacími a rekonštrukčnými stavebnými úpravami.

Poukázal tiež na to, že v rámci stavebného konania bolo rozhodnuté v súlade so zákonom aj o všetkých námietkach žalobcov a k tvrdeniu žalobcov, že sa v danom prípade jedná o dvojdom, vyhodnotiac ho za nepravdivé uviedol, že nemôže ísť o dvojdom, nakoľko obe nehnuteľnosti, hoci spolu susedia majú samostatné vonkajšie múry a nosné konštrukcie.

K tvrdeniu žalobcov, že v predmetnej stavbe nie je možné prevádzkovať reštauráciu opätovne poukázal na to, že predmetná nehnuteľnosť sa nachádza na hranici územia, kde je v súlade s Územným plánom hl. mesta SR Bratislavy možné zriadiť a prevádzkovať verejné stravovanie malého rozsahu dodajúc, že prevádzka predmetnej reštaurácie jednoznačne predstavuje malý rozsah.

Vo vzťahu k argumentácii žalobcov, ktorou súdu prvého stupňa vytýkali skutočnosť, že súd sám iniciatívne nevykonával ďalšie dôkazy a nebral do úvahy skutočnosť, že žalobca v 1. rade býva vo svojej nehnuteľnosti už polstoročie a teda neuprednostnil jeho potrebu na pokojné a nerušené bývanie pred právami tretích subjektov uviedol, že žalobcovia si pri tomto tvrdení neuvedomili, že úlohou súdu nie je vyhľadávať



a predkladať dôkazy, ale naopak je na zodpovednosti každého účastníka súdneho konania, aby vo svoj prospech predložil súdu všetko, čo má ako dôkaz k dispozícii zdôrazniac, že žalobcovia boli počas celého konania na súde prvého stupňa právne zastúpení.

Za absurdné považoval tvrdenie žalobcov, že súd prvého stupňa mal pri svojom rozhodovaní uprednostniť práva jedného z účastníkov na úkor ostatných dodajúc, že takéto rozhodnutie by bolo v rozpore so základnými zásadami civilného procesu garantovaného tak platnými právnymi predpismi, ako aj samotnou Ústavou SR.

Z uvedených dôvodov, považujúc rozhodnutia tak prvostupňového, ako aj odvolacieho stavebného orgánu a rovnako tiež napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa za plne v súlade so zákonom, navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je dôvodné.

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

Vzhľadom k tomu, že zákonom č. 345/2012 Z. z. boli s účinnosťou od 1. januára 2013 zrušené krajské stavebné úrady, ktorých pôsobnosť a právomoc prešla na obvodné úrady v sídlach krajov, odvolací súd podľa § 107 ods. 4 O.s.p. na strane žalovaného koná s vyššie uvedeným právnym nástupcom pôvodne uvádzaného žalovaného.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobcov o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný zamietol ich odvolanie a potvrdil rozhodnutie vydané Mestskou časťou Bratislava - Nové Mesto, Miestny úrad Bratislava - Nové Mesto, oddelenie územného konania a stavebného poriadku, ktorým stavebný úrad podľa § 66 a § 85 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. povolil stavebné úpravy spojené so zmenou užívania rodinného domu na reštauráciu, S., Bratislava na pozemku v katastrálnom území XX. pre stavebníka S. Z., s.r.o., a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa a konanie im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal s námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný rozhodol s konečnou platnosťou o povolení stavebných úprav rodinného domu spojené so zmenou jeho užívania na reštauráciu podľa ustanovení zákona č. 50/1976 Zb.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov §§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Odvolací súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že rozhodnutím z 5. augusta 2009, ktorý predstavuje zásadný predmet súdneho prieskumu, žalovaný správny orgán postupom podľa ustanovenia § 59

ods. 2 Správneho poriadku zamietol spoločné odvolanie účastníkov správneho konania – žalobcov a potvrdil rozhodnutie stavebného úradu zo dňa 22. apríla 2009, ktorým stavebný úrad podľa § 66 a § 85 ods. 2 stavebného zákona povolil stavebné úpravy spojené so zmenou užívania rodinného domu na reštauráciu, S., Bratislava na pozemku v k. ú. XX. pre stavebníka S. z., s.r.o., Bratislava podľa predloženej projektovej dokumentácie vypracovanej projektantom Ing. arch. I. S., overenej stavebným úradom v stavebnom konaní. Stavebný úrad v stavebnom povolení určil stavebníkovi záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodol o námietkach účastníkov konania.

Proti prvostupňovému správne rozhodnutiu podali v zákonom stanovenej lehote spoločne odvolanie účastníci správneho konania – žalobcovia, ktorí namietali jednak, že územné rozhodnutie, na základe ktorého bol dom na S. zrealizovaný je záväzné aj pre právnych nástupcov, t.j. aj pre terajšieho vlastníka a teda by mali byť dodržané podmienky tohto územného rozhodnutia ďalej, že stavebný úrad nerešpektoval právnu podstatu § 62 ods. 4 stavebného zákona uvedúc v tejto súvislosti, že stavebný úrad mal žiadosť stavebníka zamietnuť, nakoľko miera ohrozenia verejného záujmu sa realizáciou zmeny účelu užívania stavby na reštauráciu zvyšuje vo väčšom rozsahu než sa počítalo v pôvodnom územnom rozhodnutí a že zmena účelu užívania stavby nie je v súlade so záväznou časťou Územného plánu hl. mesta SR Bratislavy, ktorá predmetné územie určuje podľa tabuľky č. O na funkciu verejné stravovanie malého rozsahu, rýchle občerstvenie, bufety, pričom skutočnosť, že v regulatíve nie je použitý výraz reštaurácia nasvedčuje tomu, že sa reštaurácia nepokladá za verejné stravovanie malého rozsahu, ani za rýchle občerstvenie a bufet, ale za verejné stravovanie, ktoré je v tabuľke označené ako neprípustné. Taktiež v doplnení odvolania namietali, že záväzné stanovisko k stavbe, ktoré vydal starosta MČ dňa 28. augusta 2008 nie je správnym úkonom dotknutého orgánu, nie je ako záväzné stanovisko upravené v osobitnom predpise, pretože MČ Bratislava – Nové Mesto je stavebným úradom a v súlade s ustanovením § 140a ods. 2 stavebného zákona dotknutým orgánom nie je mestská časť, ale hlavné mesto SR Bratislava a v dôsledku uvedených skutočností stráca záväzné stanovisko starostu právnu pôsobnosť a legitimitu.

Žalovaný správny orgán sa s odvolacími námietkami účastníkov správneho konania – žalobcov vypořiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. K námietke poukazujúcej na rozpor navrhovanej zmeny účelu užívania rodinného domu s Územným plánom hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007 dôvodil, že v územnom pláne sa rodinný dom na S. ul. v Bratislave v k. ú. XX. nachádza v území, pre ktoré je určené funkčné využitie tohto územia pre plochy menších zariadení občianskej vybavenosti, v ktorých sú prípustné v obmedzenom rozsahu aj zariadenia verejného stravovania malého rozsahu, rýchle občerstvenie, bufety s dopravnými plochami (parkoviskami), pričom požadovaná zmena účelu užívania rodinného domu na reštauráciu kapacitne vyhovuje navrhovanej funkcii, to znamená verejnému stravovaniu malého rozsahu, nakoľko reštaurácia je situovaná len na prízemí budovy a jej plocha je len 55 m<sup>2</sup> s kapacitou 20 miest dodajúc, že aj navrhované parkovacie miesta na pozemkoch v k. ú. XX. sú taktiež v súlade s funkčným využitím územia navrhovaným v územnom pláne.

Dôvodil ďalej, že nové územné rozhodnutie na zmenu účelu užívania stavby rodinného domu na reštauráciu sa nevyžaduje, nakoľko podľa § 39a ods. 3 písm. c) stavebného zákona sa rozhodnutie o umiestnení stavby nevyžaduje na stavebné úpravy a udržiavacie práce (nedochádza k zmene objemových parametrov stavby) argumentujúc tiež tým, že ustanovenia upravujúce stavebné konanie sa na konanie o zmene účelu užívania stavby spojeného so stavebnými úpravami vzťahujú primerane. Vo vzťahu k namietanému „nepoužití“ ustanovenia § 62 ods. 4 stavebného zákona uviedol, že citované ustanovenie je potrebné chápať tak, že sa uplatňuje výlučne v stavebnom konaní, ktoré nasleduje po územnom konaní ukončenom vydaním územného rozhodnutia o umiestnení stavby, nie pri zmenách dokončených stavieb dodajúc, že posúdenie zmien účelu dokončených stavieb vo vzťahu k ÚPN upravuje ustanovenie § 85 ods. 3 stavebného zákona, podľa ktorého sa takáto zmena nepovolí, ak je v rozpore so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie.

Poukazujúc ďalej na skutočnosť, že jednotlivé dotknuté orgány vo svojich záväzných stanoviskách určili podmienky k zmene účelu využitia stavby, ktoré musia byť dodržané, pričom ich dodržanie bude stavebným úradom následne overené v kolaudačnom konaní vyhodnotil námietku týkajúcu sa ohrozenia verejných záujmov, ako aj neprimeraného ohrozenia či obmedzenia práv a oprávnených záujmov účastníkov konania vo väčšom rozsahu ako sa počítalo v územnom rozhodnutí, za neopodstatnenú.

V odôvodnení tiež poukázal na to, že stavebný úrad vykonal na stavbe dňa 10. februára 2009 štátny stavebný dohľad a zo záznamu je zrejmé, že na stavbe doposiaľ prebehli len udržiavacie práce (oprava fasády, obnova vnútorných omietok, obkladov stien, podláh, dlažby, výmena zariadení predmetov, výmena vnútorných rozvodov, maliarske a natieračské práce podľa § 139b ods. 15 stavebného zákona), na ktoré nie je potrebné ani ohlásenie stavebnému úradu, pričom táto skutočnosť bola stavebníčkou v odvolacom konaní doložená aj fotodokumentáciou súčasného stavu stavby.

Záverom sa vyjadril k namietanému záväznému stanovisku MČ Nové Mesto dôvodiac, že ak je obec stavebným úradom príslušným na konanie, nie je dotknutým orgánom vydávajúcim záväzné stanovisko a z uvedeného dôvodu záväzné stanovisko MČ nebolo potrebné doplniac, že v takomto prípade stavebný úrad vlastnou činnosťou posúdi či je zmena účelu stavby v súlade s územným plánom. V tejto súvislosti poukázal tiež na to, že stavebníčka doložila stanovisko Magistrátu hl. mesta SR Bratislavy zo dňa 21. júla 2009, podľa ktorého sa hlavné mesto nevyjadruje k zmene dokončenej stavby to znamená, ani k zmene účelu užívania stavby, pokiaľ nedochádza k zmene umiestnenia stavby a v plnení podmienok územného rozhodnutia.

Medzi účastníkmi konania ostala sporná predovšetkým otázka týkajúca sa neoprávneného zásahu zmenou užívania predmetnej stavby stavebníkom do vlastníckych práv žalobcov. Odvolací súd z uvedeného dôvodu zameril svoju pozornosť predovšetkým na to, či súd prvého stupňa správne a v súlade so zákonom posúdil námietky žalobcov vznesené v žalobe aj v odvolaní, a teda, či správne posúdil zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Podľa § 85 ods. 1, 2, 3 stavebného zákona, stavbu možno užívať len na účel určený v kolaudačnom rozhodnutí, prípadne v stavebnom povolení. Zmeny účelu užívania stavby, ktoré spočívajú v zmene spôsobu užívania stavby, jej prevádzkového zariadenia, v zmene spôsobu a v podstatnom rozšírení výroby alebo činností, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, vyžadujú rozhodnutie stavebného úradu o zmene v užívaní stavby; na konanie o zmene v užívaní stavby sa vzťahujú primerane ustanovenia § 76 až 84.

Zmenu v užívaní stavby, ktorá je spojená so zmenou stavby, prerokuje stavebný úrad pri stavebnom konaní a po jej dokončení vykoná kolaudáciu zmeny stavby. Zmenu v užívaní stavby, ktorá je spojená so zmenou stavby spočívajúcou v stavebných úpravách, ktorými sa podstatne nemení vzhľad stavby a nezasahuje sa do nosných konštrukcií stavby, môže prerokovať stavebný úrad v spojenom konaní o zmene v užívaní stavby podľa odseku 1.

Zmeny účelu užívania stavby, ktoré spočívajú v zmenách podľa odseku 1 a 2, stavebný úrad nepovolí, ak sú v rozpore so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie.

Podľa § 76 ods. 1 stavebného zákona, dokončenú stavbu, prípadne jej časť spôsobilú na samostatné užívanie alebo tú časť stavby, na ktorej sa vykonala zmena alebo udržiavacie práce, pokiaľ tieto stavby vyžadovali stavebné povolenie, možno užívať len na základe kolaudačného rozhodnutia.

Podľa § 77 stavebného zákona, kolaudačné konanie vykonáva stavebný úrad, ktorý vydal stavebné povolenie alebo povolil terénne úpravy, ťažobné a im podobné alebo s nimi súvisiace práce, ako aj informačné, reklamné a propagačné zariadenia.

Podľa § 78 ods. 1, 2 stavebného zákona, účastníkmi kolaudačného konania sú stavebník, vlastník stavby, ak nie je stavebníkom a vlastník pozemku, na ktorom je stavba umiestnená.

Ak stavebný úrad zlúči s kolaudačným konaním konanie o zmene stavby pred dokončením, sú účastníkmi konania aj tí účastníci stavebného konania, ktorých by sa zmena mohla dotýkať.

Podľa § 81 ods. 1, 4 stavebného zákona, v kolaudačnom konaní stavebný úrad najmä skúma, či sa stavba uskutočnila podľa dokumentácie overenej stavebným úradom v stavebnom konaní a či sa dodržali zastavovacie podmienky určené územným plánom zóny alebo podmienky určené v územnom rozhodnutí a v stavebnom povolení. Ďalej skúma, či skutočné realizovanie stavby alebo jej užívanie nebude ohrozovať verejný záujem, predovšetkým z hľadiska ochrany života a zdravia osôb, životného prostredia, bezpečnosti práce a technických zariadení.

S kolaudačným konaním sa môže spojiť konanie o zmene stavby (§ 68), pokiaľ sa skutočné realizovanie podstatne neodchyľuje od dokumentácie overenej stavebným úradom v stavebnom konaní.

Podľa § 68 ods. 1, 2 stavebného zákona, stavebný úrad môže v odôvodnených prípadoch na žiadosť stavebníka povoliť zmenu stavby ešte pred jej dokončením.

V rozsahu, v akom sa zmena dotýka práv, právom chránených záujmov alebo povinností účastníkov stavebného konania, ako aj záujmov chránených dotknutými orgánmi, prerokuje stavebný úrad žiadosť a vydá

rozhodnutie, ktorým buď zmenu stavby povolí, pričom rozhodne aj o prípadných námietkach účastníkov a určí podľa potreby ďalšie záväzné podmienky, alebo žiadosť zamietne. Na konanie o zmene sa primerane vzťahujú ustanovenia o stavebnom konaní.

Podľa § 66 ods. 1, 2 stavebného zákona, v stavebnom povolení určí stavebný úrad záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Stavebný úrad zabezpečí určenými podmienkami najmä ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby, komplexnosť stavby, dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, prípadne ich predpisov a technických noriem a dodržanie požiadaviek určených dotknutými orgánmi, predovšetkým vylúčenie alebo obmedzenie negatívnych účinkov stavby a jej užívania na životné prostredie.

Záväznými podmienkami uskutočňovania stavby sa zabezpečí, prípadne určí a) umiestnenie stavby na pozemku v prípadoch spojeného konania o umiestnení stavby so stavebným konaním, b) ochrana verejných záujmov, predovšetkým zdravia ľudí a životného prostredia, c) dodržanie príslušných technických predpisov, prístup a užívanie stavby osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, d) lehotu na dokončenie stavby, e) plnenie požiadaviek uplatnených v záväzných stanoviskách podľa § 140b dotknutými orgánmi, ak nie sú určené správnymi rozhodnutiami, prípadne požiadavky vlastníkov sietí a zariadení verejného dopravného technického vybavenia na napojenie na tieto siete, f) stavebný dozor alebo kvalifikovaná osoba, ak sa stavba uskutočňuje svojpomocou, g) použitie vhodných stavebných výrobkov, h) povinnosť oznámiť začatie stavby.

V zmysle § 140 stavebného zákona, ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní. (Zákon č. 71/1967 Zb. Správny poriadok).

Správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností. Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeľi v konaní ujmu. Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely (§ 3 ods. 1, 2, 4 Správneho poriadku).

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočností všeobecne známe alebo známe správnejmu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán (§ 32 ods. 1, 2 Správneho poriadku).

Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti (§ 47 Správneho poriadku).

Odvolačný súd po preskúmaní veci v rozsahu odvolacích a žalobných dôvodov dospel k záveru, že správny orgán prvého stupňa v danom prípade nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, keď ako stavebný úrad si vo veci síce zadovážil dostatok skutkových podkladov, avšak zo skutkových okolností vyvodil nesprávny právny záver, náležite nepostupoval v súčinnosti s účastníkmi konania, námietky žalobcov vyhodnotil formálne nesledujúc účel zákona v stavebnom konaní, ktoré nedostatky neodstránil ani žalovaný, a preto vo veci neboli splnené zákonné podmienky pre zamietnutie žaloby súdom prvého stupňa podľa § 250j ods. 1 O.s.p.

V danej súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že správny orgán v rámci svojej kompetencie, ktorú mu zveruje stavebný zákon, by mal pri výkone verejnej moci dohliadať nad dodržiavanie nielen relevantných právnych predpisov vzťahujúcich sa k stavebnému konaniu, ale aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov a zo svojej pozície by mal zabraňovať svojou rozhodovacou činnosťou výkonu takých subjektívnych práv, ktoré by zasahovali do výkonu práv iného subjektu s rovnakým obsahom práv. Vzhľadom na uvedené považoval odvolací súd námietku žalobcov vznesenú v stavebnom konaní, týkajúca sa neoprávneného zásahu do

jeho základných práv a slobôd, medzi ktoré rozhodne patrí aj ochrana vlastníckeho práva a s ním spojená ochrana predmet vlastníctva nerušene užívať, za dôvodnú.

Odvolaací súd dáva taktiež do pozornosti, že vlastnícke právo ako také je absolútne a pôsobí „erga omnes“. V ústavnoprávnej rovine podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Funkcia práva vlastníť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, sa nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu. V čl. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Dodatkového protokolu č. 1 sa poskytuje ochrana majetku každej fyzickej a právnickej osobe s výnimkou pozbavenia majetku na základe podmienok ustanovených v zákone z dôvodu verejného záujmu.

Zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 85 stavebného zákona v spojení s ustanoveniami s ním súvisiacimi upravuje jednak postup žiadateľa o zmenu užívania stavby a jeho povinnosti a jednak postup stavebného úradu pri vydaní rozhodnutia o tejto žiadosti. Z právnej úpravy vyplýva, že dôkazné bremeno preukázať, že ďalšia existencia zmeneného účelu užívania stavby nie je v rozpore s verejnými záujmami, ako aj s ochranou života a zdravia osôb, spočíva na žiadateľovi o zmenu užívania stavby. Verejným záujmom sa v tejto súvislosti rozumejú záujmy chránené osobitnými zákonmi, všeobecne záväznými vyhláškami, nariadeniami, záväznými časťami slovenských technických noriem a pod. Posúdenie súladu s nimi vykonáva stavebný úrad ako príslušný prvostupňový orgán štátnej správy. Musí posúdiť najmä súlad s platnou územnoplánovacou dokumentáciou z hľadiska súladu s funkčným využitím, určené záväzné limity a regulatívy, ktoré vykonáva obec. Rozsah požadovaných dokladov nie je taxatívne vymedzený, ale stavebný úrad pri ich určení vychádza predovšetkým z ustanovenia § 126 stavebného zákona, ktoré sa týka ochrany zložiek životného prostredia a iných osobitných záujmov podľa toho, o aký druh stavby ide, na aký účel sa má stavba po zmene užívať, ktoré záujmy budú zmenou stavbou dotknuté, kde je stavba umiestnená, či sú v predmetnom území vyhlásené ochranné pásma, a pod. Na konanie o zmene užívania stavby zákonodarca odkazuje na právnu úpravu upravujúcu kolaudačné konanie (§§ 76 až 84), v rámci ktorého stavebný úrad okrem splnenia ďalších podmienok je povinný skúmať, či stavba bola realizovaná tak, aby bola v súlade nielen s právnymi predpismi, ale aj či skutočné realizovanie stavby alebo jej užívanie nebude ohrozovať verejný záujem, predovšetkým z hľadiska ochrany života a zdravia osôb, ako aj životného prostredia, majúci na mysli predovšetkým osôb, ktorých záujmy by boli stavbou bezprostredne dotknuté a teda predovšetkým susedov predmetnej stavby. Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy povinnosťou stavebného úradu v konaní o zmene užívania stavby je teda skúmať, akým spôsobom zasiahne zmena užívania stavby verejné záujmy, predovšetkým zdravia ľudí a životného prostredia. Zákonodarca súčasne v právnej norme § 85 ods. 3 stavebného zákona stanovuje stavebnému úradu povinnosť, že zmeny účelu užívania stavby, ktoré spočívajú v zmenách podľa odseku 1 a 2, nepovolí, ak sú v rozpore so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie.

Zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že Mestská časť Bratislava - Nové Mesto, Miestny úrad Bratislava - Nové Mesto, oddelenie územného konania a stavebného poriadku ako stavebný úrad podľa § 66 a § 85 ods. 2 stavebného zákona povolil stavebné úpravy spojené so zmenou užívania rodinného domu na reštauráciu, S., Bratislava na pozemku v k. ú. XX. pre stavebníka S. Z., s.r.o., podľa predloženej projektovej dokumentácie vypracovanej projektantom Ing. arch. I. S., overenej stavebným úradom v stavebnom konaní a súčasne v stavebnom povolení určil stavebníkovi záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodol o námietkach účastníkov konania. Žalobcovia ako bezprostrední susedia stavby, ktorej účel užívania bol predmetom predmetného konania, od počiatku namietali ohrozenie ich vlastníckych a užívateľských práv zmenou účelu užívania susednej stavby z rodinného domu na reštauráciu.

Z územného plánu hl. mesta SR Bratislavy, rok 2007, legenda O upravujúceho využitie jednotlivých plôch nachádzajúcich sa v predmetnom území, je zrejme, že pre predmetné územie je určené funkčné využitie tohto územia pre plochy prevládajúce pre rodinné domy a súčasne sú prípustné v obmedzenom rozsahu využitia plôch tohto územia pre plochy menších zariadení občianskej vybavenosti, zahŕňajúce aj zariadenia verejného stravovania malého rozsahu, rýchle občerstvenie, bufety s dopravnými plochami, pričom verejne stravovanie je v danom území neprípustné.

Súčasne zo skutkových zistení v danej veci vyplýva, že stavba, ku ktorej žiadateľ požiadal o zmenu jej užívania z rodinného domu na reštauráciu, sa nachádza v bezprostrednej blízkosti s rodinným domom žalobcov, i keď nie sú tieto susedné stavby konštrukčne spojené.

Odvolaací súd nesúhlasí s dôvodmi správnych orgánov oboch stupňov, že v územnom pláne sa rodinný dom na S. ul. v Bratislave v k. ú. XX. nachádza v území, pre ktoré je určené funkčné využitie tohto územia pre

plochy menších zariadení občianskej vybavenosti, v ktorých sú prípustné v obmedzenom rozsahu aj zariadenia verejného stravovania malého rozsahu, rýchle občerstvenie, bufety s dopravnými plochami (parkoviskami), pričom požadovaná zmena účelu užívania rodinného domu na reštauráciu kapacitne vyhovuje navrhovanej funkcii, to znamená verejnému stravovaniu malého rozsahu, nakoľko reštaurácia je situovaná len na prízemí budovy a jej plocha je len 55 m<sup>2</sup> s kapacitou 20 miest dodajúc, že aj navrhované parkovacie miesta na pozemkoch v k. ú. XX. sú taktiež v súlade s funkčným využitím územia navrhovaným v územnom pláne. Zo skutkových zistení doposiaľ nevyplýva správnosť tohto záveru stavebných orgánov. Stavebný zákon a ani jeho vykonávací predpis neustanovuje, čo sa rozumie pod stavbou s funkčným využitím pre verejné stravovanie malého rozsahu. Danej problematike stavebný úrad a ani žalovaný doposiaľ nevenovali žiadnu pozornosť, napriek tomu, že správne posúdenie účelu využitia stavby pre verejné stravovanie malého rozsahu je rozhodujúcou skutočnosťou prípustnosti zmeny užívania stavby v danom území podľa územného plánu a je súčasne rozhodujúcou skutočnosťou, či a akým spôsobom zmena účelu užívania rodinného domu žiadateľa je spôsobilá ohroziť zdravie (aj psychické) žalobcov ako vlastníkov susediacej stavby, užívanéj nimi ako rodinný dom. Stavebný úrad a ani žalovaný sa náležite nevyporiadali s námietkami žalobcov vznesenými v predmetnom konaní a dostatočne neskúmali otázky súladu zmeny užívania predmetnej stavby s verejnými záujmami a teda predovšetkým vplyvu zmeny budúceho využitia rodinného domu žiadateľa, či nedôjde k ohrozeniu zdravia susedov – žalobcov a v odôvodnení svojich rozhodnutí nedostatočne zdôvodnili, na základe ktorých skutočností zariadenie, ktoré v budúcnosti by kapacitne zabezpečovalo stravovanie 20 hostí považovali za zariadenie verejného stravovania malého rozsahu.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ krajský súd žalobu zamietol z dôvodu, že preskúmané rozhodnutie žalovaného, ktorým potvrdil rozhodnutie stavebného úradu a odvolanie zamietol, je skutkovo a právne správne, podľa názoru odvolacieho súdu vo veci nerozhodol v súlade so zákonom, a preto odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

## 73.

## ROZHODNUTIE

- I. Rozhodnutie o umiestnení stavby môže byť zákonným podkladom pre následné uskutočnenie stavby v zjednodušenom (ohlasovacom) konaní na základe ohlásenia podaného stavebníkmi v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, len ak vo výroku rozhodnutia o umiestnení stavby, stavebný úrad o tejto možnosti poučil účastníkov využívajúc ustanovenie § 39a ods. 5 stavebného zákona.**
- II. Účelom správnej žaloby prokurátora podľa § 35 ods. 1 písm. b), § 250b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku je ochrana zákonnosti.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2013, sp. zn. 6Sžp/19/2012)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len ako „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zamietol v súlade s ustanovením § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „OSP“) žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala podľa § 35 ods. 1 písm. b) OSP v spojení s § 250b ods. 5 OSP zrušenia opatrenia žalovaného z 10. marca 2010 majúce za to, že vydaním opatrenia a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bol porušený zákon. O trovách konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobkyni, ktorá nemala vo veci úspech, náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na to, že z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalovaný ako stavebný úrad na základe návrhu V. Č. s manželkou na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby „Rodinný dom - Lažtek“ na pozemku v katastrálnom území XX., vydal s poukazom na § 39 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „stavebný zákon“ alebo „zákon č. 50/1976 Zb.“) dňa 27. novembra 2009 rozhodnutie o umiestnení stavby „Rodinný dom – Lažtek“ pozostávajúcej z prízemnia, garáže s prístreškom, prípojok na inžinierske siete, nepriepustnej žumpy (alternatívne MČOV), oplatenia, spevnených plôch a chodníkov, vjazdu na pozemok v katastrálnom území XX. a určil podmienky pre umiestnenie predmetnej stavby (body 1-9) s poukazom na § 39 stavebného zákona a súčasne týmto rozhodnutím stanovil, že platí 2 roky od nadobudnutia právoplatnosti a nestratí platnosť, ak v tejto lehote bude podaná žiadosť o stavebné povolenie stavby umiestnenej týmto rozhodnutím, resp. ohlásenie stavby. Poukázal ďalej na to, že z odôvodnenia predmetného rozhodnutia o.i. vyplýva, že k vydanému územnému rozhodnutiu neboli vznesené zo strany účastníkov konania námietky a k stavbe sa vyjadrili príslušné orgány, ktorých stanoviská boli zahrnuté do podmienok tohto rozhodnutia.

Uviedol, že na základe ohlásenia jednoduchej stavby z 23. novembra 2009 žalovaný (stavebný úrad) oznámil oznámením z 10. marca 2010, že nemá námietky proti uskutočneniu ohlásenej jednoduchej stavby „Rodinný dom – V. Č. a manželka A.“, pričom predmetným opatrením súčasne určil podmienky pod bodmi 1-14, ktoré sú stavebníci povinní dodržať. Poukázal na to, že skutkové okolnosti prejednávaneho prípadu neboli medzi účastníkmi konania sporné dodajúc, že sporné bolo posúdenie výroku územného rozhodnutia o umiestnení predmetnej stavby, najmä jeho posledného odseku a poslednej vety: „Toto rozhodnutie platí podľa § 40 ods. 1 Stavebného zákona, v znení jeho noviel, 2 roky odo dňa nadobudnutia právoplatnosti. Nestratí však platnosť, ak v tejto lehote bude podaná žiadosť o stavebné povolenie stavby, umiestnenej týmto rozhodnutím, resp. ohlásenie stavby, ku ktorému stavebník doloží všetky potrebné doklady v zmysle Stavebného zákona“. V tejto súvislosti však zdôraznil, že samotné vydané územné rozhodnutie nemôže byť predmetom prieskumu v tomto súdnom konaní, pretože nejde o prípad, na ktorý je možné aplikovať ustanovenie § 245 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúvané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup dodajúc, že preskúvané opatrenie – oznámenie stavebného úradu sa síce opiera o územné rozhodnutie, ktoré bolo preň aj záväzné, avšak nie je splnená jedna z podmienok uvedených v ustanovení § 245 ods. 1 OSP a to, že by pre jeho preskúmanie nebol určený osobitný postup, keďže na jeho preskúmanie je určený postup podľa 5. časti OSP.

Napriek vyššie uvedenému, odvolávajúci sa na ustanovenia § 46, § 47 ods. 1, 2, a 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „správny poriadok“), § 39a ods. 5, § 55 ods. 2 písm. a) a § 57 ods. 2 stavebného zákona venoval pozornosť územnému rozhodnutiu, konkrétne poslednej vete výroku, konštatujúc, že táto jednoznačne nespĺňa náležitosti požadované správnym poriadkom. Uviedol, že pokiaľ zákon oprávňuje správny orgán nejakú skutočnosť určiť, je rozhodnutím vo veci

určenie tejto skutočnosti a v tejto súvislosti poukázal na to, že stavebný zákon v § 39a ods. 5 oprávňuje stavebný úrad, aby v rozhodnutí o umiestnení jednoduchej stavby, jej prístavby alebo nadstavby určil, že na jej uskutočnenie postačí ohlásenie podľa § 55 ods. 2 stavebného zákona. Majúc za to, že posledná veta výroku územného rozhodnutia nemá formu určovacieho výroku a taktiež nespĺňa náležitosti stanovené správnym poriadkom (§ 47 ods. 2) tým, že výrok neobsahuje ustanovenie právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, navyše územné rozhodnutie vôbec neobsahuje odôvodnenie týkajúce sa tejto časti výroku, označil právnou irelevantnosťou obranu žalovaného spočívajúcu v odôvodnení použitej formulácie vo výroku, jeho alternatívnosťou. Zdôraznil, že argumentácia žalovaného svedčí nielen o pochybení, ktoré vyplýva priamo z predmetného výroku, ale aj o svojvoľnosti pri jeho formulácii, t.j. arbitrárnosti pri rozhodovaní. Opätovne poukazujúc na znenie poslednej výrokovej vety predmetného územného rozhodnutia konštatoval, že z takéhoto znenia výroku je jednoznačné, že ide o chybný výrok a to tak po stránke formálnej (absentuje určovacia veta), ako aj po stránke obsahovej (stavebný zákon nepripúšťa žiadne alternatívy). Uviedol však, že napriek tomu, že táto časť výroku je celkovo nesprávna, jedná sa o výrok dostatočne zrozumiteľný na to, aby si z jeho obsahu mohol účastník vyvodiť záver o tom, že na umiestňovanú stavbu postačuje ohlásenie, to znamená, že uvedený záver si mohli vyvodiť aj všetci tí, pre ochranu ktorých záujmov žalobkyňa žiada napadnuté oznámenie žalovaného zrušiť dodajúc, že z obsahu predloženého spisu, z územného rozhodnutia i vyjadrenia ďalších účastníkov konania vyplýva, že účastníci územného konania nemali žiadne námietky proti jednoduchej stavbe stavebníkov – ďalších účastníkov konania. Nestotožniac sa s tvrdením žalobkyne o chýbajúcom výroku o tom, že na umiestňovanú stavbu stačí ohlásenie a tým o chýbajúcom podklade pre vydanie žalobou napadnutého opatrenia (oznámenia) žalovaným mal za to, že predmetné územné rozhodnutie je právoplatné a vykonateľné, a teda tak pre stavebný úrad, ako aj pre účastníkov stavebného konania v ďalšom konaní záväzné, a to aj vtedy, ak je chybné alebo nesprávne, a preto vyhodnotil postup stavebníkov, ktorí na základe takto vydaného územného rozhodnutia ohlásili uskutočnenie jednoduchej stavby (svojho rodinného domu, ktorý je podľa vyjadrenia účastníkov už skolaudovaný), dodržiac všetky podmienky stanovené stavebným úradom, za konanie v dobrej viere.

Odvolávajúc sa na vyššie uvedené konštatoval, že stavebníci postupovali spôsobom označeným v územnom rozhodnutí, keď stavebnému úradu ohlásili uskutočnenie jednoduchej stavby (pričom je nesporné, že predmetná stavba spĺňa kritéria jednoduchej stavby), ktorá bola týmto územným rozhodnutím umiestnená, majúc tiež za to, že stavebníci svoje právo postaviť jednoduchú stavbu na základe súhlasu stavebného úradu, resp. oznámenia stavebného úradu, že nemá proti uskutočneniu ohlásenej stavby námietky, nadobudli v dobrej viere.

Tiež poukázal na to, že žalobkyňa sa v žalobe nevysporiadala nijakým spôsobom s tým, že rozhodnutie o umiestnení stavby obsahuje ako označenie ďalšieho možného postupu, aj postup ohlásením stavby, pričom v žalobných dôvodoch uvádza výlučne tvrdenie, že v územnom rozhodnutí rozhodnutie o takomto postupe absentuje. Z uvedeného dôvodu sa preto nemohol stotožniť s jej záverom, že žalovaná nemusela postupovať podľa § 249 ods. 3 OSP, pretože účastníci územného konania (vrátane stavebníkov) nemali dôvod domnievať sa, že na predmetnú jednoduchú stavbu stačí jej ohlásenie. Ďalej dôvodil, že stavebný zákon umožňuje postup, pri ktorom stačí ohlásenie jednoduchej stavby, pričom je nesporné, že predmetná stavba spĺňa kritéria jednoduchej stavby a rovnako územné rozhodnutie predpokladá postup ohlásením jednoduchej stavby a takýto postup vyplýva aj z postupu a usmernení stavebného úradu adresovaných stavebníkom, pričom stavebný úrad následne s ohlásením stavby súhlasil a dodal, že z uvedených faktorov možné vyvodíť konanie stavebníkov v dobrej viere.

Vychádzajúc ďalej z ustanovení § 35 ods. 1 písm. d) OSP a § 249 ods. 3 OSP konštatoval, že v preskúvanom prípade nebola splnená podmienka stanovená v § 249 ods. 3 OSP a to, že prokurátor pri podaní takéhoto návrhu dbá o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté. V tejto súvislosti zdôraznil, že ochrana práv nadobudnutých v dobrej viere požíva ochranu v súlade s ústavnými princípmi právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv vyplývajúcich z pojmu demokratického právneho štátu (čl. 1 Ústavy SR) dodajúc, že práva ďalších účastníkov, ktoré boli nadobudnuté v dobrej viere (dobromyseľne) požívajú právnu ochranu.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie, navrhujúc Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ako príslušnému odvolaciemu súdu, aby postupom podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 24S/32/2011-52 z 27. januára 2012 a aby podľa § 221 ods. 2 OSP vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, dôvodiac nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP.



Poukazujúc na to, že v územnom rozhodnutí vydanom stavebným úradom Mesta Detva z 27. novembra 2009 nebolo určené, že na uskutočnenie predmetnej jednoduchej stavby postačí ohlásenie, teda ustanovenie § 39a ods. 5 stavebného zákona vôbec nebolo aplikované a preto nebola splnená obligatórna zákonná podmienka pre vydanie opatrenia stavebným úradom – oznámenia z 10. marca 2010, že „nemá námietky proti uskutočneniu ohlásenej jednoduchej stavby“, zotrvala na právnom názore, zásade stavebného zákona a to, že všetky druhy stavieb vyžadujú stavebné povolenie. Konštatovala, že umožnenie realizovať stavbu len na základe ohlásenia je len úľavou, obsiahnutou v § 39a ods. 5 vety prvej stavebného zákona, ktorú môže stavebný úrad stavebníkovi poskytnúť, pričom ide o prípad, keď územné konanie o umiestnení stavby nebolo spojené so stavebným konaním (§39a ods. 4 stavebného zákona) a stavebný úrad z podkladov zadovážených v územnom konaní dospieje k záveru, že v územnom rozhodnutí môže natoľko presne určiť zastavovacie podmienky a požiadavky na projekt jednoduchej stavby, že následné stavebné konanie by už bolo len formálne a nemohlo by nijako podstatne zmeniť požiadavky na stavbu z hľadiska ochrany verejných záujmov chránených stavebným zákonom a osobitnými predpismi a práv účastníkov konania a poukázala na to, že v takomto prípade stavebný úrad vo výrokovej časti rozhodnutia, nakoľko len výrok rozhodnutia nadobúda právoplatnosť a záväznosť, rozhodne o poskytnutí tejto úľavy – t.j. podľa § 39a ods. 5 vety prvej stavebného zákona určí, že na jednoduchú stavbu postačí len ohlásenie podľa § 55 ods. 2 stavebného zákona (k následnému ohláseniu však musia byť predložené podklady s náležitosťami žiadosti o stavebné povolenie, aj projektová dokumentácia). V tejto súvislosti ďalej konštatovala, že len ak územné rozhodnutie o umiestnení stavby obsahuje aj tento výrok, stavebník, ďalší účastníci územného konania, ako aj dotknuté orgány nadobudnú vedomosť, že stavebné konanie sa neuskutoční, nakoľko po nadobudnutí právoplatnosti územného rozhodnutia stavebníkovi postačí podať ohlásenie a majú teda možnosť, pokiaľ s aplikáciou úľavy nesúhlasia, podať opravný prostriedok.

Poukázala na to, že pokiaľ stavebný úrad v územnom rozhodnutí o umiestnení stavby takúto úľavu neurčí (neskúma, resp. ak aj skúma, nezistí dôvodnosť jej aplikácie) a napriek tomu vydá opatrenie (tzv. súhlas) podľa § 57 ods. 2 stavebného zákona, poruší tým zákon, keďže takýmto spôsobom dochádza k obchádzaniu zákonom obligatórne určenému a vyžadovanému priebehu stavebného konania podľa § 58 až § 67 stavebného zákona dodajúc ďalej, že práve takéhoto nezákonného postupu spočívajúceho v odňatí práv opomenutých účastníkov, ako i absencie ingerencie dotknutých orgánov sa v napadnutom konaní dopustil žalovaný správny orgán tým, že podriadil povoľovanie jednoduchej stavby právnenému režimu ohlásenia, hoci k tomu neboli splnené zákonné podmienky, dokonca vydal opatrenie (tzv. súhlas) na základe neúplných podkladov (napr. aj bez projektovej dokumentácie).

Dôvodila ďalej tým, že v rámci preskúmania zákonnosti nevzhladla nezákonnosť existujúceho územného rozhodnutia z dôvodu, že po jeho právoplatnosti mali stavebníci postupovať podľa § 58 a nasl. stavebného zákona a teda požiadať stavebný úrad o stavebné povolenie.

Záverom poukázala na to, že žaloba smeruje voči žalovanému za účasti stavebníkov a osôb, ktorým bolo priznané právo účastníka konania v územnom konaní zdôrazniac, že žiadny z účastníkov územného konania, teda ani navrhovatelia – stavebníci, nemali dôvod domnievať sa, že realizácia jednoduchej stavby – rodinný dom, by mohla byť povolená bez uskutočnenia stavebného konania – bez stavebného povolenia, nakoľko v územnom rozhodnutí stavebný úrad neaplikoval prvú vetu § 39a ods. 5 stavebného zákona a neurčil, že na jednoduchú stavbu postačí len ohlásenie, navyac skutočnosť, že stavebný úrad pochybil v prospech stavebníkov, keď vydal nezákonné opatrenie, na základe ktorého títo v dobrej viere začali stavbu realizovať, nemôže v právnom štáte znamenať tolerovanie odňatia možnosti uplatniť zákonom priznané práva osobám, ktorým malo v stavebnom konaní prináležať postavenie účastníkov konania a postavenie dotknutých orgánov.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne nesúhlasil s jej tvrdením, že stavebným úradom nebolo určené, že na uskutočnenie jednoduchej stavby postačuje ohlásenie dôvodiac formuláciou výroku rozhodnutia, v ktorom je alternatívne uvedené aj ohlásenie stavby. Obhajujúc opodstatnenie znenia tohto výroku uviedol, že v praxi stavebných úradov často dochádza k situácii, kedy medzi vydaným územným rozhodnutím a samotným ohlásením jednoduchej stavby podľa § 55 ods. 2 stavebného zákona uplynie dlhšie časové obdobie spravidla viac ako 1 rok, pričom počas tohto dvojročného obdobia strácajú platnosť vyjadrenia niektorých dotknutých orgánov napr. vyjadrenia od SSE majú platnosť iba rok. V tejto súvislosti poukázal na to, že pokiaľ by stavebníci podali žiadosť o ohlásenie jednoduchej stavby a vyjadrenia dotknutých orgánov už stratili svoju platnosť, stavebný úrad by ohlásenie stavby nemohol akceptovať a zároveň by musel zrušiť pôvodné územné rozhodnutie, v ktorom bolo výslovne a jednoznačne určené iba ohlásenie stavby, ktorým konaním by vznikli stavebníkom ďalšie náklady (zaplatenie správneho poplatku a pod.), došlo by k zbytočným prieťahom v konaní a k zbytočnému zaťažovaniu účastníkov v rozpore so zásadami vyjadrenými v § 3 ods. 4 správneho poriadku.

Odvolávajúci sa na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, ktorým ústavný súd poskytol svoje stanovisko k výkladu práva uviedol, že v rozhodnutí o umiestnení stavby a na neho nadväzujúcim oznámením o tom, že nemá námietky voči ohláseniu jednoduchej stavby bral do úvahy zmysel a účel stavebného zákona a zásady správneho konania (§ 3 ods. 4 správneho konania).

Rovnako nesúhlasil s tvrdením žalobkyne, že zvoleným postupom odňal možnosť dotknutým orgánom podávať záväzné stanoviská argumentujúc tým, že práva dotknutých orgánov zostali zachované, nakoľko obligatórnou súčasťou žiadosti o ohlásenie jednoduchej stavby je doloženie stanovísk dotknutých orgánov. Taktiež ozrejmil, že pri podaní oznámenia o uskutočnení jednoduchej stavby sa účastníci konania nevyjadrujú, avšak možnosť vyjadrenia im bola daná v rámci konania o umiestnení stavby, ktoré je dôležité z hľadiska priestorového umiestnenia stavby, minimálne určenie vzdialenosti od susednej nehnuteľnosti, orientácia stavby a pod., pri ktorom by mohli byť práva účastníkov konania, teda vlastníkov susediacich pozemkov najviac dotknuté.

Trvajúc na svojom názore, že oznámenie stavebného úradu o tom, že nemá námietky proti uskutočneniu jednoduchej stavby spĺňa všetky požadované náležitosti podľa stavebného zákona, navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 potvrdil.

### *Z o d ô v o d n e n i a :*

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 1 OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods.1,2 OSP).

Predmetom súdneho prieskumu je preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného z 10. marca 2010 k ohláseniu jednoduchej stavby – rodinného domu účastníkov konania V. Č. s manželkou a to na základe žaloby prokurátora podanej podľa § 35 ods. 1 písm. b) OSP v spojení s § 250b ods. 5 OSP, ktorý má za to, že na vydanie oznámenia podľa § 57 ods. 2 stavebného zákona neboli splnené zákonné podmienky, keďže stavebný úrad vo výroku rozhodnutia o umiestnení jednoduchej stavby v súlade s ustanovením § 39a ods. 5 stavebného zákona explicitne neurčil, že na jej uskutočnenie postačí ohlásenie podľa § 55 ods. 2 stavebného zákona. V konaní nebolo sporné, že sa jedná o jednoduchú stavbu a tiež, že stavebníci konali v dobrej viere.

V rámci posúdenia zákonnosti oznámenia vydaného v súlade s ustanovením § 57 ods. 2 stavebného zákona žalovaným bolo nutné prihliadnúť na rozhodnutie o umiestnení jednoduchej stavby z 27. novembra 2009 (ďalej aj ako „rozhodnutie o umiestnení stavby“), ktoré rozhodnutie, ako správne uviedol súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, nemôže byť predmetom súdneho prieskumu, a to s poukazom na ustanovenie § 245 ods. 1 OSP. V danom prípade je však vylúčené relevantné posúdenie zákonnosti oznámenia bez predchádzajúceho určenia, či rozhodnutie o umiestnení stavby poskytovalo stavebnému úradu legitímny podklad na vydanie napadnutého oznámenia. Rovnako je, za účelom posúdenia eventuality porušenia práv a oprávnených záujmov účastníkov neuskutočneného stavebného konania, potrebné prihliadnúť na postup žalovaného v územnom konaní, najmä pokiaľ ide o proces uplatnenia námietok účastníkov územného konania, keďže ustanovenie § 36 v spojení s § 42 ods. 5 (resp. § 61 ods. 1 stavebného zákona) vymedzuje koncentračnú zásadu v územnom a stavebnom konaní. Podstata koncentračnej zásady spočíva v tom, že námietky a pripomienky k navrhovanej stavbe je možné uplatniť len koncentrovane, t.j. pri nariadenom ústnom pojednávaní a miestnom šetrení alebo v stanovenej lehote (§ 36 ods. 1,2 stavebného zákona), neskôr nie je možné na ne prihliadnúť a nie je možné ich účinne uplatniť ani v odvolaní (§ 42 ods. 5 stavebného zákona). Rovnako je pre danú vec významné, že námietky, ktoré mohol účastník účinne uplatniť v územnom konaní, avšak ich neuplatnil, nemôže účinne uplatniť v stavebnom konaní (§ 61 ods. 1 stavebného zákona).

Podľa § 34 ods. 1 stavebného zákona, účastníkom územného konania je navrhovateľ, obec, ak nie je stavebným úradom príslušným na územné konanie a ten, komu toto postavenie vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 34 ods. 2 stavebného zákona, v územnom konaní o umiestnení stavby, o využívaní územia, o stavebnej uzávere a o ochrannom pásme sú účastníkmi konania aj právnické osoby a fyzické osoby, ktorých vlastnícke alebo iné práva k pozemkom alebo stavbám, ako aj k susedným pozemkom a stavbám vrátane bytov môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté.

Podľa § 36 ods. 1 stavebného zákona, stavebný úrad oznámi začatie územného konania dotknutým orgánom a všetkým známym účastníkom a nariadi ústne pojednávanie spojené spravidla s miestnym zisťovaním. Súčasne upozorní účastníkov, že svoje námietky a pripomienky môžu uplatniť najneskoršie pri ústnom pojednávaní, inak že sa na ne neprihliadne. Stavebný úrad oznámi začatie územného konania do 7 dní odo dňa, keď je žiadosť o územné rozhodnutie úplná.

Podľa § 39 stavebného zákona, v územnom rozhodnutí vymedzí stavebný úrad územie na navrhovaný účel a určí podmienky, ktorými sa zabezpečia záujmy spoločnosti v území, najmä súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania, vecná a časová koordinácia jednotlivých stavieb a iných opatrení v území a predovšetkým starostlivosť o životné prostredie včítane architektonických a urbanistických hodnôt v území a rozhodne o námietkach účastníkov konania. V rozhodnutí o umiestnení stavby si v odôvodnených prípadoch stavebný úrad môže vyhradiť predloženie podrobnejších podkladov, projektovej dokumentácie alebo jej časti; podľa nich môže dodatočne určiť ďalšie podmienky, ktoré sa musia zahrnúť do stavebného povolenia.

Podľa § 39a ods. 5 stavebného zákona, stavebný úrad môže v rozhodnutí o umiestnení jednoduchej stavby, jej prístavby alebo nadstavby určiť, že na jej uskutočnenie postačí ohlásenie podľa § 55 ods. 2. Nevzťahuje sa to na stavby povoľované špeciálnymi, vojenskými a inými stavebnými úradmi podľa § 120 a 121.

Podľa § 66 ods. 1 stavebného zákona, v stavebnom povolení určí stavebný úrad záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Stavebný úrad zabezpečí určenými podmienkami najmä ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby, komplexnosť stavby, dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, prípadne ich predpisov a technických noriem a dodržanie požiadaviek určených dotknutými orgánmi, predovšetkým vylúčenie alebo obmedzenie negatívnych účinkov stavby a jej užívania na životné prostredie.

Je nesporné, že územné konanie nie je možné nahradiť konaním stavebným a naopak. Tak územné, ako aj stavebné konanie majú stavebným zákonom presne vymedzený účel, ktorý je následne v každom konkrétnom prípade rozpracovaný v územnom rozhodnutí a stavebnom povolení. V územnom konaní sa vydáva územné rozhodnutie, ktorým sa umiestňujú stavby, mení sa využitie územia alebo sa chránia dôležité záujmy v území. V stavebnom povolení stavebný úrad určí záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby s prihliadnutím najmä na ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby. V stavebnom zákone existujú dve ustanovenia, ktoré poskytujú určitú mieru „symbiózy“ medzi územným a stavebným konaním. Jedná sa o ustanovenie § 39a ods. 4 stavebného zákona umožňujúce stavebnému úradu spojenie územného konania o umiestnení stavby so stavebným konaním pri jednoduchej stavbe alebo jej prístavbe a nadstavbe, ak sú podmienky umiestnenia jednoznačné vzhľadom na pomery v území a ďalej o ustanovenie § 39a ods. 5 stavebného zákona, ktorý poskytuje stavebnému úradu možnosť v rozhodnutí o umiestnení jednoduchej stavby, jej prístavby alebo nadstavby určiť, že na jej uskutočnenie postačí ohlásenie podľa § 55 ods. 2.

Pokiaľ sa jedná o posúdenie zákonnosti výroku rozhodnutia o umiestnení stavby, ktorým stavebný úrad, využívajúc ustanovenie § 39a ods. 5 stavebného zákona, poučil účastníkov o možnosti podať buď žiadosť o stavebné povolenie alebo ohlásenie stavby, tak tento vykazuje jednoznačne znaky neurčitosti. Stavebný úrad svojím rozhodnutím aplikoval alternatívnu formu výroku, ktorú však stavebný zákon v citovanom ustanovení nepripúšťa. Preto sa najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, ktorý vyčerpávajúco obsiahol v odôvodnení svojho rozsudku, pričom považuje za potrebné opätovne zdôrazniť, že v posudzovanom prípade rozhodnutie o umiestnení stavby nemôže byť zákonným podkladom pre následné uskutočnenie stavby v zjednodušenom (ohlasovacom) konaní na základe ohlásenia podaného stavebníkmi v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 stavebného zákona. Preto nepochybne žalovaný správny orgán ako príslušný stavebný úrad pochybil, keď v súlade s § 57 ods. 2 stavebného zákona predložené ohlásenie akceptoval tým, že stavebníkom oznámil, že proti uskutočneniu stavby nemá námietky. Je žiaduce na tomto mieste znovu zopakovať, že v danom prípade bolo potrebné na uskutočnenie stavby stavebníkov V. Č. a manželky A. Č. vydať po riadne vykonanom stavebnom konaní stavebné povolenie. V tomto smere sa najvyšší súd v plnom rozsahu

stotožňuje s názorom žalobkyne. Odhliadnuc od uvedeného je však potrebné na tomto mieste rovnako zdôrazniť, že výrok rozhodnutia o umiestnení stavby možnosť podať ohlásenie stavby namiesto žiadosti o vydanie stavebného povolenia obsahoval.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „zákon č. 153/201 Z. z.“ alebo „zákon o prokuratúre“), prokuratúra chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z., prokuratúra je v rozsahu svojej pôsobnosti povinná vo verejnom záujme vykonať opatrenia na predchádzanie porušeniu zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti je prokuratúra povinná využívať všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Podľa § 27 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z., ak bezprostredne nadriadený orgán, dozerajúci orgán alebo orgán uvedený v odseku 1 písm. a) nevyhovie protestu prokurátora, môže prokurátor podať na súd žalobu na preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia, ak tak ustanovuje osobitný zákon.

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) OSP, prokurátor môže podať návrh na začatie konania, ak ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov v prípadoch, v ktorých sa nevyhovelo protestu prokurátora a za podmienok uvedených v tomto zákone.

Podľa § 249 ods. 3 OSP, prokurátor pri podaní návrhu podľa § 35 ods. 1 písm. b) (ďalej len "žaloba") dbá o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté.

Žaloba prokurátora predstavuje osobitný prostriedok preskúmania zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov, z hľadiska toho, že sám účastník sa necíti ukrátený na svojich právach a preto takúto žalobu nepodal. Samotná žaloba prokurátora slúži k plneniu úloh prokuratúry v zmysle ustanovení zákona č. 153/2001 Z. z., chráni objektívne právo, pričom prokurátor, postupujúc v zmysle ustanovenia § 249 ods. 3 OSP, pri jej podaní dbá o to, aby práva nadobudnuté v dobrej viere boli čo najmenej dotknuté.

V tejto súvislosti však najvyšší súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. marca 2010 sp. zn. 8 Sžo/440/2009, v ktorom najvyšší súd vychádzajúc z ustanovenia § 249 ods. 3 OSP dospel k záveru, že: „Pri podávaní žaloby zo strany prokurátora je potrebné, aby prokurátor posudzoval každý prípad so zreteľom na všetky okolnosti prípadu v zmysle proporcionality výsledku zamýšľaného žalobou a práv účastníka nadobudnutých v dobrej viere.“

Pri posudzovaní existencie tejto osobitej podmienky, nevyhnutne potrebnej k úspešnosti žaloby prokurátora, najvyšší súd vychádzal jednak, ako bolo už vyššie uvedené, z eventuality porušenia práv a právom chránených záujmov účastníkov neuskutočneného stavebného konania, ako aj z možného výsledku konania o dodatočnom povolení stavby, nakoľko v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného by sa v súlade s § 88a stavebného zákona uskutočnilo konanie o dodatočnom povolení stavby, keďže podľa faktického stavu je stavba stavebníkov skolaudovaná.

Z obsahu administratívneho spisu mal najvyšší súd preukázané, že V. Č. s manželkou podali dňa 23. novembra 2009 žalovanému ako príslušnému stavebnému úradu ohlásenie jednoduchej stavby „Rodinný dom, V. Č. a manželka A.“ na pozemku v katastrálnom území XX., pričom na predmetnú stavbu vydal žalovaný dňa 27. novembra 2009 rozhodnutie o umiestnení stavby. Žalovaný dňa 10. marca 2010 oznámil stavebníkom, že pri rešpektovaní ním stanovených podmienok, nemá námietky proti uskutočneniu stavby. K ohláseniu jednoduchej stavby doložili stavebníci územné rozhodnutie z 27. novembra 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28. decembra 2009, výpis z listu vlastníctva, katastrálne územie XX., kópiu z katastrálnej mapy a vyhlásenie o zabezpečení odborného dozoru na stavbe.

Ďalej z obsahu administratívneho spisu vzťahujúceho sa k vydaniu rozhodnutia o umiestnení stavby vyplynuli pre odvolací súd ďalšie relevantné skutočnosti a to predovšetkým, že v rámci územného konania bola stavebníkmi predložená projektová dokumentácia vrátane projektu osadenia stavby, ako aj záväzné stanoviská dotknutých orgánov. Rovnako z obsahu spisu vyplýva, že účastníci územného konania námietky v územnom

konaní nevzniesli, pričom boli oboznámení aj s projektovou dokumentáciou a s osadením stavby, teda s priestorovým umiestnením navrhovaného umiestnenia stavby.

V posudzovanej veci nepochybne došlo ku kolízii ochrany objektívneho práva a ochrany dobromyseľne nadobudnutých práv stavebníkov, ktorí v zmysle inštrukcií stavebného úradu podali ohlásenie o uskutočnení jednoduchej stavby v zmysle § 57 ods. 1 stavebného zákona, respektíve došlo k stretu dvoch základných princípov právneho štátu, a to princípu právnej istoty a princípu legality, pričom sa dá vo všeobecnosti povedať, že ani jednému z nich neprináleží väčší rozsah ochrany.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ako „ústavný súd“) však vo svojom náleze sp. zn. PL. ÚS 21/08 poskytol pred princípom ochrany ústavnosti a zákonnosti práve ochranu princípu právnej istoty dôvodiac, že: „...Po uplynutí lehoty, ktorú zákonodarca zohľadňujúci, rešpektujúci a chrániaci ústavné princípy a ústavou chránené hodnoty považuje za primeranú na zásah do právoplatných rozhodnutí orgánov verejnej moci, sa v materiálnom právnom štáte v kolízii dvoch ústavných princípov – princípu právnej istoty a princípu ochrany ústavnosti a zákonnosti – spravídla uprednostňuje princíp právnej istoty, čím sa okrem iného zabezpečuje ochrana legálne, resp. v dobrej viere nadobudnutých práv.“

Je pravdou, že vyššie citovaný nález ústavného súdu bol založený na skutočnostiach, ktoré sa nepribližujú skutkovému stavu v prejednávanej veci, avšak najvyšší súd chcel týmto nálezom demonštrovať, že princíp zákonnosti nemá v porovnaní s ostatnými princípmi materiálneho právneho štátu, medzi ktoré nepochybne princíp právnej istoty patrí, zaručený primát, a preto je potrebné každý prejednaný prípad posudzovať s prihliadnutím na všetky konkrétnosti daného prípadu (jeho osobitosti).

Práve s ohľadom na vyššie uvedené bolo pre najvyšší súd v danej veci rozhodujúce posúdiť mieru zavinenia stavebníkov na nezákonnom stave, proporcionalitu výsledku zamýšľaného žalobou, v podobe uskutočnenia konania o dodatočnom povolení stavby a v závislosti od výsledku tohto posúdenia, rozhodnúť.

Z obsahu administratívneho spisu je nepochybné, že stavebníci nijakým komisívnym ani omisívnym konaním neprispeli k vydaniu napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Z vyjadrenia stavebníkov je ďalej zrejmé, že predmetná stavba je v súčasnosti už skolaudovaná a z toho vyplýva, že nie je možné technicky dosiahnuť jej zmenu (iné vonkajšie ani vnútorné priestorové usporiadanie). Práve tieto dve vyššie uvedené skutočnosti boli pre rozhodnutie najvyššieho súdu určujúce, že v danom prípade uprednostnil princíp právnej istoty pred princípom legality, ktorý bol konaním žalovaného správneho orgánu v podobe vydania napadnutého rozhodnutia skutočne dotknutý, avšak len formálne uskutočnenie dodatočného povolenia stavby podľa § 88a stavebného zákona, ktoré by sa uskutočnilo v prípade, ak by najvyšší súd žalobe vyhovel, sa javí v danom prípade ako nehospodárne a neúčelne.

Z vyššie uvedených dôvodov mal najvyšší súd za to, že krajský súd nepochybil, ak žalobu v súlade s ustanovením § 250j ods. 1 OSP zamietol a preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 24S/32/2011-52 zo dňa 27. januára 2012 ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 146 ods. 1 písm. d) OSP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie začalo na návrh prokurátora.

## 74.

## ROZHODNUTIE

- I. Ustanovenie § 12 ods. 2 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov upravujúce postup pri ukladaní sankcií za viac priestupkov stanovuje, že za viac priestupkov toho istého páchatel'a prejednávanych v jednom konaní sa uloží sankcia podľa ustanovenia vzťahujúceho sa na priestupok najprísnejšie postihnutel'ný.**
- II. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté sankciou určenou pre najzávažnejší z nich. Pri rovnakých sadzbách pokút správny orgán uloží sankciu podľa sadzby za ktorýkoľvek z týchto deliktov v zmysle absorpčnej zásady.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8Sžo/40/2012)

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c/, d/ zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) rozhodnutie žalovaného označené v záhlaví, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu – Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave zo dňa 14. apríla 2010, ktorým uložil žalobcovi za porušenie § 4 písm. b/, § 5 písm. h/, § 8 písm. c/ a § 13 ods. 1 písm. c/ zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „Zákon“) sankciu spolu vo výške 2000 €, pričom za porušenie jednotlivých povinností boli uložené sankcie vo výške 250 €, 1000 €, 250 €, 250 €, 250 €.

Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť, nakoľko z jeho obsahu, ani z prvostupňového rozhodnutia, nevyplýva, na základe čoho pristúpil žalovaný k vyvodu objektívnej zodpovednosti žalobcu, keď jeho konanie nesubsumoval pod žiadne zákonné ustanovenie. Otázkou objektívnej zodpovednosti, ktorý použil vo vyjadrení k žalobe a na pojednávaní, vôbec neriešil v správnom konaní. Napadnuté rozhodnutie bolo tak vydané bez dostatočne zisteného skutkového stavu.

O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu vo výške 529,19 €.

Proti predmetnému rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote dňa 23. júla 2012 odvolanie, v ktorom sa domáhal jeho zrušenia.

Uviedol, že správnym deliktom právnickej osoby je protiprávne konanie právnickej osoby, ktorého znaky ustanovuje zákon, za ktoré ukladá správny orgán sankciu ustanovenú týmto zákonom. Od ostatných správnych deliktov sa tieto delikty odlišujú znakom zodpovednej osoby, ktorou je právnická osoba ako celok, nie fyzické osoby – jej zamestnanci, členovia, prostredníctvom ktorých koná. Subjektom správneho deliktu je právnická osoba, ak je deliktuálne spôsobilá. Realizácia deliktuálnej spôsobilosti je možná len tak, že právnú povinnosť poruší štatutárny orgán právnickej osoby alebo iní zamestnanci alebo členovia, a toto porušenie sa prizná právnickej osobe. Zavinenie nie je pojmovým znakom správneho deliktu právnickej osoby, preukazuje sa len porušením právnej povinnosti. Správny orgán sa odvoláva len na zistený závadný stav a škodlivý následok, pričom nepreukazuje príčiny a okolnosti, ktoré k tomu viedli, nezisťuje opatrenia právnickej osoby, ktoré tomu predchádzali. Žalovaný tiež poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžf/4/2010 zo dňa 29. septembra 2010, sp. zn. 7Sž/104/2001 zo dňa 7. novembra 2001, sp. zn. 6Sž/7/2011 zo dňa 26. októbra 2011 a na § 4 až § 7 zákona. Pri naplnení skutkovej podstaty správneho deliktu za porušenie predpisov na úseku ochrany pred požiarimi, orgán štátneho požiarneho dozoru neskúma zavinenie právnickej osoby (fyzickej osoby – podnikateľa), ale na základe princípu legality je povinný uložiť sankciu za správny delikt.

K podanému odvolaniu sa písomným podaním zo dňa 8. augusta 2012 vyjadril žalobca tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Poukázal, že žalovaný neuviedol zákonné ustanovenia, na základe ktorých je možné vyvodit' objektívnu zodpovednosť žalobcu, ktorými by bola odôvodnená objektívna zodpovednosť za zamestnanca, a to pri svojoľnom konaní zo strany zamestnanca, mimo jeho pracovných úloh, bez akéhokoľvek príkazu zo strany žalobcu. Žalovaný sa nevysporiadal s námietkami a dôkazmi uvádzanými žalobcom v správnom konaní a rozhodnutie bolo vydané na základe jedného dôkazu – osoby, ktorá mala záujem na tom, aby sama nebola

sankcionovaná. Žalobca vyjadril nesúhlas s názorom prezentovaným žalovaným, že zamestnávateľ nesie absolútnu objektívnu zodpovednosť za svojho zamestnanca, ak sa tento dopustí v pracovnom čase porušenia akejkoľvek povinnosti, a to bez preukazovania príčin a okolností, pričom správny orgán prizná porušenie povinností zamestnávateľovi bez uvedenia zákonného ustanovenia, na základe ktorého by bolo možné takýto záver ustáliť a bez skúmania príčin. Nie je možné ustáliť, že právnická osoba zodpovedá za všetky úkony svojich zamestnancov, je potrebné skúmať okolnosti, za ktorých prišlo k prípadnému porušeniu povinností. Právnická osoba nezodpovedá za konanie, ktoré zamestnanec uskutočnil mimo svojich pracovných povinností, v rámci svojej ľubovôle a svojho rozhodnutia, bez toho, aby takéto rozhodnutie oznámil nadriadenému pracovníkovi. Zodpovednou je osoba, ktorá konala, za predpokladu, že je spôsobilá na právne úkony. Uvedené nemá nič spoločné so skúmaním zavinenia, jedná sa o skutočnosť, že právnická osoba žiadne konanie nevykonávala a ak mal správny orgán opačný názor, bolo potrebné tento záver riadne skutkovo a právne preukázať a zhodnotiť.

K rozhodnutiam uvádzaným v odvolaní žalobca uviedol, že žiadnym spôsobom nedokladajú právny názor žalovaného o absolútnej zodpovednosti zamestnávateľa za svojich zamestnancov, ani to, že nie je potrebné skúmanie príčin a okolností, za ktorých došlo k spáchaniu správneho deliktu. Ak správny orgán tvrdil porušenie povinností treťou osobou, bolo potrebné uvedené porušenie spoľahlivo preukázať, čo podľa názoru žalobcu uskutočnené nebolo. Žalovaný sa v súdnom konaní nemôže odvolávať len na objektívnu zodpovednosť (ktorú v samotnom správnom konaní vôbec neriešil), je povinný riadne a spoľahlivo zistiť skutkový stav veci a až na základe takto zisteného skutkového stavu veci, uložiť sankciu osobe, ktorá protiprávne konanie spáchala. Žalobca si uplatnil náhradu trov konania vo výške 161,75 €.

#### *Z o d ť o v o d n e n i a :*

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. augusta 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 3 O. s. p., rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 6 ods. 1 Zákona, za plnenie povinností právnickej osoby na úseku ochrany pred požiarimi zodpovedá jej štatutárny orgán. Ak je na čele právnickej osoby kolektívny orgán, ten určí, kto zodpovedá za plnenie úloh na úseku ochrany pred požiarimi. Ak ide o fyzickú osobu - podnikateľa, zodpovedá za ochranu pred požiarimi táto osoba alebo jej zodpovedný zástupca.

Podľa § 59 ods. 1 písm. g) Zákona, okresné riaditeľstvo môže uložiť pokutu do 8298 € právnickej osobe a fyzickej osobe - podnikateľovi, ktorá poruší povinnosť ustanovenú v tomto zákone tým, že nezriadi protipožiarne hliadky a nezabezpečí odbornú prípravu ich členov podľa tohto za predpisov vydaných na jeho vykonanie.

Podľa § 59 ods. 2 písm. b) Zákona, okresné riaditeľstvo môže uložiť pokutu do 16 596 € právnickej osobe a fyzickej osobe - podnikateľovi, ktorá poruší povinnosť ustanovenú v tomto zákone tým, že nezabezpečí vykonávanie opatrení podľa tohto zákona a predpisov vydaných na jeho vykonanie na miestach so zvýšeným

nebezpečenstvom vzniku požiaru, pri činnostiach spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru, v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru alebo pri podujatiach, na ktorých sa zúčastňuje väčší počet osôb.

Podľa § 59 ods. 2 písm. j) Zákona, okresné riaditeľstvo môže uložiť pokutu do 16 596 € právnickej osobe a fyzickej osobe - podnikateľovi, ktorá poruší povinnosť ustanovenú v tomto zákone tým, vypaľuje porasty bylín, kríkov a stromov alebo zakladá oheň v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu, alebo spaľuje horľavé látky na voľnom priestranstve bez písomného súhlasu okresného riaditeľstva.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „Správny poriadok“), rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu vecí. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Predmetom preskúmania je rozhodnutie žalovaného označené v záhlaví, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu – Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave zo dňa 14. apríla 2010, ktorým uložil žalobcovi za porušenie § 4 písm. b/, § 5 písm. h/, § 8 písm. c/ a § 13 ods. 1 písm. c/ Zákona sankcie vo výške 250 €, 1000 €, 250 €, 250 €, 250 €, spolu vo výške 2000 €.

Podstatou podaného odvolania bola otázka objektívnej zodpovednosti žalobcu sa spáchaný správny delikt.

Dôvodom zrušenia preskúmaného rozhodnutia krajským súdom bol nedostatočne zistený skutkový stav a nedostatok dôvodov. Pokiaľ žalovaný v priebehu súdneho konania argumentoval objektívnou zodpovednosťou, je nepochybné, že táto argumentácia nebola obsahom napadnutého ako ani prvostupňového správneho rozhodnutia.

Podľa názoru najvyššieho súdu v prejednávanej veci sa však žalovaný prvotne nevysporiadal so základnou otázkou, a to či konanie zamestnanca žalobcu možno pričítať práve žalobcovi, ktorá skutočnosť nie je otázkou týkajúcou sa objektívnej zodpovednosti, v rámci ktorej sa skúma zavinenie alebo nedbanlivosť, ale týka sa samotného vymedzenia osoby zodpovednej za protiprávne konanie (bez ohľadu na povahu jej konania, teda či išlo o úmyselné alebo nedbanlivostné porušenie právnych predpisov). Zákon vymedzuje aj skutkové podstaty priestupkov, kde zodpovednou za porušenie predpisov na úseku ochrany pred požiarom je fyzická osoba (§ 61 zákona).

Žalobca sa v priebehu správneho konania, ako aj v konaní pred súdom bránil, že konanie zamestnanca bolo svojvoľné a nebolo na jeho príkaz, pričom pri hodnotení tejto námietky prvostupňový správny orgán poukázal na výpoveď zamestnanca, p. H. pred policajným orgánom – Okresným riaditeľstvom PZ Bratislava II, spísanú do zápisnice, ktorá bola v rozpore s tvrdením žalobcu, a preto ju hodnotil ako účelovú. Žalovaný, ako aj prvostupňový orgán hodnotili ako pravdivú výpoveď p. H. aj s prihliadnutím na skutočnosť, že pri svojej výpovedi bol poučený o možnosti odopretia výpovede a o možných následkoch uvedenia nepravdivých skutočností.

Z obsahu zápisnice o výsluchu zadržaného – podozrivého, Ing. M. H. zo dňa 1. marca 2010 vyplýva, že tento k veci (okrem iného) uviedol, že „Dnešného dňa 1. marca 2010 v čase o 15:00 hod. som v areáli firmy J. M. páčil nahromadený odpad.“

Z obsahu zápisnice je nepochybné, že v tejto zápisnici o výsluchu p. H. neuvádzal, že konal na pokyn M. J. Iná zápisnica o výsluchu p. H. sa v administratívnom spise nenachádzala.

Tvrdenie, že p. H. mal konať na základe pokynu p. J. vyplýva len zo záznamu z miesta, spísaného dňa 1. marca 2010 príslušníkom hliadky a uznesenia zo dňa 19. apríla 2010 o postúpení veci, ktoré však opätovne odkazuje na výpoveď podozrivého p. H.

Za takto zisteného skutkového stavu nemožno postup správnych orgánov považovať za zákonný a je potrebné konštatovať, že rozhodnutie vychádzalo z nedostatočne zisteného skutkového stavu.



Správne orgány sa tak ďalej nezaoberali otázkou, či skutočne p. H. konal na základe pokynov p. J. a následne neodôvodnili, na základe akých ustanovení je možné konanie zamestnanca pričítať žalobcovi (fyzickej osobe – podnikateľovi). V tomto smere p. H. v zázname z miesta, spísaného dňa 1. marca 2010, uviedol, že už aj predošlému službukonajúcemu vrátnikovi p. J. nakázal, aby popálili v objekte všetok neporiadok.

Bolo na mieste potom overiť toto tvrdenie, prípadne zistiť, či spaľovanie odpadov obvykle patrilo do náplne práce p. H., resp. náplne práce vrátnikov, nič nebránilo v týchto súvislostiach aj vypočítať relevantných svedkov. Správny orgán nemohol vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu z dôvodu existencie odôvodnených pochybností o osobe zodpovednej za správny delikt.

Najvyšší súd nad rámec nutného odôvodnenia a so zreteľom na ďalší postup správneho orgánu po zrušení rozhodnutia a vrátení mu veci na ďalšie konanie, pripomína, že v predmetnej veci sa jedná o vec správneho trestania. Právne predpisy, ktoré zakotvujú skutkové podstaty správnych deliktov neupravujú postup správnych orgánov pri postihu za súbeh viacerých deliktov. V konaní bolo posudzované jedno konanie – spaľovanie, v súvislosti s ktorým bolo malo byť spáchaných viacero správnych deliktov (jednočinný súbeh). Z judikatúry správnych súdov vyplýva, že pri súbehu viacerých správnych deliktov je nedostatok špeciálnej úpravy potrebné preklenúť použitím analógie, prvotne v právnom predpise, ktorý je obsahovo najbližším v súvislosti s riešenou právnou otázkou (per analogiam legis). Pre oblasť správneho trestania, ustanovenie upravujúce konkurenciu správnych deliktov, obsahuje zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje, že za viac priestupkov toho istého páchatel'a prejednávaných v jednom konaní sa uloží sankcia podľa ustanovenia vzťahujúceho sa na priestupok najprísnejšie postihnutelný. Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté sankciou určenou pre najťažší z nich. Pri rovnakých sadzbách pokút správny orgán uloží sankciu podľa sadzby za ktorýkoľvek z týchto deliktov.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p., keď žalobcovi priznal ich náhradu vo výške 161,75 €, pozostávajúcu z odmeny za jeden úkon právnej pomoci – vyjadrenie k podanému odvolaniu zo dňa 8. augusta 2012 vo výške 127,16 €, režijný paušál vo výške 7,63 €, zvýšenú o sadzbu DPH vo výške 20 %.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

75.  
**ROZHODNUTIE**

**Až na základe jasného, určitého a zrozumiteľného návrhu na začatie konania, podloženého relevantnými skutočnosťami a dôkazmi, bude možné posúdiť aj prípadnú vecnú príslušnosť súdu.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júla 2013, sp. zn. 6Nds/15/2012)

Vychádzajúc z obsahu spisu má Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) za to, že navrhovateľ v 1.) rade podal dňa 14. decembra 2011 na Okresný súd Žilina návrh, ktorým sa domáhal preskúmania protiústavnosti postupu a uznesení NR SR. Uznesením č. k. 25S/1/2011-20 zo dňa 13. februára 2012 postúpil Okresný súd Žilina podľa § 250d ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len ako „OSP“) vec Krajskému súdu v Žiline ako súdu vecne príslušnému na konanie. Zároveň účastníkov nesprávne poučil, že proti tomuto uzneseniu je odvolanie prípustné.

Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „krajský súd“) s postúpením veci nesúhlasil a predložil spis podľa § 104a ods. 3 OSP Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci Okresným súdom Žilina a zároveň na rozhodnutie o odvolaní proti napadnutému uzneseniu. Krajský súd v nesúhlase s postúpením veci uviedol, že z podaného návrhu má jednoznačne preukázané, že J. Š. prejavil vôľu podať návrh na Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý by mohol byť posúdený ako ústavná sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy SR s tým, že sa v žiadnom prípade nejedná o vec spadajúcu do správneho súdnictva. Zároveň mal za to, že nie je daná ani vecná príslušnosť krajského súdu v civilnom súdnictve ako prvostupňového súdu v zmysle § 9 OSP a teda nie je v žiadnom prípade daná ani jeho miestna príslušnosť dodajúc, že krajský súd nie je ani súdom príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o postúpení veci, nakoľko tento kompetenčný spor medzi Okresným súdom Žilina a Krajským súdom v Žiline je kompetentný rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 104a OSP. Taktiež krajský súd poukázal na skutočnosť, že Okresný súd Žilina sa nevysporiadal s tým, že J. Š. označil ako navrhovateľov I. M. a R. S., pričom R. S. sa po doručení uznesenia s výzvou na odstránenie väd dištancoval od podaného návrhu namietajúc, že Okresný súd Žilina mal, vzhľadom na to, že návrh podal J. Š. bez doloženia plných mocí preveriť, či navrhovatelia v rade 2.) a 3.) skutočne prejavili vôľu podať predmetný návrh.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na rozhodovanie o vecnej príslušnosti (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 104a ods. 3 OSP) po prejednaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením veci je dôvodný.

*Z o d ô v o d n e n i a :*

Podľa § 41 ods. 2 OSP, každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

Podľa § 43 ods. 1 vety prvej OSP, sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

Najvyšší súd posúdiac obsah podania musí konštatovať, že doposiaľ nie je ustálené jednak čoho sa, pravdepodobne iba navrhovateľ v 1. rade, domáha, nakoľko jeho podanie je neperfektné a nebolo doposiaľ v súlade s ustanovením § 43 ods. 1 OSP doplnené resp. opravené a jednak nie je v danom konaní ustálený okruh navrhovateľov. Navrhovateľ v 1. rade označil za navrhovateľa v 2. rade I. M., ktorý doposiaľ Okresnému súdu Žilina ani krajskému súdu nezaslal žiadne vyjadrenie k veci a za navrhovateľa v 3. rade označil R. S., ktorý doručil dňa 20. marca 2012 Okresnému súdu Žilina vyjadrenie, v ktorom uviedol, že nepoveril žiadnu osobu a teda ani J. Š., uvedeného ako navrhovateľa v 1. rade napísaním a podaním predmetného návrhu a tento ani nepodpísal. Preto žiadal, poukazujúc aj na ustanovenie § 103 a nasl. OSP, aby ho Okresný súd Žilina za účastníka konania nepovažoval. Z uvedeného dôvodu preto najvyšší súd už R. S. v záhlaví svojho uznesenia ako navrhovateľa v 3. rade neuvádza.

---

Najvyšší súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že zo žaloby resp. návrhu musí byť zrejmé, čoho sa žalobca (navrhovateľ) domáha, pričom musí zároveň pomenovať rozhodujúce skutočnosti a dôkazy, ktoré sú spôsobilé preukázať oprávnenosť jeho nároku na ochranu práva alebo oprávneného záujmu prostredníctvom súdu.

Podľa názoru najvyššieho súdu postúpenie veci Okresným súdom Žilina bolo predčasné, nakoľko doposiaľ nie je zrejмый jednak nárok, ktorému má byť prostredníctvom súdu poskytnutá ochrana a jednak nie je ustálený ani okruh účastníkov konania. Z uvedeného dôvodu bude potrebné, aby Okresný súd Žilina najskôr ustálil okruh účastníkov konania na strane navrhovateľov a to prostredníctvom výzvy adresovanej navrhovateľovi v 2. rade, či skutočne prostredníctvom navrhovateľa v 1. rade prejavil vôľu podať predmetný návrh, ak áno, je potrebné, aby doložil konajúcemu súdu plnomocenstvo na zastupovanie v konaní v prospech navrhovateľa v 1. rade a následne Okresný súd Žilina vyzve či už iba navrhovateľa v 1. rade alebo v prípade jeho kladného vyjadrenia aj navrhovateľa v 2. rade na odstránenie väd podania podľa § 43 ods. 1 OSP. Až na základe jasného, určitého a zrozumiteľného návrhu na začatie konania, podloženého relevantnými skutočnosťami a dôkazmi je možné posúdiť aj prípadnú vecnú príslušnosť.

Vzhľadom na vyššie uvedené, s poukazom na obsah, v súčasnosti neperfektného podania treba konštatovať, že Okresný súd Žilina o postúpení veci Krajskému súdu v Žiline ako súdu vecne príslušnému rozhodol nesprávne.

Záverom najvyšší súd uvádza, že nakoľko sa vec vracia na konanie Okresnému súdu Žilina, o odvolaní navrhovateľa v 1. rade rozhodovať nie je potrebné dodajúc, že odvolanie proti uzneseniu o postúpení veci vydaného v súlade s § 250d ods. 2 OSP nie je prípustné.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením veci je dôvodný.

76.  
**ROZHODNUTIE**

**Na základe zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov je vysielanie programov s politickým obsahom v čase volebnej kampane obmedzené. Preto uloženie pokuty za vysielanie priameho prenosu z rokovania orgánov politickej strany, nemožno považovať za porušenie práva na šírenie informácií a tomu zodpovedajúcemu právu občanov na informácie.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2013, sp. zn. 8SŽ/18/2012)

Rozhodnutím zo dňa 26. júna 2012 odporkyňa rozhodla, že navrhovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 2 písm. c/ zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zákon“) v spojení s § 24 ods. 11 zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. o voľbách“), tým, že dňa 18. februára 2012 o cca 11:00 hod. odvysielala v rámci televíznej programovej služby TA3 program *Správy*, ktorý nebol odvysielaný rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako v čase mimo volebnej kampane a ktorý mohol ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech kandidujúcej politickej strany SDKÚ-DS, za čo jej uložila pokutu vo výške 10 000 €.

V odôvodnení rozhodnutia odporkyňa uviedla, že navrhovateľka bola povinná zabezpečiť, aby programy vysielané v období volebnej kampane boli v súlade s osobitnými predpismi, aj so zák. o voľbách. Predmetný program bol odvysielaný v čase volebnej kampane. Aj v čase volebnej kampane je možné vysielat spravodajské a publicistické relácie, ktoré sa realizujú spôsobom a za okolností ako v čase mimo kampane a sú v súlade s programovou službou. Navrhovateľka dňa 23. januára 2012 oznámila odporkyňi zmenu programovej štruktúry platnú od 18. januára 2012, súčasťou ktorej bola aj programová skladba, na základe ktorej vysielala od 18. januára 2012 svoju programovú službu. Podľa programovej skladby dňa 18. februára 2012 bol o 11:00 hod. vysielaný program *Správy*. Tento program má však trvanie 30 minút a je vysielaný od 11:00 hod. do 11:30 hod. Z predmetného záznamu vysielania vyplýva, že program *Správy* bol vysielaný od 11:00 hod. do 12:13 hod., v dôsledku čoho bol vynechaný nasledujúci program a posunutý začiatok vysielania programu *Poludňajší žurnál*.

Pokiaľ navrhovateľka poukazovala, že vysielanie živých vstupov komentujúcich vnútropolitické dianie je v programe *Správy* bežné, predložená tabuľka žiadnym spôsobom nepreukazuje, že by program *Správy* bol vysielaný bežne, aj mimo volebnej kampane od 11:00 hod. do cca 12:13 hod.. Uvedená tabuľka žiadnym spôsobom neosvedčuje, že navrhovateľka vysielala aj v čase mimo volebnej kampane priame prenosy rokovania ústrednej rady jednej z hlavných politických strán v trvaní cca 1 hodiny. Navrhovateľka mala pre dlhšiu verziu programu *Správy*, ktoré obsahovali priame vstupy zo „živých“ podujatí vyhradené vysielanie v dňoch pondelok – piatok od cca 10:30 hod. do cca 11:30 hod., avšak ani v tieto dni nevysielala priame prenosy z rokovania ústrednej rady politickej strany. Program *Správy* nebol spravodajským programom podľa § 24 ods. 10 zák. o voľbách, v zmysle § 24 ods. 11 zák. o voľbách nemal byť spôsobilý ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech alebo neprospech kandidujúcej strany alebo koalície. Z celého obsahu priameho prenosu rokovania ústrednej rady jednoznačne vyplýva, že predmetný program mohol ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech kandidujúcej politickej strany SDKÚ-DS.

V súvislosti s uloženou pokutou odporkyňa uviedla, že navrhovateľka sa už v minulosti porušenia § 16 ods. 2 písm. c/ zákona dopustila, za čo jej bola uložená pokuta vo výške 670 €.

Ohľadne výšky pokuty odporkyňa vzala do úvahy najmä rozsah a dosah vysielania (navrhovateľka je multiregionálnym vysielateľom), mieru zavinenia (objektívna zodpovednosť), trvanie (mimoriadne dlhé trvanie porušenia predmetnej povinnosti, kde v zásade celý priamy prenos rokovania mohol ovplyvniť hlasovanie voličov) a následky porušenia povinnosti (následkom bolo neoprávnené zvýhodnenie politickej strany SDKÚ-DS vo volebnom boji oproti ostatným kandidujúcim stranám), závažnosť správneho deliktu (značne vysoká z dôvodu, že recipientovi boli na pomerne rozsiahlej časovej ploche sprostredkované vyjadrenia vysokej „politickej“ intenzity, ktoré boli navyše sprostredkované priamo najvyššími politickými špičkami danej strany).

Proti predmetnému rozhodnutiu podala navrhovateľka v zákonnej lehote opravný prostriedok, v ktorom sa domáhala jeho zrušenia, vrátenia veci odporkyňi na ďalšie konanie a priznania náhrady trov konania.

Namietala, že skutková veta uvedená v napadnutom rozhodnutí je odlišná od skutkovej vety uvedenej v oznámení o začatí správneho konania zo dňa 24. apríla 2012, ku ktorému poskytla svoje stanovisko. Reagujúc na obsah oznámenia o začatí správneho konania, sa navrhovateľka sústredila na obhájenie svojho konania z hľadiska obvyklosti vysielenia priameho prenosu televíznou programovou službou TA3, nie z hľadiska vysieleného programu *Správy* ako celku, ktorého bol priamy prenos súčasťou. Navrhovateľka bola konfrontovaná so skutočnosťou, že porušenie jej povinností malo spočívať v odvysielaní programu *Správy* iným spôsobom ako v čase mimo volebnej kampane až z meritórneho rozhodnutia odporcu. Odporkyňa nepostupovala v súlade s § 3 ods. 1, 2 Správneho poriadku, keď navrhovateľke neumožnila účinne obraňovať svoje záujmy, vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy.

Navrhovateľka uviedla, že tabuľkou pripojenou k vyjadreniu preukazovala, že priamy prenos z rokovania ústrednej rady realizovala rovnakým spôsobom, ako iné priame prenosi a že vysielenie priamych prenosov týkajúcich sa politického diania je v jej vysielení obvyklé. Pokiaľ odporkyňa konštatovala, že zoznam žiadnym spôsobom nepreukazuje, že navrhovateľka aj mimo volebnej kampane realizovala priame prenosi v trvaní cca 1 hodiny, nie je zrejme akým spôsobom dospela k tomuto záveru, keď žiaden z uvedených priamych prenosov neskúmala z pohľadu jeho trvania, ani jeho obsahu.

Ďalej navrhovateľka nesúhlasila s názorom odporkyne, že inkriminovaný prenos bol realizovaný iným spôsobom a za iných okolností ako ostatné priame prenosi, ktoré vysiela. Vrcholové (celorepublikové) zasadnutia a rokovania orgánov politických strán televízia TA3 pokrývala a pokrýva. Z takmer každého takéhoto zasadnutia vysiela živý vstup, príp. viacero živých vstupov. Pokiaľ po zasadnutí nasleduje tlačová beseda alebo verejný príhovor čelného predstaviteľa politickej strany, vysiela televízia TA3 i takúto besedu, príhovor, vo väčšine prípadov v priamom prenose. Deklarovaná odlišnosť posudzovaného priameho prenosu oproti iným priamym prenosom spočívajúca v tom, že navrhovateľka nevysielala priame prenosi z rokovaní ústredných rád iných politických strán, sa nezakladá na pravde a nie je známe, ako odporkyňa k takémuto záveru dospela. V tejto súvislosti navrhovateľka poukázala na priložený zoznam priamych prenosov ňou vysielených z rokovaní vrcholových orgánov niektorých politických strán v období od novembra 2011 po súčasnosť. V podmienkach televízie TA3 je obvyklým vysielenie priamych prenosov, ako aj to, že tieto prenosi zasiahnu do programovej štruktúry vysielenia. Rovnako obvyklým je vysielenie priamych prenosov zo zasadnutí celorepublikových orgánov politických strán, a to vo forme priamych vstupov z rokovaní či priamych prenosov tlačových besied usporiadaných politickými stranami po ukončení ich rokovaní. Tieto skutočnosti odporkyňa žiadnym spôsobom neskúmala. Nepožiadala navrhovateľku, aby predložila zoznam priamych prenosov, ktoré mali vplyv na programovú štruktúru vysielenia, ani zoznam priamych prenosov zo zasadnutí celorepublikových orgánov politických strán.

Navrhovateľka považovala napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné z dôvodu, že odporkyňa neporovnávala dotknutý priamy prenos so žiadnymi inými priamymi prenosmi vysielenými televíziou TA3. Nie je možné preskúmať, ako odporkyňa dospela k záveru, že prenos bol vysielený iným spôsobom a za iných okolností ako je to vo vysielení televízie TA3 obvyklé.

Nestotožnila sa s výkladom § 24 ods. 10 zák. o voľbách odporkyňou. Toto ustanovenie malo byť aplikované komplexne v spojení s ústavným právom na informácie. Prístup občanov k pravdivým, včasným a úplným informáciám o verejných záležitostiach je nevyhnutnou podmienkou toho, aby si občania utvorili názor o stave spoločnosti, činnosti orgánov verejnej moci a konaní činiteľov, ktorí spoločnosť spravujú a aby mohli kvalifikovane rozhodovať o správe vecí verejných. Poslaním televízie TA3 je poskytovať včasné informácie zo spoločenského, politického, kultúrneho a športového života. Televíziou vysielené priame prenosi sa vždy realizujú rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností. Spôsob i okolnosti vysielenia priameho prenosu sú podmienené aktuálnym dianím a záujmom sprostredkovať divákovi informácie v reálnom čase. V činnosti každej spravodajskej televízie je obvyklé (a divákmi očakávané) reagovať ihneď priamymi prenosmi na spravodajsky zaujímavé situácie (tzv. breaking news) nezávisle na vysielačej štruktúre. Takýto postup je napĺňaním politického práva občanov na informácie. Odporkyňa mala brať tieto skutočnosti pri rozhodovaní v úvahu, keďže navrhovateľka nie je vysielačom „bežnej“ programovej služby, ale jedná sa o televíziu zameranú iba na spravodajstvo a publicistiku.

K podanému opravnému prostriedku sa písomným podaním zo dňa 4. septembra 2012 vyjadrila odporkyňa tak, že napadnuté rozhodnutie navrhla potvrdiť.

Uviedla, že navrhovateľka bola v oznámení o začatí správneho konania oboznámená s tým, že odvysielala program *Správy*, čo bolo jeho obsahom a že na základe jeho obsahu došlo k podozreniu, že mohol

ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech danej strany. Navrhovateľka bola jasne oboznámená s predmetom správneho konania, ako aj podkladmi pre rozhodnutie a bola vyzvaná, aby sa k týmto skutočnostiam vyjadrila. Skutočnosť, či mohol byť daný program spravodajskou alebo publicistickou reláciou alebo politickou reklamou bola predmetom správneho konania. Konečné vyhodnotenie týchto skutočností v žiadnom prípade nemohlo byť súčasťou oznámenia o začatí správneho konania, nakoľko by tak došlo k prejudikovaniu rozhodnutia. Navyše stanovisko, ktoré navrhovateľka zaslala v priebehu správneho konania, pojednáva práve o tom, či program Správy bol odvysielaný rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako v čase mimo volebnej kampane. Odporkyni nebolo zrejmé, akým iným spôsobom resp. v ktorej inej fáze správneho konania ako pri vydávaní rozhodnutia bolo možné špecifikovať spôsob spáchania správneho deliktu. Pokiaľ bola navrhovateľka konfrontovaná s presne a explicitne špecifikovaným spôsobom spáchania správneho deliktu „až“ vydaním meritórneho rozhodnutia, takýto postup zodpovedá zásadám správneho konania. Z obsahu a kontextu oznámenia o začatí správneho konania bolo jednoznačne zrejmé, čo bolo predmetom správneho konania.

Odporkyňa mala za to, že sa riadne vysporiadala s otázkou, či bol program odvysielaný rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako mimo volebnej kampane. Pojmy „rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností“ je nepochybne nutné vykladať v súlade s účelom jednotlivých ustanovení upravujúcich volebnú kampaň. Program *Správy* má podľa schválenej programovej skladby v sobotu vysielací čas od 11:00 hod. do 11:30 hod. Podľa programovej skladby platnej minulosti navrhovateľka skutočne vyhradila pre tento program väčší časový rozsah práve z dôvodu zaradenia živých vstupov, ale aj tento formát programu *Správy* bol vysielaný pondelok až piatok, nie v sobotu. Navrhovateľka teda odvysielala program *Správy* v rozpore so svojou platnou programovou skladbou a dokonca v rozpore s programovou skladbou platnou v minulosti, a teda s bežným vysielaním svojej programovej služby, na ktorej skutočnosti nič nemôže zmeniť ani tabuľka predložená v rámci správneho konania. Tabuľka neosvedčuje, že by navrhovateľka vysielala program *Správy* v danom rozsahu a v daný deň bežne a pravidelne, na základe schválenej programovej skladby. Ani prípadné zistenie, že navrhovateľka niekoľkokrát vysielala v rozpore so schválenou programovou skladbou nemôže znamenať, že daný program bol odvysielaný za rovnakých okolností a rovnakým spôsobom aj v čase mimo volebnej kampane.

V súvislosti s argumentáciou navrhovateľky, že obvykle vysielala priame prenosy z vrcholových (celorepublikových) zasadnutí a rokovaní orgánov politických strán, odporkyňa uviedla, že predmetom správneho konania bolo to, či bol program *Správy* odvysielaný rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako mimo volebnej kampane a nie konkrétny priamy prenos zo zasadnutia Ústrednej rady SDKÚ-DS. Účelom § 24 zák. o voľbách je stanoviť pravidlá a obmedzenia pre vysielanie programov a zložiek programovej služby, ktoré by vzhľadom na svoj obsah mohli ovplyvniť hlasovanie voličov v nadchádzajúcich voľbách. Zaradenie programov s politickými témami do televízneho vysielania podlieha schvaľovaciemu procesu zo strany odporkyne. Z vyjadrenia navrhovateľky je zrejmé, že zmena vysielania programu *Správy* v súvislosti s vysielaním živých prenosov je nepravidelného ad hoc charakteru a závisí od vonkajších okolností, ktoré vysielateľka nemôže ovplyvniť. Akceptovaním týchto zmien v programoch na základe špecifik spravodajskej televízie a konštatovaním, že nepravidelné vysielanie s náhodnými zmenami je potrebné považovať za bežné, štandardné vysielanie v čase mimo volebnej kampane, by došlo k situácii, kde by mohla navrhovateľka v zásade ľubovoľne meniť spôsob a okolnosti vysielania spravodajských programov s volebnou tematikou, pričom tieto programy by stále spadali pod § 24 ods. 10 zák. o voľbách, ktoré konanie by bolo jednoznačne v rozpore s účelom ustanovení upravujúcich volebnú kampaň v televíznom vysielaní a podstatne by narušilo vytvorený legislatívny systém.

Odporkyňa ďalej poukázala, že pokiaľ navrhovateľka v minulosti odvysielala ad hoc priame prenosy z rokovaní ústredných politických strán, tento fakt nie je dôkazom, že v čase mimo volebnej kampane je program *Správy* v programovej službe vysielaný v sobotu od 11:00 hod. do 12:13 hod.

Pokiaľ navrhovateľka namietala porušenie čl. 26 ods. 4 Ústavy SR, odporkyňa poukázala, že počas volebnej kampane je právo vysielat' politickú reklamu alebo akýkoľvek iný obsah, ktorý by mohol ovplyvniť hlasovanie voličov pomerne prísne obmedzené. Toto obmedzenie je dané zák. o voľbách a je nevyhnutné na ochranu verejného poriadku, nakoľko je ním zabezpečená spravodlivá a nestranná politická súťaž a tiež na ochranu práv iných, keďže danými obmedzeniami dochádza k zabezpečovaniu rovných a nediskriminačných podmienok pri realizovaní politického práva občana – voliť a byť volený, pričom pre zachovanie proporcionality tieto obmedzenia platia iba počas volebnej kampane. Je nevyhnutné, aby pravidlá a obmedzenia podľa zák. o voľbách platili bez výnimky pre všetkých vysielateľov televíznej programovej služby. Akýkoľvek miernejší postup v prípade určitého typu vysielateľa by na jednej strane narušil vyrovnané konkurenčné prostredie a najmä by jednoznačne zmaril účel predmetných ustanovení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný (§ 246 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 64 ods. 6 zákona) napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo preskúmal v rozsahu dôvodov uvedených v opravnom prostriedku a po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu, ako aj s obsahom písomných podaní účastníkov konania a po vypočutí zástupcov účastníkov na nariadenom pojednávaní dňa 22. augusta 2013 dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný.

*Z o d ô v o d n e n i a :*

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

V prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje súd podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 250I ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250q ods. 2 O.s.p., o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. Ustanovenie § 250j ods. 5 platí obdobne.

Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR, sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy SR, každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoľovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR, slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa § 16 ods. 2 písm. c) zákona, vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy a ostatné zložky programovej služby a audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie vysielané a poskytované v rámci volebnej kampane boli v súlade s osobitnými predpismi.

Podľa § 24 ods. 10 zák. o voľbách, za politickú reklamu sa nepovažuje vysielanie spravodajských a publicistických relácií, ak sa realizujú spôsobom a za okolností ako v čase mimo obdobia podľa odseku 8 a sú v súlade s programovou službou.

Podľa § 24 ods. 11 zák. o voľbách, vysielanie iných relácií okrem spravodajských a publicistických relácií podľa odsekov 2, 5 a 10 a vysielanie politickej reklamy podľa odsekov 1 a 3, ktoré by mohli ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech alebo v neprospech kandidujúcej politickej strany alebo koalície, je zakázané.

Podľa § 3 ods. 1 Správneho poriadku, správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 3 ods. 2 Správneho poriadku, správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

Podľa § 34 ods. 1 Správneho poriadku, na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

Podľa § 34 ods. 3 Správneho poriadku, účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Navrhovateľka prvotne namietala, že v konaní bol porušený § 3 ods. 1 a 2 Správneho poriadku, v súvislosti s odlišnou formuláciou predmetu správneho konania v oznámení o začatí správneho konania a v napadnutom správnom rozhodnutí. Túto námietku vyhodnotil najvyšší súd ako nedôvodnú.

V oznámení o začatí konania zo dňa 24. apríla 2012 odporkyňa uviedla, že začína správne konanie v súvislosti s tým, že navrhovateľka odvysielala v rámci televíznej programovej služby TA3 v programe *Správy* priamy prenos zasadnutia Ústrednej rady SDKÚ-DS, ktorý mohol ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech kandidujúcej politickej strany.

V napadnutom rozhodnutí bola uložená sankcia za konanie, ktoré spočívalo v tom, že navrhovateľka odvysielala v rámci televíznej programovej služby TA3 program *Správy*, ktorý nebol odvysielaný rovnakým spôsobom a za rovnakých okolností ako v čase mimo volebnej kampane a ktorý mohol ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech kandidujúcej politickej strany SDKÚ-DS.

Je nepochybné, že formulácia skutkovej vety sa v uvedených prípadoch odlišuje.

Najvyšší súd sa tak v ďalšom zaoberal otázkou, či rozdiely v tejto formulácii boli spôsobilé mať za následok porušenie práv označených navrhovateľkou.

Navrhovateľka vo vyjadrení k začatiu správneho konania zo dňa 24. mája 2012 poukazovala aj na tú skutočnosť, že program *Správy* bol odvysielaný spôsobom a za okolností ako mimo volebnej kampane a v tomto programe je obvyklé vysielať priame prenosy reagujúcich na vnútropolitické dianie, ohľadne ktorej skutočnosti predložila správne orgánu aj tabuľku priamych prenosov odvysielaných v programe *Správy* v období od 1. januára 2012 do 31. marca 2012.

Odporkyňa práve v súvislosti s touto argumentáciou predostretou navrhovateľkou v napadnutom rozhodnutí uviedla dôvody, pre ktoré dotknutú reláciu hodnotila ako neodvysielanú spôsobom a za okolností ako mimo volebnej kampane. Hodnotenie, či uvedený program bol alebo nebol v súlade s § 24 ods. 10 zák. o voľbách bolo výsledkom vlastného posúdenia správneho orgánu v rámci administratívneho konania, a ako také nemohlo teda byť obsahom oznámenia o začatí konania.

Nemohol najvyšší súd prisvedčiť námietke navrhovateľky, že nemala možnosť sa k „skutočnému“ predmetu konania vyjadriť a boli porušené jej procesné práva. Právne posúdenie konania opísaného v oznámení o začatí konania bolo obsiahnuté vo výroku napadnutého rozhodnutia, zároveň z tohto oznámenia bolo zrejmé, ktorý program a s akým obsahom je predmetom správneho konania, ako aj ustanovenia ktorých právnych predpisov mohli byť jeho odvysielaním porušené.

Pokiaľ navrhovateľka namietala porušenie § 32 ods. 1 a § 46 Správneho poriadku tým, že odporkyňa nezistila spoľahlivo skutkový stav, najvyšší súd vyhodnotil túto námietku ako nedôvodnú.

Dôkaz, ktorý predložila navrhovateľka v správnom konaní – zoznam 335 priamych prenosov, nepreukazuje skutočnosti tvrdené navrhovateľkou, a to, že program *Správy* by bol vysielať spôsobom a za okolností ako mimo volebnej kampane, a to ani v súvislosti s jeho dĺžkou trvania, ani jeho obsahom – ani jeden z tam uvedených priamych prenosov nie je prenosom z rokovania ústrednej rady politickej strany, čo uviedla aj odporkyňa v napadnutom rozhodnutí. Iný dôkaz navrhovateľka v konaní neoznačila, a teda nie je zrejmé, aké iné dôkazy mala odporkyňa vykonať. Pokiaľ navrhovateľka mala za to, že odporkyňa mala skúmať jednotlivé záznamy, najvyšší súd poukazuje práve na tú skutočnosť, že ani jeden záznam sa netýkal priameho prenosu z rokovania ústrednej rady politickej strany.

V súvislosti s namietanou nepreskúmateľnosťou z dôvodu, že odporkyňa neporovnávala dotknutý priamy prenos so žiadnymi inými priamymi prenosmi vysielaťmi televíziou TA3 a navrhovateľkou predloženým zoznamom priamych prenosov zo zasadnutia vrcholových orgánov niektorých politických strán,



ktorý mal osvedčiť, že navrhovateľka takéto priame prenosy vysielala, najvyšší súd prvotne poukazuje, že v napadnutom rozhodnutí odporkyňa uviedla, že *tabuľka* (predložená v správnom konaní) *neosvedčuje, že účastníčka konania vysielala aj v čase mimo volebnej kampane priame prenosy z rokovania ústrednej rady jednej z hlavných politických strán v trvaní cca 1 hodiny*, a nie to, že navrhovateľka nevysielala priame prenosy z rokovaní ústredných rád iných politických strán, ako to bolo namietané v opravnom prostriedku.

Súdu predložený dôkaz obsahuje zoznam internetových prepojení na jednotlivé živé vstupy, tlačové besedy a reportáže týkajúce sa rokovaní orgánov rôznych politických strán, čo rovnako nepreukazuje, že program *Správy* by bol vysielaný súladne s § 24 ods. 10 zák. o voľbách.

Pokiaľ navrhovateľka disponovala relevantným dôkazným prostriedkom, z ktorého by bolo možné získať dôkaz, že program *Správy* aj mimo volebnej kampane obsahuje priame prenosy z rokovania ústredných orgánov jednotlivých politických strán v uvedenom rozsahu a že dotknutý program *Správy* zároveň bol v súlade s programovou službou ako to vyžaduje § 24 ods. 10 zák. o voľbách, v súlade s § 34 ods. 3 Správneho poriadku bola povinná ho správne orgánu navrhnuť, o čom bola v oznámení o začatí správneho konania odporkyňou poučená. Navrhovateľka v súvislosti s argumentáciou o obvyklosti zaraďovania živých vstupov zo zasadnutí, rokovaní a tlačových besied rôznych politických strán do programu *Správy* predložila len vyššie uvádzanú tabuľku.

Navrhovateľka sa v opravnom prostriedku dovoľavala aj ústavného práva na informácie, v súvislosti s tou skutočnosťou, že televízia TA3 je zameraná iba na spravodajstvo a publicistiku.

Z čl. 26 ods. 4 Ústavy SR, vyplýva, že právo šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných.

Najvyšší súd upriamuje pozornosť na tú skutočnosť, že Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že *slobodné voľby a sloboda prejavu, najmä sloboda politickej diskusie spoločne vytvárajú základ každého demokratického systému. Obe práva sú vzájomne prepojené a pôsobia tak, aby sa navzájom posilňovali: napríklad ako v minulosti Súd konštatoval, sloboda prejavu je jednou z "podmienok" nevyhnutných pre "zabezpečenie slobody prejavu názoru ľudu pri voľbe zákonodarcov". Za týmto účelom je osobitne dôležité v období predchádzajúcom voľbám, aby názory a informácie všetkých druhov mohli voľne obiehať.*" (Case of Mathieu-Mohin and Clerfayt v. Belgium. Series A, 1987, č. 113, s. 22, § 47). Napriek tomu za určitých okolností sa tieto práva môžu dostať do konfliktu a môže vzniknúť nevyhnutnosť v období predchádzajúcom voľbám obmedziť slobodu prejavu spôsobom, ktorý by inak nebol prijateľný, aby sa zabezpečila sloboda prejavu názoru ľudu pri voľbe zákonodarcov {(Case of Bowman v. The United Kingdom (141/1996/762/959), s. 16, § 42}.

Skutočnosť, že na základe zák. o voľbách je vysielanie programov s politickým obsahom v čase volebnej kampane obmedzené, čomu zodpovedá povinnosť vysielateľa podľa § 16 ods. 2 písm. c) zákona, nemožno považovať za porušenie práva navrhovateľky na šírenie informácií a tomu zodpovedajúcemu právu občanov na informácie. § 24 ods. 10 zák. o voľbách nebráni vysielaniu programov, ktoré sú spravodajského alebo publicistického charakteru a sú v súlade s programovou službou vysielateľa, za súčasného splnenia podmienky, že tieto sú vysielané spôsobom a za okolností ako v čase mimo volebnej kampane. Šírenie informácií z oblasti spravodajstva, publicistiky, na prijímaní ktorých je verejný záujem a na vysielanie ktorých je zameraná televízia TA3, je zaručené.

O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, pretože v konaní nebola úspešná.

O uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol najvyšší súd podľa § 2 ods. 4 veta druhá a § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a položky č. 10 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov ako prílohy k tomuto zákonu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

77.  
**ROZHODNUTIE**

- I. Ak zaistený cudzinec požiada o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 návratovej smernice č. 2008/115, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2013<sup>2</sup> a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú.**
- II. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová (podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmarit' výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca), môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. septembra 2013, sp. zn. 1Sza/6/2013)

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie zo dňa 19.07.2013, ktorým odporca podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) zaistil navrhovateľa dňom 19.07.2013 v čase o 17:15 hod. na účel výkonu trestu vyhostenia z územia Slovenskej republiky, na čas nevyhnutne potrebný, teda na čas pre výkon trestu vyhostenia na 60 dní do 16.09.2013.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že ako vecne a miestne príslušný preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu podľa ustanovenia § 250l a nasl. O.s.p. a na základe vykonaného dokazovania výsluchom poverenej zástupkyne splnomocneného zástupcu navrhovateľa, ako i zástupcu odporcu a po oboznámení sa s administratívnym spisom, vzťahujúcim sa na preskúmané rozhodnutie odporcu dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný v rozsahu odvolacích dôvodov uvedených v návrhu navrhovateľa, ktoré preskúmal podľa dispozičnej zásady.

Krajský súd uviedol, že predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporcu zo dňa 19.07.2013, ktorým odporca v zmysle § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov zaistil navrhovateľa dňom 19.07.2013 v čase o 17:15 hod. na účel výkonu trestu vyhostenia z územia SR a zároveň podľa § 88 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov ho umiestnil do ÚPZC Sečovce na čas nevyhnutne potrebný, na 60 dní - do 16.09.2013.

Krajský súd uviedol, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia zistil, že odporca v prejednávanej veci v správnom konaní dostatočne zistil skutkový stav v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Správny poriadok“) a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný.

Z opravného prostriedku a vyjadrenia navrhovateľa na pojednávaní krajského súdu vyplynulo, že za hlavný dôvod návrhu označil skutočnosť, že odporca nedostatočne zistil skutkový stav veci a napadnuté rozhodnutie odporcu je nepreskúmateľné z dôvodu, že správny orgán neskúmal prekážky vyhostenia do krajiny pôvodu navrhovateľa a obmedzil sa len na výpočet úkonov potrebných k vybaveniu dokladov, poukázaním na účel zaistenia. Namietal tiež, že už v konaní pred odporcom navrhovateľ prejavil vôľu o udelenie azylu, no odporca sa tým nezaoberal. Navrhovateľ uviedol, že požiadal o udelenie azylu následne, preto považoval zaistenie za neúčelné.

Na základe uvedených skutočností považoval krajský súd odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné, nespôsobilé spochybnit' vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Z tohto pohľadu nezistil v postupe odporcu žiadne pochybenie a v podrobnostiach poukázal na správne závery odporcu v napadnutom rozhodnutí.

Krajský súd zdôraznil, že odporca postupoval správne aj pri stanovení lehoty zaistenia, v súlade so zákonom na čas nevyhnutne potrebný, od 19.07.2013 do 16.09.2013, na základe skúseností z realizácie výkonu trestu vyhostenia v ÚPZC Sečovce. Krajský súd uviedol, že navrhovateľ bol zaistený ako osoba bez cestovných

<sup>2</sup> vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR, C-534/11

dokladov, na výkon trestu vyhostenia, na základe trestného rozkazu Okresného súdu Michalovce zo dňa 19.07.2013, sp. zn. OT/97/2013, ktorý v ten deň nadobudol právoplatnosť, pričom odporca vo svojom rozhodnutí poukázal na tento trestný rozkaz nachádzajúci sa v administratívnom spise odporcu. Krajský súd uviedol, že odporca sa vo svojom rozhodnutí zaoberal účelom zaistenia, ako aj odôvodnením potrebnej predpokladanej dĺžky zaistenia. Podľa krajského súdu odporca v rozhodnutí iba poukázal na ustanovenie § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov, no nezaoberal sa žiadosťou navrhovateľa o udelenie azylu. Zo zápisnice o vyjadrení účastníka konania zo dňa 19.07.2013 vyplýva, že navrhovateľ počas svojho vyjadrenia, o ktorom pretlmočenú zápisnicu podpísal, nežiadal o udelenie azylu na území SR. Z vyjadrenia odporcu zo dňa 12.08.2013 je zistiteľné, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu v ÚPZC Sečovce až dňa 29.07.2013, teda až odstupom času po vydaní napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožnil s postupom a závermi odporcu v rozhodnutí o zaistení navrhovateľa, námietkam navrhovateľa nevyhovel a napadnuté rozhodnutie odporcu zo dňa 19.07.2013 v zmysle § 250q ods. 2 O.s.p. ako zákonné potvrdil.

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, a to z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d) a písm. f) O.s.p., teda z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhovateľ uviedol, že aj naďalej sa pridrižiava svojich tvrdení a skutočností uvedených v konaní pred prvostupňovým súdom a má za to, že pozbavenie jeho osobnej slobody na základe rozhodnutia odporcu je nezákonné, neúčelné a neefektívne a napadnuté rozhodnutie odporcu je nepreskúmateľné z nasledujúcich dôvodov.

Navrhovateľ v konaní pred súdom prvého stupňa namietal, že v zmysle konštantnej judikatúry všeobecných súdov SR, ako aj Ústavného súdu SR, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Zároveň je správny orgán v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených aj inými právnymi predpismi. Odporca zaistil navrhovateľa na účel výkonu trestu vyhostenia uloženého súdom. Navrhovateľ poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19.10.2010, v ktorom ústavný súd vyslovil, že *limitom zaistenia je práve naplnenie účelu, a to realita vyhostenia, vyhostiteľnosť cudzinca, pričom konanie o vyhostení musí byť vedené s riadnou starostlivosťou (...). Medzi zaistením a jeho účelom je úzka súvislosť.*

Navrhovateľ poukázal tiež na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v jeho rozhodnutí sp. zn. 1Sža/47/2011 zo dňa 13.09.2011 z *obsahu administratívneho spisu nevyplývalo, že by správny orgán v súvislosti s krajinou pôvodu navrhovateľa, resp. inou treťou krajinou skúmal prekážky vyhostenia... konanie o zaistení, ktoré je predmetom súdneho prieskumu a konanie o vyhostení sú síce dve odlišné konania, ale v žiadnom prípade nie sú úplne nezávislé, či izolované. (...) Bolo preto povinnosťou krajského súdu relevantne posúdiť, či právne orgány s riadnou starostlivosťou pristupovali k prevereniu možnosti vyhostenia navrhovateľa do krajiny jeho pôvodu, resp. tretej krajiny. (...) Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky totiž neobstojí argumentácia krajského súdu, že súd sa v rámci prieskumu rozhodnutia o zaistení cudzinca musí obmedziť len na posúdenie splnenia zákonných podmienok pre vydanie takéhoto rozhodnutia, t.j. či bola splnená podmienka existencie rozhodnutia o administratívnom alebo trestnom vyhostení. (...) Na základe uvedeného Najvyšší súd SR dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre zaistenie navrhovateľa, hoci formálne existovalo právoplatné rozhodnutie o vyhostení v rámci trestného konania.*

Navrhovateľ namietal, že z napadnutého rozhodnutia odporcu, ako aj z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by odporca v súvislosti s krajinou pôvodu navrhovateľa, resp. inou treťou krajinou skúmal prekážky vyhostenia a následne k nim ani v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nezaujal žiadnu právnu úvahu. Vyjadril presvedčenie, že obmedzenie sa odporcu len na výpočet úkonov potrebných k vybaveniu dokladov a vycestovaniu navrhovateľa a poukázanie na existenciu trestného rozkazu ako také nepredstavuje náležité preskúmanie prekážok vyhostenia v zmysle citovaného rozsudku. Napadnuté rozhodnutie odporcu je preto podľa navrhovateľa v tejto časti nepreskúmateľné. Odporca napadnuté rozhodnutie odôvodnil iba poukázaním na účel zaistenia, t.j. existenciu rozhodnutia o uložení trestu vyhostenia, pričom v zmysle citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR to považuje za takú vadu (absencia skúmania prekážok vyhostenia) v konaní, ktorá je spôsobilá privodiť zrušenie napadnutého rozhodnutia odporcu. Záver prvostupňového súdu o tom, že odporca v konaní dostatočne zistil skutkový stav veci a následne vec správne právne posúdil z vyššie uvedených dôvodov neobstojí. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 19.07.2013 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby súd nariadil bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia.

Vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa odporca uviedol, že navrhovateľ popísal celý priebeh konania a skonštatoval aké jednotlivé úkony boli vykonané s navrhovateľom, pričom nenamietal žiadne skutočnosti.

Odporca uviedol, že navrhovateľ v konaní pred súdom prvého stupňa namietal, že v zmysle konštantnej judikatúry všeobecných súdov SR, ako aj Ústavného súdu SR, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Odporca k námietke navrhovateľa týkajúcej sa efektívnosti a účelnosti zaistenia uviedol, že pozbavenie osobnej slobody navrhovateľa bolo plne v súlade so zákonom, pričom správny orgán sa opiera o trestný rozkaz Okresného súdu Michalovce zo dňa 19.07.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným dňa 19.07.2013, ktorým uznal navrhovateľa za vinného z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia a uložil mu trest vyhostenia na dobu šiestich rokov. Hlavnou podpornou skutočnosťou pre vydanie napadnutého rozhodnutia bol fakt, že navrhovateľ nemal žiadne cestovné doklady alebo doklady totožnosti, na základe ktorých by sa mohol vrátiť späť do domovskej krajiny, resp. vybaviť si náhradný cestovný doklad prostredníctvom zastupiteľského orgánu a vycestovať z územia Slovenskej republiky. Navrhovateľ v tomto smere neberie ohľad na to, že pri prepustení cudzinca by znova dochádzalo k mareniu výkonu úradného rozhodnutia, a taktiež by došlo k nerešpektovaniu súdneho príkazu, keďže správne orgánu bol nariadený výkon trestu vyhostenia vyššie uvedeným trestným rozkazom súdu.

Odporca v tejto súvislosti poukázal na ustanovenie článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, t.j. „Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní“, kde zastáva názor, že v tomto prípade je prípustné obmedzenie slobody navrhovateľa na základe uvedeného ustanovenia, keďže prepustením navrhovateľa by došlo k neoprávnenému pobytu navrhovateľa na území Slovenskej republiky, za čo by bol ďalej postihovaný.

Podľa odporcu v prípade zaistenia navrhovateľa ide o zákonné a účelné pozbavenie osobnej slobody, nakoľko navrhovateľ sa dopustil prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia, čo posilňuje tvrdenie správneho orgánu, keďže navrhovateľ už raz nerešpektoval predchádzajúce uložené opatrenie o administratívnom vyhostení a vstúpil na územie Slovenskej republiky počas uloženého zákazu. Efektívnosť samotného zaistenia je podporená vyjadrením Útvaru policajného zaistenia v Sečovciach, kde v písomnosti o umiestnení cudzinca zo dňa 19.07.2013 uvádza, že vystavenie náhradného cestovného dokladu pre štátneho príslušníka Moldavska je možné zabezpečiť v lehote do 8 týždňov.

Odporca k námietke navrhovateľa, ktorou citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. I Sža/47/2011 zo dňa 13.09.2011) uviedol, že berie na vedomie právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý uvádza navrhovateľ, avšak rozhodnutie o vyhostení nevydal správny orgán, ale Okresný súd Michalovce, čiže správne orgánu neprináleží skúmať rozhodnutie súdu. Okresný súd Michalovce trestným rozkazom uložil správne orgánu povinnosť vyhostiť navrhovateľa, nie možnosť, čiže v tomto prípade polemizovanie správneho orgánu, či existujú prekážky vyhostenia je bezpredmetné. V prípade vyhostenia navrhovateľa nie je možné vykonať vyhostenie cudzinca bez zaistenia, keďže bez potrebných dokladov cudzinec z krajiny vycestovať nemôže, resp. nemôže bez dokladov vstúpiť do inej krajiny. Dňa 19.07.2013 v čase o 19.30 hod. bola s navrhovateľom spracovaná zápisnica o podaní vyjadrenia podľa § 22 ods. 1 Správneho poriadku, pričom mu bola daná možnosť vyjadriť sa podľa § 33 ods. 2 Správneho poriadku, ktorú navrhovateľ využil, avšak neuviedol žiadnu námietku týkajúcu sa prekážky vyhostenia do domovskej krajiny.

Podľa odporcu napadnuté rozhodnutie je jednoznačne opodstatnené, pričom správny orgán vychádzal z riadne zisteného skutkového stavu veci, rozhodnutie bolo vydané plne v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky a bolo vydané na základe vydaného rozsudku súdu, ktorý poveril tunajšie OCP PZ MI, aby vyhostilo navrhovateľa z územia Slovenskej republiky, čo správny orgán musel rešpektovať. Nakoľko nie je možné vykonať vyhostenie akéhokoľvek cudzinca z územia Slovenskej republiky bez potrebných cestovných dokladov, musel správny orgán v prípade navrhovateľa pristúpiť k zaisteniu navrhovateľa z dôvodu výkonu jeho súdneho vyhostenia.

Odporca preto navrhol odvolanie navrhovateľa zamietnuť a rozhodnutie krajského súdu potvrdiť.

V rozhodnutí, ktorým odporca zaistil navrhovateľa uviedol, že dňa 18.07.2013 v čase o 18:15 hod. bol navrhovateľ kontrolovaný hliadkou MZJ PZ Sobrance, ktorej nevedel hodnoverným spôsobom preukázať svoju

totožnosť a bol preto predvedený k zisteniu totožnosti. V informačných systémoch MV SR bol lustrovaný s pozitívnym výsledkom. Oddelením hraničnej kontroly Policajného zboru Petrovce bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení a zákaze vstupu navrhovateľa na územie Slovenskej republiky zo dňa 08.12.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.12.2011 a bol mu zakázaný vstup na územie SR na dobu 5 rokov, do 07.12.2016.

Odporca ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na trestný rozkaz Okresného súdu Michalovce, ktorým dňa 19.07.2013 uznal navrhovateľa vinného z marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona, ktorým bol navrhovateľovi uložený aj trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky (ďalej len „SR“).

Odporca sa zaoberal aj tým, či bude možné vykonať trest vyhostenia v zmysle § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, s poukázaním na § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, keď stanovil dĺžku doby zaistenia do dňa 16.09.2013. Poukázal na to, že táto doba zaistenia je nevyhnutná na vykonanie predpokladaných úkonov, nutných na reálne vykonanie vyhostenia navrhovateľa, a to na potvrdenie totožnosti, komunikáciu so zastupiteľským úradom štátu, ktorého je navrhovateľ štátnym príslušníkom, zabezpečenie náhradného cestovného dokladu a realizáciu vyhostenia. Uviedol, že táto doba sa môže skrátiť, pričom jej dĺžka závisí na spolupráci cudzinca pri vybavovaní cestovného dokladu, potrebného k reálnemu vyhosteniu, ako aj od doby vystavenia cestovného dokladu. Doba 60 dní zaistenia stanovil správny orgán na základe stanoviska ÚPZC Sečovce, ktorý potvrdil predpokladanú dobu 60 dní, potrebných na vybavenie obligatórných záležitostí k výkonu trestu vyhostenia do domovskej krajiny. Napokon odporca vo svojom rozhodnutí odcitoval ustanovenie § 88 ods. 3 a § 90 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24. septembra 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zaistení navrhovateľa splnením podmienky podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, a to existenciou rozhodnutia o treste vyhostenia, ktorý bol navrhovateľovi uložený trestným rozkazom Okresného súdu Michalovce, (ktorým dňa 19.07.2013 uznal navrhovateľa vinného z marenia

výkonu úradného rozhodnutia /rozhodnutia Oddelenia hraničnej kontroly PZ Petrovce zo dňa 08.12.2011/ podľa § 348 ods. 1 písm. c/ Trestného zákona).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) považoval odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Nezistil ani žiadne pochybenie v postupe odporcu ani krajského súdu. Krajský súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku.

Podkladom rozhodnutia o zaistení navrhovateľa bolo rozhodnutie o uložení trestu vyhostenia.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu namietal, že v konaní pred odporcom požiadal o azyl. Kľúčovou v danej veci bola otázka, či navrhovateľ požiadal o azyl v konaní o zaistení a či správny orgán mal na takúto okolnosť prihliadnúť pri posudzovaní podmienok v konaní o zaistení navrhovateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu administratívneho spisu takúto skutočnosť nezistil. Tvrdenie navrhovateľa, že v konaní pred odporcom požiadal o azyl nenachádza oporu v zápisnici o vyjadrení účastníka konania zo dňa 19.07.2013. Z predmetnej zápisnice vyplýva, že *navrhovateľ uviedol, že si je vedomý, že na územie SR vstúpil mimo hraničný priechod bez cestovných dokladov, priznal, že už v minulosti pricestoval na územie SR bez dokladov a bolo mu uložené administratívne vyhostenie, ktoré nerespetoval. Objasnil, že jeho konanie nebolo úmyselné, nechcel porušiť zákony a veľmi ho mrzí, čo sa stalo.*

Pokiaľ teda krajský súd na námietku navrhovateľa, že odporca nezobral do úvahy žiadosť navrhovateľa o udelenie azylu neprihliadol, lebo z administratívneho spisu nevyplývalo, že by takúto žiadosť počas výsluchu navrhovateľ podal, postupoval správne, pretože takáto okolnosť ani podľa odvolacieho súdu nevyplývala z vyjadrenia navrhovateľa pred odporcom.

Podľa § 250i ods. 1 vety prvej O.s.p., pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd preto správne vychádzal zo zistenia, že rozhodujúce pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia odporcu o zaistení navrhovateľa vzhľadom na uplatnenú námietku navrhovateľa bolo, že navrhovateľ v priebehu konania o zaistení o azyl nepožiadaval.

Čo sa týka následne podanej žiadosti navrhovateľa o azyl, odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30.05.2013 (vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR, C-534/11, dostupný na <http://curia.europa.eu>; ďalej len vec A), z ktorého vyplýva, že pokiaľ cudzinec zaistený podľa zákona o pobyte cudzincov požiada o udelenie medzinárodnej ochrany, pokiaľ je táto žiadosť podaná účelovo (slovami Súdneho dvora „iba s cieľom pozdržať alebo zmariť výkon rozhodnutia o navrátení“) a pokračovanie zaistenia je naďalej objektívne nutné, je možné takéhoto cudzinca ponechať v zaistení.

Obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnene pobývajúce osoby a je treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951; ďalej len „Ženevská konvencia“).

Zároveň Súdny dvor v predmetnej veci zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A.). Najvyšší súd Slovenskej republiky si je vedomý toho, že vyššie uvedený procesný postup (teda vydanie rozhodnutia, že dôvody zaistenia trvajú aj potom, čo podal žiadosť o azyl, hoci až po rozhodnutí o zaistení) zákon o pobyte cudzincov v aktuálne platnom znení výslovne neupravuje. Právny základ k vydaniu predmetného rozhodnutia však možno nájsť (za použitia eurokonformného výkladu) v § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Ak teda zaistený cudzinec požiada o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo dňa 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátoch na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín,

ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (návratová smernica), ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie vo veci A., a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová, podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmariť výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca, môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je možné jedine takýmto spôsobom dosiahnuť to, že na jednej strane bude zaistenému cudzincovi garantovaná maximálna možná ochrana jeho práv (úvaha správneho orgánu ohľadne splnenia kritérií vyslovených Súdny dvorom vo veci A. bude súdne preskúmateľná) a že na druhej strane nebude poprený zmysel návratovej smernice v prípadoch účelovo podávaných žiadostí o udelenie medzinárodnej ochrany.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň zdôrazňuje, že síce neprisvedčil námietkam navrhovateľa o nezákonnosti rozhodnutia o zaistení navrhovateľa v danom prípade, pretože navrhovateľ v priebehu konania o zaistení nepožiadaval o azyl, avšak *pro futuro* bude nevyhnutné, aby správne orgány postupovali v súlade s vyššie uvedenými závermi, t.j. aby rozhodovali o trvaní dôvodov zaistenia bezodkladne potom, čo zaistený cudzinec podá žiadosť o udelenie medzinárodnej ochrany.

K námietke neexistencie reálneho predpokladu vyhostenia navrhovateľa v dobe vydania rozhodnutia o zaistení Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za dôležité zdôrazniť, že povinnosťou správnych orgánov posudzovať potencialitu vyhostenia cudzinca pri rozhodovaní o jeho zaistení sa podrobne zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn.1 Sza/7/2012 zo dňa 06.11.2012. Dospel pritom k záveru, že „v prípadoch, keď bude už v dobe rozhodovania správneho orgánu o zaistení cudzinca zrejme, či pravdepodobné, že účel zaistenia nebude môcť byť realizovaný, nebude možné pozbavenie, či obmedzenie osobnej slobody cudzinca považovať za súladné s ústavným poriadkom, s medzinárodnými záväzkami SR v oblasti ochrany základných práv a ani s príslušnými ustanoveniami návratovej smernice.“

Zároveň však najvyšší súd poukazuje na to, že *zmyslom konania o zaistení cudzinca nie je konečné posúdenie otázky, či má byť tomuto cudzincovi udelené správne resp. trestné vyhostenie alebo či má byť vydaný na základe medzinárodnej zmluvy alebo či má cudzinec inak nútené vycestovať z územia SR, ale len vytvorenie podmienok pre to, aby tento hlavný cieľ mohol byť realizovaný a nebol vopred zmarený tým, že sa cudzinec bude ukrývať, či inak vyhýbať realizácii vyhostenia. Časový priestor pre konanie o zaistení cudzinca je veľmi obmedzený, správny orgán má preto povinnosť sa zaoberať v konaní o zaistení možnými prekážkami vyhostenia, keď sú mu tieto prekážky v dobe rozhodovania o zaistení známe alebo keď pred rozhodnutím o zaistení vyšli najavo. V takom prípade je správny orgán povinný možné prekážky vyhostenia pred rozhodnutím o zaistení cudzinca predbežne posúdiť a učiniť si úsudok o tom, či je vyhostenie aspoň potenciálne možné.*

Podľa názoru najvyššieho súdu navrhovateľ v priebehu konania neprodukoval žiadne tvrdenia, či skutočnosti, ktoré by mal správny orgán pri rozhodovaní o zaistení doviesť k záveru, že je zrejme, či pravdepodobné, že účel zaistenia navrhovateľa – vyhostenie na základe trestného rozkazu nebude môcť byť realizovaný.

Je nutné dodať, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil pochybenie správneho orgánu v tom, že pri rozhodovaní o zaistení cudzinca sa nezaoberal otázkou, či je realizácia vyhostenia navrhovateľa pravdepodobná, vzhľadom k žiadosti o azyl, pretože túto podal zjavne až po rozhodnutí o jeho zaistení.

Preto záver krajského súdu o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu, vzhľadom k tomu, že sa vysporiadal s uplatnenými námietkami navrhovateľa vypovedá o správnosti postupu krajského súdu pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia odporcu.

Krajský súd bol totiž viazaný rozsahom dôvodov, ktoré navrhovateľ uplatnil v opravnom prostriedku a z uvedených dôvodov preto bolo možné vyvodiť záver, že rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, bolo potrebné považovať za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhoviel a napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p. ako vecne správny potvrdil

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. tak, že navrhovateľovi ako neúspešnému účastníkovi konania trovy odvolacieho konania nepriznal.



**78.**  
**ROZHODNUTIE**

**Pri priestupku je dôležité nielen to, či ide o konanie, ktoré je za priestupok výslovne označené v zákone o priestupkoch alebo v inom zákone, ale musí ísť aj o konanie, ktorého sa obvinený z priestupku dopustil prinajmenšom z nevedomej nedbanlivosti a musí sa ním porušovať alebo ohrozovať záujem spoločnosti.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júna 2013, sp. zn. 10Sžd/3/2013)

Rozhodnutím Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II zo dňa 18. januára 2010 bol žalobca uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. h/ zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku (ďalej len Zákon o priestupkoch alebo ZoP), pretože svojim konaním porušil § 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase spáchania skutku (ďalej len Zákon o cestnej premávke alebo ZCP) tým, že

dňa 27. októbra 2009 v čase o 22.52 hod. v Bratislave viedol motorové vozidlo tov. zn. Škoda Roomster, po Kazanskej ul., pričom prekročil najvyššiu dovolenú rýchlosť jazdy 50 km/h o 44 km/h. Meračom rýchlosti Ramer 7 CCD U mu bola nameraná rýchlosť jazdy 94 km/h. Bol zastavený a kontrolovaný hliadkou polície.

Za tento priestupok bola žalobcovi podľa § 22 ods. 2 písm. c/ a e/ ZoP uložená sankcia – pokuta vo výške 300 € a zákaz činnosti viesť osobné motorové vozidlá na dobu 6 mesiacov. Zároveň bol podľa § 79 ods. 1 Zákona o priestupkoch zaviazaný uhradiť trovy konania vo výške 16 €.

Žalovaný rozhodnutím zo dňa 1. marca 2010 zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu.

Krajský súd v Bratislave na základe žaloby žalobcu preskúmal správne konanie a rozhodnutia v ňom vydané a žalobu ako nedôvodnú podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

Rozsudok odôvodnil tým, že z predloženej dokumentácie je nepochybné, že došlo k dopravnému priestupku, keď dňa 27. októbra 2009 v čase o 22.52 hod. v Bratislave, Kazanská ul. bola žalobcovi, ktorý viedol motorové vozidlo továrenskej značky Škoda Roomster nameraná rýchlosť jazdy 94 km/h pri maximálnej povolenej rýchlosti 50 km/h cestným radarovým rýchlomerom Ramer 7 CCD U, výrobné číslo RJ: 0136/93, ktorý má certifikát Slovenského metrologického ústavu č. 496/210/16/08 s platnosťou od 18. novembra 2008 do 17. novembra 2009. Fotodokumentácia nachádzajúca sa v spise zobrazuje predmetné vozidlo s viditeľným evidenčným číslom. Majiteľ motorového vozidla bol hliadkou polície zastavený a kontrolovaný, pričom vodič V. K. si skutku nebol vedomý a odmietol zaplatiť uloženú blokovú pokutu vo výške 300 €, následne mu bol zadržaný vodičský preukaz a ďalšia jazda mu bola zakázaná. Vodič po poučení o možnosti vyjadriť sa k priestupku do správy o výsledku objasňovania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky uviedol, že sa vyjadrí dodatočne a odmietol podpísať predmetnú správu. Žalobca do zápisnice z ústneho pojednávania o priestupku zo dňa 18. januára 2010 spísanej na Okresnom riaditeľstve PZ Bratislava II, Okresný dopravný inšpektorát - Oddelenie bezpečnosti cestnej premávky, Bratislava po zákonomnom poučení uviedol, že sa bude obhajovať sám a k samotnému priestupku uviedol, že prichádzal z Rakúskej republiky cez hraničný priebeh Berg po diaľnici D2, z ktorej sa napojil na diaľnicu D1 až po križovatku Prístavný most - Bajkalská a pokračoval v ceste na Slovnaftskej ulici na Kazanskú ulicu. Po ceste nikde nebolo značenie „začiatok obce“, a preto šiel 90 km rýchlosťou. V tom úseku nebolo žiadnou inou dopravnou značkou iné zníženie rýchlosti.

Súd zo všetkých okolností tohto prípadu nemal pochybnosti o tom, že žalobca viedol motorové vozidlo na inkriminovanom mieste a čase na Kazanskej ulici, ktorá sa nachádza v intraviláne obce Bratislava vyššou než dovolenou rýchlosťou a vzhľadom na okolnosti a dôkazy mal za preukázané, že nemohlo dôjsť k omylu pri stotožnení vodiča auta. Súd v súvislosti s námietkou žalobcu ohľadom neexistencie značky vyznačujúcej začiatok obce túto považoval za účelovú obranu, lebo podmienka toho, že v obci sa musí jazdiť rýchlosťou 50 km/h nie je okolnosť, že vodič musí prejsť okolo značky označujúcej začiatok obce a žalobca taktiež vzhľadom na okolnosti, jeho osobu a dôkazy musel vedieť, že sa nachádza v obci, avšak napriek tomu jazdil rýchlosťou, ktorá prekračovala povolenú rýchlosť v obci.

Podľa § 16 ods. 4 Zákona o cestnej premávke, vodič smie v obci jazdiť rýchlosťou najviac 50 km/h. Nakoľko si žalobca uvedenú zákonnú povinnosť nesplnil, došlo k naplneniu skutkovej podstaty priestupku podľa

§ 22 ods. 1 písm. h/ Zákona o priestupkoch, za spáchanie ktorého bol žalobca sankcionovaný. Žalobca bol počas správneho konania poučený v súlade so zákonnými predpismi.

Skutkové zistenia boli postačujúce na prijatie záverov o porušení zákonnej povinnosti žalobcom, ktoré je kvalifikované ako priestupok podľa § 22 ods. 1 písm. h/ Zákona o priestupkoch. Z odôvodnenia rozhodnutí vyplýva tak zistený skutkový stav ako aj právne posúdenie. Primeranosť uloženej pokuty nebola predmetom žaloby.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Uviedol, že nepopiera skutočnosť, že viedol vozidlo 27.10.2009 o 22.52 hod po Kazanskej ulici v Bratislave, má však námietky voči dôkazu – fotodokumentácii, keď na fotografii zachytávajúcej priestupok je síce zachytené niečo, čo vyzerá ako EČV motorového vozidla, ktoré viedol žalobca, avšak z fotografie nie je možné určiť, či predmet, ktorý je na nej zachytený, je skutočne osobné motorové vozidlo žalobcu. Z uvedeného podľa jeho názoru vyplýva, že fotografia, na ktorej je zachytený neidentifikovateľné vozidlo, ktoré nie je možné pridať definovať ako (osobné motorové) vozidlo (žalobcu), nie je spôsobilé byť použité ako dôkaz v priestupkovom konaní, a to ani v prípade, že prišlo k okamžitému následnému stotožneniu osoby a vozidla a existencii záznamu výstupu z kamery tak, ako uvádza žalovaný vo svojom rozhodnutí o odvolaní.

V súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR je toho názoru, že ako na dôkaz v správnom konaní môže byť prihliadnuté výlučne na taký dôkaz, ktorý má sám osebe nezameniteľnú výpovednú hodnotu a nie je možné prihliadnuť na taký dôkaz, ktorý je nevyhnutne potrebné vykladať vo svetle ostatných dôkazov, čiže sám o sebe nemá nespochybniteľnú výpovednú hodnotu. Uvedený záver vyplýva z dodržiavania ustanovení § 3 ods. 5, § 32 ods. 1 a § 34 ods. 1 a ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len Správny poriadok alebo SP), ktoré správny orgán a žalovaný podľa názoru žalobcu porušili. Za najzásadnejšie porušenie považuje porušenie povinnosti hodnotiť „každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti“, čím došlo k porušeniu zásady zákonnosti konania zakotvenej v § 3 ods. 1 Správneho poriadku.

Už samotný žalovaný totiž priznal, že na základe fotografie „nie je možné určiť typ motorového vozidla“ a námietku žalobcu odmieta a) pre následné „stotožnenie vozidla a vodiča“, b) pre existenciu „záznamu výstupu z Rameru 7CCD-U, ktorý je v digitálnej forme archivovaný“ na KDI KR PZ BA a nie z iného dôvodu tak, ako namietal od počiatku žalobca.

Podľa žalobcovho názoru súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ako aj skutkovým stavom zisteným v správnom konaní a nemôže si robiť vlastné závery o skutkových zisteniach, na základe ktorých bolo rozhodnuté - uvedené bolo podľa jeho názoru porušené.

Zo spisu ani z rozhodnutia žalovaného nevyplýva, že by žalovaný konal podľa § 59 ods. 1 SP a doplňoval dokazovanie alebo odstraňoval chyby konania, nakoľko tvrdí, že sa správny orgán žiadnych pochybení pri postupe nedopustil a aj čo do výroku a odôvodnenia sa so správnym orgánom stotožnil. Pri rozhodovaní bol preto žalovaný povinný rozhodovať v súlade so skutkovým stavom na základe vykonaných dôkazov, ktoré sú obsahom spisu. Z rozhodnutia o odvolaní vyplýva, že dôvody, pre ktoré zamietol žalovaný námietku žalobcu o nepreukaznosti fotografie ako dôkazu, nemajú oporu v dôkaze samotnom, ale v inom dôkaze, ktorým je správa o objasňovaní priestupku (stotožnenie) a digitálnom zázname, ktorý však nie je obsiahnutý v spise a teda nie je vykonaným dôkazom (§ 34 ods. 5 SP) v odvolacom konaní podľa § 59 ods. 1 SP.

Tým, že žalovaný pri rozhodovaní o odvolaní prihliadal na skutočnosti, ktoré nevyplývajú zo spisu, porušil zásadu rozhodovania na základe spoľahlivo zisteného skutkového stavu podľa § 3 ods. 5 SP. Žalobca sa domnieva, že ak chcel žalovaný odstrániť vadu konania, ktorou je porušenie povinnosti podľa § 34 ods. 5 SP zo strany správneho orgánu, mal dokazovanie doplniť a vyhotoviť do spisu z výstupu Rameru 7CCD-U novú fotografiu, ktorá sama osebe zachytáva predmet, ktorý je aspoň v obrysoch alebo iným spôsobom identifikovateľný ako motorové vozidlo (žalobcu) pri páchaní priestupku. Podľa jeho názoru, iba takýto postup by bol konformný so zákonom a odstránil by nedostatok podkladov pre rozhodnutie zadovážené prvostupňovým orgánom.

Súvisiace závery súdu, že „...bola vodičovi, ktorý viedol motorové vozidlo továrenskej značky Škoda Roomster nameraná rýchlosť...“ a pokračuje „...fotodokumentácia nachádzajúca sa v spise zobrazuje predmetné vozidlo s viditeľným evidenčným číslom...“ nekorešpondujú so závermi žalovaného, podľa ktorého na základe fotodokumentácie zo správneho spisu je síce identifikovateľné EČV, ale „nie je možné určiť typ motorového

vozidla“, čo indikuje, že sám žalovaný nevie určiť, či ide o sedan, športové SUV alebo osobné úžitkové vozidlo žalobcu a dôvodí tak na základe iných okolností. Predmetný záver súdu je preto v rozpore s obsahom súdneho spisu a nakoľko je rozhodujúci pre posúdenie argumentácie žalobcu, je podľa žalobcu daný dôvod odvolania podľa § 205 ods. 1 písm. d) O.s.p. Navyše žalobca sa domnieva, že súd prekročil rozsah svojej prieskumnej právomoci, keď meritórne judikoval skutkový stav v rozpore s § 250i ods. 1 prvá veta O.s.p. bez toho, aby postupoval podľa druhej vety citovaného ustanovenia.

Navyše namietal, že sa súd vo svojom posudzovaní v tejto časti dôsledne nezaoberal námietkami žalobcu, nakoľko rozsudok nedal odpoveď na námietky žalobcu obsiahnuté v žalobe a precizované v tomto odvolaní, ani neuviedol, prečo by mali byť nedôvodné. Žalobca si myslí, že absentujúcim vysporiadaním sa s meritórne relevantnými námietkami v tejto časti mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (porovnaj na internete zverejnený rozsudok Najvyššieho súdu SR 4Cdo171/05 a následnú judikatúru na jeho základe), čím odôvodňoval odvolanie pre arbitrárnosť rozsudku s poukazom na ustanovenie § 205 ods. 1 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

Ďalej v odvolaní žalobca uviedol, že v prípade žalobcovho tvrdenia o vjazde na územie mesta Bratislavy riadne neoznačeným vjazdom a o striktnom dodržiavaní zákazov, príkazov a obmedzení, vyplývajúcich z umiestneného dopravného značenia v zmysle predpisov zákona č. 8/2009 Z. z. a vyhl. č. 9/2009 Z. z., ide o účelovú obranu, nakoľko je odôvodnený skutočnosťou, ktorá je pre posudzovanie konania podľa citovaného predpisu irelevantná a najmä porušuje ústavnú zásadu rovnosti pred zákonom.

Postoj súdu v tejto otázke sa nápadne podobá na postup správneho orgánu, ktorý dôvodil, že mal žalobca pre svoje trvalé bydlisko „logicky predpokladať“, že sa nachádza v obci - máme za to, že sa súd námietkami žalobcu ohľadom zákonnosti postupu a rozhodnutí (v oboch stupňoch) nijako nezaoberal, nakoľko súd podľa § 250i ods. 3 O.s.p. prihliadne na tie vady konania, ktoré mohli spôsobiť nezákonnosť rozhodnutia. Podľa názoru žalobcu prihliadnutie na osobu páchatel'a pri ustálení odpovede, či išlo alebo nešlo o priestupok, je v hrubom rozpore s ústavnou zásadou rovnosti pred zákonom tak ako dôvodil žalobca v odvolaní aj žalobe. V prípade rozsudku ide o zjavnú nesprávnosť skutkových záverov a nesprávne právne posúdenie, ktoré má za následok existenciu odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. Žalobca tiež namietal, že nezisťovaním pravdivosti tvrdenia žalobcu bol porušený zákon, konkrétne neodôvodnením, resp. diskriminačným odôvodnením rozhodnutia správnym orgánom (porušenie zásady rovnosti pred zákonom a odňatie práva konať pred iným orgánom ako súdom) a rozhodnutia na základe nezisteného skutkového stavu žalovaným (porušenie práva na ochranu podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy SR). Má teda za to, že sám súd zaťažil súdne konanie odvolacím dôvodom podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. tým, že nerozhodol o predmetných námietkach v rozsahu žaloby a pri posúdení konania žalobcu (na rozdiel od žalovaného a presne ako správny orgán) neaplikoval ustanovenie § 3 ods. 2 písm. b/ a § 4 ods. 1 písm. c/ ZCP a ignoroval skutkový stav vyplývajúci z dôkazov predložených žalobcom, preukazujúcim opak (v konaní vyvráteného) záveru žalovaného, že „na každej cestnej komunikácii, ktorou je umožnený vjazd do obce Bratislava je umiestená dopravná značka IS 36a“, ktorou žalovaný odôvodnil vedomosť žalobcu o objektívnom porušení povinností vyplývajúcich z § 3 ods. 2 písm. b/ ZCP. Predmetný záver súdu je o to nepochopiteľnejší, že sa žalovaný touto námietkou žalobcu relatívne dôsledne zaoberal a jeho právne závery žalobca v žalobe nijako nenamietal; dokonca priamo vyzdvihol dôslednú aplikáciu § 3 ods. 2 písm. b/ a § 4 ods. 1 písm. c/ ZCP, ktoré neaplikovali ani správny orgán a v konečnom dôsledku ani súd pod dojmom vyjadrenia žalovaného pred súdom, ktoré je ale zmenou odôvodnenia zákonnosti postupu oproti rozhodnutiu žalovaného o odvolaní. Prihliadnutie na argumentáciu žalovaného neuplatnenú v správnom konaní, ktorého zákonnosť je v rozpore s konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu v prípadoch súdneho prieskumu priestupkov a je odvolacím dôvodom.

Ďalej žalobca namietal, že záver súdu o tom, že z iných okolností, nemajúcich svoju podstatu v cestnej premávke - slovami súdu „vzhľadom na okolnosti, jeho osobu a dôkazy musel vedieť - mal vodič usudzovať o existencii zákazu/príkazu/obmedzenia, odporujú objektívnej podstate Zákona o cestnej premávke a jeho základným ustanoveniam, najmä § 3 ods. 2 písm. b/ a § 4 ods. 1 písm. c/. Záver súdu o „okolnostiach“, pre ktoré si mal žalobca byť vedomý dopravného obmedzenia pritom priamo odporuje § 4 ods. 1 písm. c/, nakoľko je vodič povinný venovať sa výhradne vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke a teda má zakázané venovať sa zisťovaniu, či by okolnosti mohli nasvedčovať tomu, že sa má riadiť niektorým zákazom/príkazom/obmedzením, čím je podľa žalobcu daný odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. Z toho istého odvolacieho dôvodu namietal žalobca záver súdu, ktorý tvrdí, že podmienkou toho, že v obci sa musí ísť rýchlosťou 50 km/h, nie je okolnosť, že vodič musí prejsť okolo značky, nakoľko je takýto záver v rozpore so základnou povinnosťou účastníka cestnej premávky (vrátane chodcov) dodržiavať obmedzenia, vyplývajúce podľa § 3 ods. 2 písm. b/ ZCP z umiestneného dopravného značenia, medzi ktoré patrí aj

obmedzenie maximálnej povolenej rýchlosti v obci podľa § 16 ods. 4 ZCP, ktorého zavinené porušenie súd skonštatoval.

V zhode so žalovaným v odôvodnení rozhodnutia o zamietnutí odvolania tvrdil, že existencia dopravného značenia je objektívnou podmienkou pre vynucovanie akýchkoľvek obmedzení vyplývajúcich z právnych predpisov, aj keď sa rozchádza so žalovaným v zásadnej otázke, či konkrétny vjazd na územie mesta Bratislavy bol v čase, v ktorom žalobca viedol vozidlo, riadne označený. Na uvedený rozpor nemá vplyv neskoršie vyjadrenie žalovaného v konaní pred súdom, ktoré obsahuje úplne inú argumentáciu, ktorá sa v spise žalovaného nenachádza. Žalobca sa preto domnieva, že súd bol povinný rozhodnúť v medziach žaloby a stotožnením sa s neskoršou argumentáciou žalovaného uvedenú povinnosť porušil.

Odkaz súdu na „dôkazy“, na ktoré mal brať ohľad žalobca v danej situácii, je nezrozumiteľný, nakoľko vôbec nie je jasné, aké dôkazy má súd namysli, keďže dôkazy (v akomkoľvek slova zmysle) v čase pred zastavením vozidla žalobcu neexistovali.

Vzhľadom na objektívny charakter posudzovania konania účastníkov cestnej premávky, ktorý je nepochybný a je prejavom ústavnej zásady rovnosti pred zákonom v priestupkovom(správnom) konaní, je celkom neprijateľný záver súdu, že pre posudzovanie skutočnosti, či nesie žalobca zodpovednosť za porušenie ustanovenia § 16 ods. 4 ZCP, môže mať vplyv osoba žalobcu a ktorý namieta podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.

V súlade so žalobným návrhom a námietkami žalobcu v priestupkovom konaní si naďalej myslí, že rozhodnutie správneho orgánu musí byť zrušené s poukazom na § 250j ods. 2 písm. a/ až e/ O.s.p. a rozhodnutie žalovaného s poukazom na § 250j ods. 2 písm. b/, c/ a e/ O.s.p. a preto v prvom rade žiadal odvolací súd, aby rozhodol podľa § 250ja ods. 3 O.s.p.

Namietal tiež neprímeranú dĺžku konania na prvostupňovom súde, nakoľko žaloba bola podaná v marci 2010 a súd stanovil termín pojednávania, na ktorom rozhodol, na 16. novembra 2012, čiže po viac ako 32 mesiacoch po jej podaní, pričom zjavne podľa súdu išlo o jasnú vec, nakoľko relevantné zistenia a závery odôvodnenia rozhodnutia sú obsiahnuté v 2 odsekoch na sotva jednej strane. Navyše je možné konštatovať, že súd bol nečinný od mája 2010 do novembra 2012, nakoľko mu spis žalovaného spolu s jeho vyjadrením bol doručený 21. apríla 2010, čiže promptne po podaní žaloby. Výnimkou bola výzva na zaplatenie súdneho poplatku z februára 2012, ktorá však nie je úkonom súdu vo veci samej.

Žalobca sa domnieva, že nesmie utrpieť na svojich právach len preto, že súd nevedel dva roky zistiť, že nie je zaplatený súdny poplatok, prípadne, že je preťažený obrovským kvantom spisov.

Ďalej uviedol, že po prípadnom zamietnutí odvolania mu hrozí, že pre pomalý postup súdu bude na ňom vykonávaný zvyšok trestu za čin spred vyše troch rokov, čo nehrozí ani tým osobám, ktorých zodpovednosť za priestupok sa nevyšetrila alebo z iných dôvodov unikli spravodlivosti v objektívnej lehote 2 rokov, prípadne trojročnej lehote (od dňa vykonateľnosti) podľa SP. Dodal, že nebol od vydania vodičského preukazu okrem predmetného prípadu ani jedenkrát sankcionovaný za porušenie ustanovení ZCP, nejde teda o žiadneho cestného piráta, ktorý by sa potreboval obhajovať účelovou obranou ako mu podsúva súd.

Týmto postupom súdu došlo podľa žalobcu k porušeniu povinnosti podľa prvej vety § 100 ods. 1 O.s.p. a takýto postup prvostupňového súdu je v rozpore so základnými zásadami konania pred súdom na úkor medzinárodnoprávne a ústavne zaručených práv žalobcu na dosiahnutie rozhodnutia v primeranej lehote.

Žalobca si napokon uplatnil náhradu trov konania i právneho zastúpenia a navrhol zmeniť rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4S135/2010-30, ICS 1010200724 zo dňa 16. novembra 2012 tak, že odvolací súd žalobe vyhovie a zruší rozhodnutie žalovaného zo dňa 1. marca 2010 a rozhodnutie Okresného riaditeľstva PZ Bratislava II -Okresného dopravného inšpektorátu, Osvetová ul. č. 4, 827 49 Bratislava zo dňa 18. januára 2010 a vráti vec správne orgánu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že zotrváva na svojich záveroch uvedených v napadnutom rozhodnutí a v plnej miere sa stotožňuje s výrokom a odôvodnením napadnutého rozsudku. Krajský súd podľa žalovaného zo všetkých okolností tohto prípadu nemal pochybnosti o tom, že žalobca viedol motorové vozidlo na inkrimovanom mieste a čase na Kazanskej ulici, ktorá sa nachádza v intraviláne obce Bratislava. Súd vyhodnotil námietku žalobcu ohľadom neexistencie značky vyznačujúcej začiatok obce za účelovú obranu, lebo podmienkou toho, že v obci sa musí jazdiť rýchlosťou 50km/h, nie je okolnosť, že vodič musí prejsť okolo

značky označujúcej začiatok obce. Žalobca taktiež vzhľadom na okolnosti, jeho osobu a dôkazy musel vedieť, že sa nachádza v obci, avšak napriek tomu jazdil rýchlosťou, ktorá prekračovala povolenú rýchlosť v obci.

Žalovaný zdôraznil, že pri každom vstupe do Slovenskej republiky sa umiestňujú zvislé dopravné značky, jednou z nich je značka Všeobecné informácie o dopravných obmedzeniach, ktorá informuje o dopravných obmedzeniach v Slovenskej republike ustanovených všeobecnými pravidlami cestnej premávky. Výpoveďou obvineného je preukázané, že pri jazde po diaľničnom obchvate v Bratislave rešpektoval zákonom stanovenú maximálnu rýchlosť jazdy v obci - ako tvrdí po diaľnici, z ktorej zišiel na križovatke Prístavný most - Bajkalská, jazdil 90 km rýchlosťou. Po zjazde z Prístavného mosta pokračoval po komunikáciách, ktoré nie sú diaľnicou a teda, keď vedel, že pri jazde po diaľnici sa nachádza v obci, túto skutočnosť musel vedieť, aj keď sa napojil na Slovnafťskú ulicu. Na každej cestnej komunikácii, ktorou je umožnený vjazd do obce Bratislava, je umiestnená dopravná značka IS 36a. Dopravná značka IS 36a informuje o názve a o začiatku obce, pričom vymedzuje miesto, od ktorého platia ustanovenia pravidiel cestnej premávky, ktoré sa vzťahujú na pravidlá správania sa v obci, ako napríklad najvyššia dovolená rýchlosť, ktorá je umiestnená aj pri vstupe do Slovenskej republiky cez hraničný prechod Berg. Žalovaný predpokladal, že od žalobcu ako držiteľa vodičského oprávnenia sa očakáva, že ovláda pravidlá cestnej premávky, medzi ktoré patrí aj znalosť rýchlosti jazdy v zmysle § 16 Zákona o cestnej premávke. Je nelogické, aby žalobca, ktorý vedie osobné motorové vozidlo v intraviláne hl. mesta Slovenskej republiky - v Bratislave nevedel, že jazdí v obci.

Žalovaný ďalej uviedol, že z fotodokumentácie je čitateľné evidenčné číslo vozidla, ktoré rýchlosť prekročilo. Je pravdou, že z fotografie založenej v spise nie je možné určiť typ motorového vozidla. I napriek tomu žalovaný neakceptoval pochybnosť typu motorového vozidla, pretože vozidlo XX XXX bolo po zadokumentovaní priestupku bezprostredne zastavené hliadkou PZ. Čiže osoba aj vozidlo boli stotožnené. Skutočnosť, že priestupku sa dopustil žalobca preukazuje aj záznam výstupu z Rameru 7 CCD - U, ktorý je v digitálnej forme archivovaný na Krajskom dopravnom inšpektoráte. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „O. s. p.“, v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie nie dôvodné.

Podľa § 250ja ods. 2 O. s. p., odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie.

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že krajský súd verejne prerokoval vec a verejne vyhlásil rozhodnutie 16. novembra 2012. Odvolací súd vzhľadom na vyčerpávajúce a nepochybné dôkazy preukazujúce vinu žalobcu nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariadiť pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený 12. júna 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

Podľa § 250i ods. 1 O.s.p., pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ktorý asi žalobca pre prerokovaný prípad nedocenil, ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy.

Z obsahu pripojených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného, ktorým bol žalobca uznaný za vinného z priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. h/, k/ ZoP na vyššie uvedenom skutkovom základe, za čo mu bola podľa § 22 ods. 2 písm. c/ a e/ ZoP uložená sankcia – pokuta vo výške 300 € a zákaz činnosti viesť osobné motorové vozidlá na dobu 6 mesiacov a povinnosť uhradiť trovy konania vo výške 16 €.

Podľa § 2 ods. 1 ZoP, priestupkom je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.

Podľa § 3 ZoP, na zodpovednosť za priestupok stačí zavinenie z nedbanlivosti, ak zákon výslovne neustanoví, že je potrebné úmyselné zavinenie.

Podľa § 4 ods. 1 ZoP, priestupok je spáchaný z nedbanlivosti, ak páchatel vedel, že môže svojím konaním porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal na to, že tento záujem neporuší alebo neohrozí, alebo nevedel, že svojím konaním môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, hoci to vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol.

Podľa odseku 2 tohto ustanovenia priestupok je spáchaný úmyselne, ak páchatel chcel svojím konaním porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom alebo vedel, že svojím konaním môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, a pre prípad, že ho poruší alebo ohrozí, bol s tým uzrozumený.

Napokon odsek 3 stanovuje, že konaním sa rozumie aj opomenutie takého konania, na ktoré bol páchatel vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery povinný.

Podľa § 22 ods. 1 písm. h/ ZoP, účinného v čase spáchania priestupku sa priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky dopustí ten, kto ako vodič motorového vozidla prekročí rýchlosť ustanovenú v osobitnom predpise alebo prekročí rýchlosť ustanovenú dopravnou značkou alebo dopravným zariadením a podľa písmena k) citovaného ustanovenia priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky sa dopustí ten, kto iným konaním, ako sa uvádza v písmenách a) až j), poruší všeobecne záväzný právny predpis o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

Podľa § 16 ods. 4 ZCP, vodič smie v obci jazdiť rýchlosťou najviac 50 km.h-1, a ak ide po diaľnici v obci alebo po rýchlostnej ceste v obci, najviac 90 km.h-1.

Podľa § 11 ods. 2 ZoP, sankciu možno uložiť samostatne alebo s inou sankciou; pokarhanie nemožno uložiť spolu s pokutou.

Podľa § 59 ods. 2 ZoP, správne orgány a orgány oprávnené objasňovať priestupky (§ 58 ods. 3) sú povinné v rozsahu svojej pôsobnosti prijímať oznámenia o priestupkoch a čo najskôr ich vybavovať.

Podľa § 60 ods. 1 ZoP, orgány oprávnené objasňovať priestupky (§ 58 ods. 3) sú pri objasňovaní priestupkov oprávnené:

- a) vyžadovať vysvetlenie od fyzických osôb alebo právnických osôb; vysvetlenie od maloletého alebo mladistvého možno vyžadovať len za prítomnosti jeho zákonného zástupcu alebo fyzickej osoby, ktorá sa osobne stará o maloletého alebo mladistvého na základe rozhodnutia podľa osobitných predpisov, 8b) alebo zástupcu zariadenia, v ktorom je maloletý alebo mladistvý umiestnený na základe rozhodnutia súdu podľa osobitných predpisov, alebo zástupcu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- b) vyžadovať vysvetlenie od štátnych orgánov alebo obcí,
- c) vyžadovať odborné vyjadrenie od príslušných orgánov,
- d) vykonávať alebo vyžadovať úkony potrebné na zistenie totožnosti osôb a ich pobytu,
- e) vyžadovať predloženie potrebných podkladov, najmä spisov a iných písomných materiálov.

Podľa § 60 ods. 2 ZoP, o úkonoch uvedených v odseku 1 napíše orgán oprávnený objasňovať priestupky (§ 58 ods. 3) záznam alebo ich výsledok zapíše do správy o výsledku objasňovania priestupku.

Podľa § 60 ods. 4 ZoP, správa o výsledku objasňovania priestupku podľa odseku 3 písm. d/ obsahuje a/ označenie orgánu, ktorý vykonával objasňovanie, b/ stručné a výstižné popísanie skutkového stavu s uvedením, o aký priestupok ide. c/ osobné údaje podozrivého z priestupku, poškodeného a prípadných svedkov spolu so stručným obsahom ich výpovede. Podľa ods. 5 tohto ustanovenia – k správe o výsledku objasňovania priestupku podľa odseku 4 sa pripoja všetky dôkazy, ktoré sa získali počas objasňovania priestupku.

Podľa § 51 zákona ZoP, ak nie je v tomto alebo v inom zákone ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie o priestupkoch všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 34 ods. 1 Správneho poriadku, na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka.

Preskúmaním predloženého spisového materiálu Najvyšší súd SR ako súd odvolací zistil, že správne orgány aplikovali správne najmä ustanovenia Zákona o priestupkoch v znení neskorších predpisov na vzniknutú situáciu, najmä na posúdenie skutku a uloženie sankcie.

Priestupkové konanie je jedným celkom a preto i dôkazy vykonané, resp. vyhodnotené v odvolacom konaní, ak boli riadne vykonané už pred správnym orgánom prvého stupňa, sú dôkazmi vykonanými a vyhodnotenými v súlade so zákonom. Dôkazom v súlade s už uvedenými citáciami zákonných predpisov je samozrejme i výpoveď obvineného z priestupku – žalobcu, resp. jeho tvrdenia obsiahnuté v písomnostiach založených v priestupkovom spise, ak boli podkladom pre rozhodnutie a boli vykonané, či už v prvostupňovom alebo odvolacom konaní. Odvolací správny orgán môže vykonávať dôkazy rovnako ako prvostupňový správny orgán, ak splní zákonom stanovené podmienky. Pre vyhodnotenie už vykonaného dôkazu, ku ktorému sa mohol priestupca vyjadriť v konaní pred prvostupňovým správnym orgánom, už dokazovanie v odvolacom konaní osobitne nariaďovať netreba.

Odvolací súd k odvolacej námietke žalobcu o viazanosti súdu skutkovým stavom, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia odcitoval ustanovenie § 250i ods. 2 O.s.p., ktoré má v prerokúvanom prípade ten význam, že neobmedzuje dokazovanie a zistený skutkový stav momentom vydania napadnutého rozhodnutia a umožňuje dokonca i súdu, a to dokonca i odvolaciemu, ktorý vec preskúmava, ustáliť skutkový stav v súlade s už vykonanými dôkazmi (ako v prerokúvanom prípade) alebo s dôkazmi, ktoré sám vykoná a vyhodnotí (to sa v prerokúvanej veci nestalo).

Ústava Slovenskej republiky stanoví v článku 13, za akých podmienok je možné ukladať povinnosti a obmedziť základné práva.

Podľa odseku 1 povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa odseku 2 medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.

Podľa tretieho odseku zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Napokon podľa odseku 4 pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Citovaný § 16 ods. 4 ZCP ukladá vodičovi povinnosť dodržiavať v obci rýchlosť 50km/hod. Táto povinnosť je súčasťou prípravy vodiča v autoškole a zložením skúšky a prevzatím vodičského preukazu po jej úspešnom absolvovaní sa vodič osvedčuje nielen zo znalosti tohto ustanovenia – pravidla platiaceho v cestnej premávke, ale aj z ďalších, nevyhnutných na riadenie motorového vozidla.

Rovnako boli citované ustanovenia §§ 3 a 4 ods. 1 až 3 ZoP o zavinení priestupku.

Zo skutkových zistení vyplýva jednoznačne, že žalobca riadil vozidlo vyššou rýchlosťou než je v obci povolené, a to o 44 kilometrov za hodinu. Obvinený z priestupku rýchlosť jazdy priznal. Bránil sa však tým, že

nemal vedomosť o tom, že prešiel miestom, kde by bola osadená značka IS 36a – začiatok obce, ktorá by ho upozornila v súlade s jeho vedomosťami vodiča, že vošiel do obce, teda priestoru, v ktorom je možné sa osobným motorovým vozidlom pohybovať po ceste maximálne 50 km/hod. a po diaľnici 90 km/hod., ak dopravné značenie alebo dopravná značka neurčia inak.

Počas ústneho pojednávania konaného 18. januára 2010 na Okresnom dopravnom inšpektoráte ORPZ Bratislava II žalobca doslova uviedol: „Prichádzal som z Rakúskej republiky cez hraničný prechod Berg, po diaľnici D 2, z ktorej som sa napojil na diaľnicu D 1 až po križovatku Prístavný most – Bajkalská a pokračoval som v ceste po Slovnaftskej ul. na Kazanskú ul. Po ceste nikde nebolo značenie „začiatok obce“, a preto som išiel 90 km rýchlosťou“. Z takto zaznamenatej výpovede vyplýva, že po diaľnici v obci sa pohyboval 90 km/hod., napriek tomu, že ak by nemal vedomosť o tom, že vošiel do obce, mohol sa pohybovať rýchlosťou 130km/hod. Po opustení diaľnice však pokračoval rýchlosťou 90 km/hod, pretože nikde nevidel značku začiatok obce.

V žalobe uviedol, že od vjazdu na územie Slovenskej republiky sa riadil dopravným značením umiestneným pozdĺž trasy až na miesto zastavenia hliadkou polície. Ďalej doslova uviedol, „že sa na uvedenej trase nenachádzala značka typu IS 36a začiatok obce, a preto sa riadil dopravnými zákazmi, príkazmi a obmedzeniami platných mimo obce, a to až do miesta, kde bol zastavený hliadkou PZ SR a obvinený zo spáchania priestupku“.

Odvolací súd z týchto dôkazov mal jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností za preukázané (samozrejme spolu s ďalšími dôkazmi vykonanými v správnom konaní), že vozidlo Škoda Roomster riadil žalobca 27. októbra 2009 o 22.52 hod. na Kazanskej ulici, kde bol zastavený hliadkou polície, pretože mu bola nameraná rýchlosť 94 km/hod.

Napriek nejasej fotodokumentácii, ktorá aj keby nebola z rôznych technických dôvodov predložená - založená v spise a nebola by ako dôkaz vykonaná, zo správy o výsledku objasňovania policajne zakročujúcej hliadky vyplýva táto nespochybniteľná skutočnosť. Fotodokumentácia potvrdzuje tvrdenia hliadky obsiahnuté v uvedenej správe – čas, miesto, vozidlo, jeho vodiča a rýchlosť.

Ako už odvolací súd v rozsudku uviedol, povinnosti sa ukladajú okrem iného zákonom. Vedomosť o určitej povinnosti nemusí však zakladať len právny predpis, dopravná značka, ale aj hoci i len prostá znalosť miestnych pomerov, ako je tomu v prípade žalobcu.

Na jednej strane znalosť dopravných predpisov sa u žalobcu ako vodiča predpokladá automaticky preukázaním vodičského oprávnenia. Bez nich nie je možné viesť motorové vozidlo. Na strane druhej žalobca mal vedomosť o miestnych pomeroch nielen preto, že v mieste, kde bol zastavený, má trvalý pobyt, ale i preto, že je vodičom a ovláda, že v danom mieste platí obmedzenie rýchlosti v obci. Ak by to nevedel, musel by pred každou jazdou vozidlom overovať, kde sa nachádza, prípadne by musel vyjsť na koniec alebo začiatok obce, aby si overil, akou rýchlosťou môže jazdiť.

Rovnako osoba, ktorá bola ako vodič motorového vozidla jediný raz v Bratislave alebo v inej obci na Slovensku, dokáže podľa iných znakov, než len podľa dopravnej značky určiť, či je ešte alebo už v obci, či mimo nej, napríklad ak do obce vošla, zaparkovala vozidlo a o určitý čas vozidlo znovu použila na jazdu aplikujúc počas jazdy dopravné obmedzenia v obci (aj rýchlostné) bez toho, aby znovu musela byť informovaná dopravnou značkou IS 36a o začiatku obce.

Z hľadiska zavinenia odvolací súd považoval za preukázané, že žalobca mal vedomosť, že je v obci, nielen preto, že Bratislavu ako miesto svojho trvalého bydliska pozná, ale i preto, že počas jazdy, i keď v noci, nemohol nevidieť, že sa nachádza v zastavanej zóne, že prechádza po uliciach, na ktorých sa z oboch strán nachádzajú napríklad chodníky, priechody pre chodcov, pouličné osvetlenie a podobne, čo spravidla mimo obce nie je.

Táto vedomosť je najmä na úseku medzi Prístavným mostom - Bajkalskou ulicou a miestom, kde bol žalobca zastavený hliadkou polície, neodškriepiteľná.

Pri priestupku je podľa už citovaných ustanovení dôležité nielen to, či ide o konanie, ktoré je za priestupok výslovne označené v Zákone o priestupkoch alebo v inom zákone, ale musí ísť o konanie, ktorého sa



obvinený z priestupku dopustil prinajmenšom z nevedomej nedbanlivosti a musí sa ním porušovať alebo ohrozovať záujem spoločnosti.

Zavinenie nie je možné vyvodzovať len z toho, že vodič nevidí dopravnú značku, ale tak, ako na to poukázal už krajský súd i z toho, či mohol získať informáciu uvedenú na takej značke z iných zdrojov a podnetov.

Je nepochybné, že dopravné značenie je primárnym zdrojom informácií vodičov a základným zdrojom oprávnení priestupkových orgánov postihovať vodičov za nerešpektovanie dopravných predpisov. Chýbajúce dopravné značenie však nemôže automaticky bez zisťovania ďalších skutočností, znamenať nevedomosť vodičov a ich oprávnenie porušovať predpisy, ktoré sú im inak známe. Neznamená ani to, že vodič je povinný po vjazde od každej zastavanej oblasti odstaviť vozidlo a dostupnými prostriedkami zisťovať, či je v obci alebo nie. Avšak formalistický prístup, popísaný žalobcom najmä v odvolaní, by mohol viesť k nepostihnuteľnosti každého vodiča, ktorý by sústavne jazdil v obci 90 km/hod. a tak prekračoval povolenú rýchlosť len preto, že by tvrdil, že po opustení trvalého bydliska v rámci väčšieho mesta nevidel po každodennom začatí jazdy dopravnú značku začiatok obce, resp. žiadne dopravné značenie obmedzujúce rýchlosť jazdy.

Nepriamym dôkazom vedomosti žalobcu, že sa nachádza v obci však bolo i to, že tvrdil, že po diaľnici, po vstupe do Bratislavy, jazdil 90 km/hod. - ako v obci.

Rovnako odvolací súd preskúmal uloženú sankciu a zistil, že bola uložená v primeranej výške a so zreteľom ku všetkým okolnostiam prípadu, najmä osobe páchatel'a, spôsobu páchania priestupku, významu ohrozeného záujmu i miere zavinenia, ktoré hraničilo s priamym úmyslom prekročiť povolenú rýchlosť.

Nad rámec odvolania odvolací súd dopĺňa, že ak by aj prijal obhajobu žalobcu, že nevedel a nemal z čoho zistiť, že jazdí v obci, v čase spáchania skutku bolo priestupkom podľa § 22 ods. 1 písm. h/ ZoP akékoľvek prekročenie rýchlosti, čo bolo zároveň závažným porušením dopravných predpisov. Z uvedeného vyplýva, že i prekročenie rýchlosti o 4 km/hod. mimo obce by v októbri 2009 bolo považované za označený priestupok a postihnuteľné rovnako, ako konanie žalobcu.

Odvolací súd dodáva, že nie je kompetentný riešiť problémy spojené s dĺžkou konania, nepozná jej dôvody a nie je orgánom, ktorému prináleží zjednať nápravu.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovaný zo zákona na náhradu trov konania nemá nárok.

79.  
**ROZHODNUTIE**

- I. Ak splnomociteľovi – úverovému dlžníkovi je odňatá možnosť určiť a vybrať si osobu splnomocnenca a osoba splnomocnenca viackrát vystupuje v úverových obchodoch spoločnosti, ktorá poskytla úver, táto skutočnosť sama osebe musí nutne vyvolávať pochybnosti u konajúceho katastrálneho orgánu o tom, či výkon práv a povinností splnomocnenca pri uzavretí záložnej zmluvy je skutočne v medziach riadneho zastupovania záujmov úverového dlžníka.**
- II. Ak preskúmané rozhodnutie správneho orgánu súvisí s otázkou práv spotrebiteľa, správny súd pri rozhodovaní o opravnom prostriedku podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vždy preverí, či týmto právam bola poskytnutá náležitá ochrana podľa únievého i vnútroštátneho práva, a to aj vtedy, keď táto skutočnosť nebola výslovne namietaná žiadnym účastníkom súdneho konania.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2013, sp. zn. 1Sžr/150/2012)

Rozhodnutím zo dňa 12.03.2012 odporkyňa podľa § 31 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 162/1995 Z.z.“) zamietla návrh na vklad záložného práva k nehnuteľnostiam dotknutým začatým vkladovým konaním medzi záložným veriteľom, t.j. navrhovateľkou a záložcom, t.j. zúčastnenou osobou, zastúpenou osobou P. združenie občiansko-právnej pomoci so sídlom v Bratislave (ďalej na účely tohto rozsudku len „združenie P.“).

Svoje zamietavé rozhodnutie odporkyňa odôvodnila tým, že podanie obsahovalo vážne nedostatky.

Predovšetkým odporkyňa poukázala na to, že splnomociteľ (M. K.) uzavrel dohodu o splnomocnení dňa 16.05.2011, avšak splnomocnenec ju podpísal až 14.12.2011. Z predloženej plnej moci preto vyplýva, že záložca podpísal dohodu o splnomocnení bez prítomnosti splnomocnenca.

Podľa odporkyne tento právny úkon odporuje dobrým mravom. Využíva ľahkomyselnosť, stav núdze, neskúsenosť a hospodársku slabosť takým spôsobom, že si nechá poskytnúť protiplnenie, ktorého hodnota je vo vzťahu k plneniu v nápadnom nepomere.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvého stupňa rozhodnutie odporkyne ako vecne správne podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

Krajský súd dospel k záveru, že správa katastra vydala správne rozhodnutie, ak nepovolila vklad podľa predloženej zmluvy o zriadení záložného práva, pre neplatnosť dohody o splnomocnení, ktorá spôsobila aj neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva, ktorá bola v mene záložcu uzavretá neplatne splnomocneným zástupcom. Takýto právny úkon potom nemôže vyvolať účinky na vecné práva k nehnuteľnostiam zástupného.

Nestotožnil sa s tvrdením navrhovateľky, že právny úkon – dohoda o splnomocnení bol urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Už predtlač na dohode o splnomocnení obsahuje meno splnomocnenca. Navrhovateľka teda dopredu určila osobu, ktorá bude oprávnená za dlžníka konať. Ten sa nemohol sám rozhodnúť kto ho bude zastupovať. Chýba tu preto slobodná vôľa pri výbere zástupcu. Skutočnosť, že dohoda o splnomocnení je dlžníkom podpísaná v ten istý deň ako úverová zmluva svedčí o tom, že uzavretie úverovej zmluvy je podmienené podpísaním dohody o splnomocnení. Z dohody o splnomocnení vyplýva, že účelom je sledovanie návratnosti poskytnutého úveru navrhovateľke, čo spochybňuje konanie zástupcu v záujme zástupného. Zástupca so zástupným ani nekomunikuje, nekontaktuje sa s ním a dlžník podpísal dohodu bez toho, aby zástupcu poznal. Nie je preukázaná ani skutočnosť, v akom rozsahu bola vypísaná dohoda o splnomocnení v čase jej podpisu dlžníkom, či bolo vypísané meno konajúceho za zástupcu, či boli vypísané kolónky o nehnuteľnostiach.

Dohoda o splnomocnení je neplatným právnym úkonom v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka pre rozpor záujmov zástupcu a zástupného, a to je v rozpore s § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, dohoda je absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, ako aj v dôsledku jej nedostatkov požadovaných náležitostí platného úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Vo včias podanom odvolaní zo dňa 13.09.2012 navrhovateľka poukázala na to, že krajský súd postupoval v konaní nesprávne, pretože

- nedostatočne zistil skutkový stav veci a
- následne vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ďalej v časti II. podrobne rozviedla svoje argumenty, že v predmetnej veci nie je možné hovoriť o neurčitosti a nezrozumiteľnosti plnomocenstva, ako aj o nedostatku slobody a vážnosti prejavu vôle splnomocniteľa pri podpise dohody o splnomocnení. Podľa názoru navrhovateľky, z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývajú konkrétne skutočnosti, ktoré mali mať vplyv na nedostatok slobody a vážnosti prejavu vôle splnomocniteľa.

Podľa navrhovateľky je zrejmé, že splnomocnenie bolo udelené za účelom naplnenia a hájenia záujmov splnomocniteľa a na jeho žiadosť. Zástupca toto splnomocnenie s dlžníkom osobne prerokoval a poskytol mu potrebné poučenie o právnych úkonoch v ňom uvedených a právach a povinnostiach, ktoré sa nimi zakladajú.

K uvedeniu predtlača záložného veriteľa a zástupcu v dohode o splnomocnení navrhovateľka uviedla, že uvedenie zástupcu je nevyhnutné z hľadiska identifikácie strany dohody o splnomocnení a uvedenie záložného veriteľa je nevyhnutné z hľadiska určitosti predmetu udeleného plnomocenstva. Pochybnosť o objektivite zastupovania zo strany splnomocnenca nie je z hľadiska aplikácie ustanovenia § 22 ods. 2 OZ dostatočná, pretože medzi záujmami zástupcu a zastúpeného musí existovať reálny rozpor, ktorý bol správny orgán povinný preukázať. Správny orgán navyše ani nepreukázal to, že zástupca je v styku so záložným veriteľom.

Preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa podaním zo dňa 03.10.2012 k podanému odvolaniu proti rozsudku krajského súdu vyjadřila v tom duchu, že odvolanie navrhovateľky je neopodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Najvyšší súd dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

Podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu, ako aj opravného prostriedku, ktorým sa navrhovateľka domáha preskúmania rozhodnutia odporkyne, je právna otázka, či je možné na právne úkony navrhovateľky v spojení s konaním poverených osôb a tvrdeným postavením spotrebiteľa nazerať ako na úkony, ktoré sú v rozpore s právnym poriadkom, tzn. najmä ako na úkony neplatné. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

Najvyšší súd na prvom mieste musí zdôrazniť, že úlohou súdneho konania je nielen v zmysle § 1 O.s.p. chrániť práva zaručené slovenským právnym poriadkom, ale aj práva s charakterom únievým v zmysle zásady lojality (čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii / ďalej na účely tohto rozsudku len „ZFEÚ“/ v spojení s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie /ďalej na účely rozsudku len „Súdny dvor“/ vo veciach sp. zn. C-173/03, Traghetti del Mediterraneo SpA, v likvidácii z 13.06.2006 alebo rozsudok sp. zn. C-224/01, Gerhard Köbler v. Rakúsko z 30.06.2003).

Od vnútroštátneho súdu členského štátu Európskej únie, ako predstaviteľa štátnej moci Slovenskej republiky v oblasti súdnej, v súlade so zásadou medzinárodného práva verejného „*pacta sunt servanda*“ (zmluvy je nutno dodržiavať) sa preto očakáva spravodlivé súdne konanie založené na princípoch obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle § 121 O.s.p. je aj jeho povinnosťou „*ex officio*“ vyhodnotiť hmotnoprávnu situáciu preskúmvanej veci vrátane dodržania záväzkov únievého práva.

*Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.*

*Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.*

*Podľa čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii členské štáty prijímajú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Únie.*

Napriek skutočnosti, že v prejednávanej veci ani konajúci krajský súd ani žiaden z účastníkov nenaznačil úniový rozmer prejednávanej veci, bolo povinnosťou Najvyššieho súdu, a to aj s prihliadnutím na jeho pozíciu povinnej súdnej spolupráce v zmysle čl. 267 ods. 3 ZFEÚ, preskúmať vec aj z tohto zorného uhľa.

Preto sa Najvyšší súd s prihliadnutím na jednu z výslovne uvedených spoločných právomocí Európskej únie (čl. 4 ods. 2 písm. f) ZFEÚ) na prvom mieste musí zaoberať s otázkou, či sa na prejednanú vec vzťahuje režim ochrany spotrebiteľa (viď čl. 169 ods. 1 ZFEÚ) z pohľadu podriadenia dohody o splnomocnení, a to najmä vo vzťahu k možnej existencii neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, resp. aj vo vzťahu k iným súdnym sporom, ktoré sa v čase odvolacieho konania v senáte nachádzali.

Na druhej strane nesmie Najvyšší súd prehliadnúť dominantnú právomoc Súdneho dvora pri výklade úniového práva, ktorá sa najmä prejavuje v tom (čl. 19 Zmluvy o Európskej únii), že Súdny dvor nadobudol veľmi všeobecnú právomoc na rozhodovanie o predbežných otázkach v oblasti priestoru slobody, bezpečnosti a práva. Tento výkladový monopol Súdneho dvora bol ním samotným prelomený prostredníctvom vytvorenia doktríny „*acte éclairé*“ vyslovenej v roku 1963 v rozsudku pre spojené veci sp. zn. 28-30/62 *Da Costa en Schaake v. Nederlandse belastingadministratie*. Prostredníctvom citovaného rozsudku Súdny dvor vyslovil právny názor, že za situácie predpokladanej podľa čl. 267 ods. 3 ZFEÚ sa vnútroštátny súd zbaví povinnosti predložiť svoje oprávnené pochybnosti vo forme prejudiciálnej otázky, ak už existuje materiálne identická otázka, o ktorej Súdny dvor rozhodol. Súdny dvor vo svojej judikatúre naznačuje, že pojem identická otázka nie je možné vykladať iba ako otázku úplne rovnakú, t.j. totožnú. Do tejto skupiny môže vnútroštátny súd zahrnúť aj obdobnú právnu otázku, ktorá navyše mohla vyplývať aj z iného druhu konania pred Súdnym dvorom. Uvedená doktrína prepožičiava rozhodnutiam Súdneho dvora *charakter kontinentálneho precedensu*.

*Podľa čl. 169 ods. 1 ZFEÚ Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.*

*Podľa čl. 267 ods. 1 ZFEÚ Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať predbežný nález o otázkach, ktoré sa týkajú:*

- a) výkladu zmlúv;
- b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie.

Hore uvedený záver jednoznačne podporuje aj ústavný text obsiahnutý v článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pričom je nepochybné, že i slovenské súdy musia pri poskytovaní súdnej ochrany postupom podľa článku 46 a nasl. ústavy v zmysle procesnej maximy „*iura novit curia*“ prihliadať nielen na vnútroštátne právne normy, ale aj na komunitárne predpisy a akty orgánov Európskej únie, ktorých znalosť sa v zmysle už hor citovaného ustanovenia § 121 O.s.p. u súdnej moci formálne predpokladá.

*Podľa článku 7 ods. 2 veta druhá ústavy právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.*

Oblasť úniovej ochrany spotrebiteľa vykonávajú na sekundárnej úrovni najmä jednotlivé ustanovenia Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej na účely tohto rozsudku len „Smernica č. 93/13“) vrátane jej preambule. V súvislosti s uvedenou smernicou a jej aplikáciou na oblasť krátkodobých finančných obchodov Súdny dvor riešil viaceré predbežných otázok, najmä v spore sp. zn. C-76/10 vo veci účastníkov POHOTOVOSTÍ s.r.o. v. Iveta Korčkovská a ďalej sp. zn. C-453/10 vo veci účastníkov Jana Pereničová, Vladislav Perenič v. S.O.S. financ, spol. s r.o. Pri hore uvedenej judikatúre Súdny dvor najmä zdôraznil význam preambule citovanej smernice pre svoje rozhodovanie.

*Podľa 21. odseku preambule Smernice č. 93/13 by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky neuplatňovali v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcu alebo dodávateľa a ak sa napriek tomu také podmienky uplatnia, nemajú viazať spotrebiteľa a nemajú byť záväzné pre spotrebiteľa a zmluva má byť naďalej záväzná pre zmluvné strany za týchto podmienok, ak jej plnenie môže pokračovať bez neprimeraných ustanovení.*

Je nepochybné, že Súdny dvor explicitne zaradil právne vzťahy vyplývajúce z úverových zmlúv uzavretých nebankovými spoločnosťami pod režim Smernice č. 93/13/EHS, keď vyslovil záver (viď bod č. 34 uznesenia sp. zn. C-76/10), že prejudiciálne otázky formulované vnútroštátnym súdom sa týkajú výkladu práva Únie (vrátane Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004), v tomto duchu najmä aplikácie Smernice č. 93/13, tzn. ochrany spotrebiteľa pri aplikácii noriem Európskej únie pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere.

Takisto je pre Najvyšší súd nepochybné, že v prejednávanej veci existencia predmetnej zmluvy o zriadení záložného práva a s ňou súvisiaca dohoda o splnomocnení je primárne vyvolaná finančnými aktivitami navrhovateľky (konkrétne zabezpečovací úkon viazaný k zmluve o úvere) a ich vzťah k uvedenému úveru je možné označiť ako subsidiárny a akcesorický.

S prihliadnutím na hore uvedený úniový judikatúrny základ (čl. 7 ods. 2 ústavy), ako aj na citované ustanovenia obchodného práva musí preto Najvyšší súd konštatovať, že dohoda o splnomocnení sa v prejednávanej veci subsumuje pod režim úniovej ochrany spotrebiteľa.

Najvyšší súd už viackrát konštatoval vo svojej judikatúre, že celé správne súdnictvo je ovládané dispozitívnou zásadou obmedzenou koncentračnou zásadou (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽF/37/2008, resp. 1 SŽd/18/2012 z 11.12.2012), z čoho vyplýva legitímne očakávanie účastníkov súdneho prieskumu, že konajúci súd neprekročí rámec žalobných námietok navrhovateľov a nevyhlási prekvapivé právne názory, tzn. právne názory ani účastníkmi nepožadované. Avšak hore citovaná úniová zásada lojality (viď bod č. 24) núti súdy, aby vo vnútroštátnom konaní poskytli tak vysoký stupeň ochrany úniových práv, ako je v Európskej únii deklarovaný, hoci o jej ochranu účastníci výslovne nepožiadali. Obdobný záver zdôraznil Súdny dvor prostredníctvom svojho rozsudku zo 06.10.2009 vo veci Asturcom Telecomunicaciones, sp. zn. C-40/08, bod 32, keď pre oblasť súdnej ochrany pripustil, že „vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky“.

Ako už bolo vyslovené, posudzovaná dohoda o splnomocnení sa priamo viaže k zmluve o zriadení záložného práva, a tým je nutné ju subsumovať pod všetky úniové zásady aplikovateľné pri ochrane spotrebiteľa; tzn. že nevyhnutne spadá pod pojem obchodné praktiky.

*Podľa článku 6 Smernice č. 93/13 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.*

*Podľa článku 2 písm. d) Smernice č. 2005/29/ES na účely tejto smernice sú obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom (ďalej tiež „obchodné praktiky“) sú vymedzené ako akékoľvek konanie, opomenutie, spôsob správania alebo vyjadrenie, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu obchodníka, priamo spojené s podporou, predajom alebo dodávkou produktu spotrebiteľom.*

Obsahom uvedenej dohody o splnomocnení je udelenie plnomocnenstva vo všetkých veciach vyplývajúcich z uskutočnenia právnych úkonov vymienených v tejto dohode,

- tzn. uzatvorenie záložnej zmluvy podľa § 552 Občianskeho zákonníka k špecifikovaným nehnuteľnostiam,
- vrátane právneho posúdenia týmito úkonmi založených práv a povinností a
- v tomto rozsahu aj vo veciach rokovania so spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o.

Na základe uvedeného obsahu Najvyšší súd posúdil takéto splnomocnenie, že nemá generálny charakter.

Táto dohoda o splnomocnení bola uzavretá subjektom X. - združenie občianskoprávnej pomoci, Bratislava, s konkrétnym splnomocniteľom

- za účelom naplnenia a hájenia záujmov splnomocniteľa, ktorý sa sám rozhodol zabezpečiť svoj záväzok zo zmluvy o úvere,
- na jeho žiadosť o bezplatné zastupovanie pri uskutočnení právnych úkonov uvedených v tejto dohode, vykonávaných v súvislosti so zmluvou o úvere a
- po osobnom prerokovaní a poučení o právnych úkonoch v dohode uvedených a právach a povinnostiach, ktoré sa nimi zakladajú.

Združenie X. zároveň posúdi platnosť záložnej zmluvy s ohľadom na platný právny poriadok Slovenskej republiky.

Práve hore opísaný autonómny prejav vôle zúčastnenej osoby (dlžníka) „*ktorý sa sám rozhodol zabezpečiť svoj záväzok zo zmluvy o úvere*“ núti Najvyšší súd v spojení so závermi hore vyslovenými preskúmať aj otázku, či v prejednávanej veci uzavretím zmluvy o úvere (táto skutočnosť nebola v celom konaní spochybnená) došlo k uzatvoreniu spotrebiteľskej zmluvy v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na prvom mieste je preto v danom prípade potrebné skúmať, či aj dohoda o splnomocnení, t.j. hore uvedený prejav vôle nevykazuje znaky neprijateľných podmienok uvedených v ustanovení § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v zmysle hore uvedenej ochrany únieových práv.

*Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.*

Krajský súd pri aplikácii ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyzdvihol, že dohoda o splnomocnení bola spísaná do predtlačenej listinnej predlohy. Následne s poukazom na to, že plnomocnenstvo udelené občianskemu združeniu X. nebolo určité a nezrozumiteľné, krajský súd potvrdil závery odporkyne o tom, že plnomocnenstvo ako právny úkon je neplatné.

Za tejto situácie Najvyšší súd spresňuje tvrdenie krajského súdu, že dohoda o splnomocnení bola zachytená do formulárovej (alebo predtlačenej) listinnej predlohy, kedy dlžník (záložca) nemohol ovplyvniť obsah takejto dohody, a preto jeho možnosť, aby vopred určeného zástupcu, ktorý by za neho uzatvoril záložnú zmluvu a ktorý by skutočne svedomito hájil záujmy splnomocniteľa, mu bola už v takejto dohode nielen že obmedzená, ale priamo bola odňatá.

Obdobné závery je možné dovodiť aj z judikatúry Súdneho dvora, ktorý prostredníctvom rozsudkov z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, sp. zn. C-168/05, bod 25; zo 04. júna 2009, Pannon GSM, sp.zn. C-243/08, bod 22, a zo 06. októbra 2009, (už citovaný rozsudok) Asturcom Telecomunicaciones, sp. zn. C-40/08, bod 29, vyslovil právny názor zavedený Smernicou č. 93/13, že *spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k tomu, že pristúpi na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah*. Práve také znevýhodnené postavenie jednej zo zmluvných strán zaväzuje členské štáty (najmä čl. 6 ods. 1 Smernice č. 93/13) stanoviť, aby nekalé podmienky podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa.

Ako ďalej vyplýva už z hora citovanej judikatúry, ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť.

Na základe uvedeného v danom prípade musí Najvyšší súd konštatovať, že v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa na takúto dohodu o splnomocnení nevzťahuje výnimka majúca základ v individuálne dohodnutých neprijateľných podmienok (vopred v podstatných častiach navrhnutá, pripravená, naoktrojovaná, a tým minimalizovala slobodu prejavu vôle splnomocniteľa). Preto Najvyšší súd musí vyvodiť záver, že k výberu splnomocnenca nedošlo z vôle účastníka konania, ale naopak iba z vôle záložného veriteľa – navrhovateľky, a preto ani následné deklarovanie vôle dlžníka ako záložného veriteľa, že sa sám rozhodol zabezpečiť svoj záväzok zo zmluvy o úvere, sa nezakladá na zistenej realite.

Dôležitá je tu zákonná požiadavka v zmysle § 17 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (aprávny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) umožniť účastníkovi voľbu svojho zástupcu. Toto právo bolo dlžníkovi z úverového vzťahu hore uvedeným postupom navrhovateľky v spojení s predložením predtlačeneho (nemenného) zástupcu jednoznačne odňaté.

*Podľa § 17 ods. 1 Správneho poriadku účastníci konania, ich zákonní zástupcovia a opatrovníci sa môžu dať zastupovať advokátom alebo iným zástupcom, ktorého si zvolia.*

Z týchto dôvodov Najvyšší súd musí označiť takúto dohodu o splnomocnení ako celok za neprijateľnú (nekalú) podmienku, a teda za neplatnú podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Následne uvedená situácia procesne spôsobila vznik právneho stavu, že splnomocnenec nenadobudol hmotné právo, aby v mene splnomocniteľa platne uzavrel záložnú zmluvu, a preto po posúdení takejto zmluvy podľa § 31 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z. aj podľa Najvyššieho súdu bolo potrebné návrh na vklad záložnej zmluvy zamietnuť.

*Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.*

Je nepochybné, že hlavným účelom dohody o splnomocnení je v prejednávanej veci vytvoriť podmienky pre uplatnenie riadneho zastupovania splnomocniteľa určeným splnomocnencom na základe udeleného plnomocnenstva.

Zastupovanie sa môže označiť za riadne iba vtedy, ak nedochádza ku kolízii medzi úkonmi splnomocnenca a záujmami splnomocniteľa (§ 22 ods. 2 záver Občianskeho zákonníka), resp. ak nedochádza k ujme na právach splnomocniteľa (najmä § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka).

*Podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.*

Najvyšší súd na tomto mieste musí upozorniť na existenciu rozporu záujmov splnomocniteľa (tzn. dlžníka) a zástupcu. Nepochybným základom existencie uvedených rozporov je pre Najvyšší súd to, že združenie P., hoci malo svedomito naplniť a hájiť záujmy splnomocniteľa, tak obsahom plnomocnenstva bola realizácia zabezpečenia záväzku dlžníka z úverového vzťahu voči spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., tzn. také konanie, ktoré nie je možné označiť, že je vždy v záujme splnomocniteľa (tzn. úverového dlžníka), ale naopak je ku prospechu navrhovateľky. Za tejto situácie sa od odporokyne legitímne očakáva, že vyhodnotí všetky dostupné podklady (§ 31 v spojení s § 22 ods. 5 zák. č. 162/1995 Z.z.), vrátane informácií jej známych z iných úradných konaní s navrhovateľkou, aby mohla jednoznačne vylúčiť existenciu rozporu záujmu úverového dlžníka a jeho zástupcu.

*Podľa § 31 ods. 1 Správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.*

*Podľa § 31 ods. 2 Správneho poriadku podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.*

Avšak už samotná existencia takých skutočností (skutkový rozpor), že splnomocniteľovi (tzn. úverovému dlžníkovi) je odňatá možnosť sám si určiť osobu splnomocnenca, že osoba splnomocnenca viackrát vystupuje v úverových obchodoch navrhovateľky a že splnomocniteľ za tejto situácie nie je výslovne poučený o možnosti a spôsobe ukončenia zastupovania, ako aj to, že v dohode o splnomocnení absentujú údaje umožňujúce rýchly kontakt so splnomocnencom (napríklad na neodkladné pokyny, či konzultácie), a ani že zo strany splnomocnenca nie sú doložené informácie, či sa osobne stretol so zastupovanou osobou a čo bolo obsahom takýchto stretnutí, musí nutne vyvolávať pochybnosti u konajúceho katastrálneho orgánu o tom, či výkon práv a povinností splnomocnenca je skutočne v medziach riadneho zastupovania záujmov úverového dlžníka.

Vzhľadom na hore uvedené Najvyšší súd nesmie pripustiť, aby morálny rozmer práva, ktorý sa od nepamäti odvíja od mravných kategórií, ktorými sú napríklad dobro, slušnosť a spravnosť (ekvita) alebo spravodlivosť, bol počas prieskumu zákonnosti aktov orgánov verejnej správy zatlačený do úzadia. Zákonodarca uvedené pojmy morálky tradične zakotvuje do súkromnoprávných pravidiel správania prostredníctvom takých normatívnych korektorov, ako sú dobrá viera, dobré mravy alebo poctivý obchodný styk.

V poslednom čase nadobúda na význame pôsobenie dobrých mravov aj pri kultivovanom výkone verejnej správy prostredníctvom vrchnostenských orgánov, a to formou príkazu nie iba na výkon zákonným spôsobom, ale na výkon dobrej verejnej správy. Predovšetkým na medzinárodnej úrovni došlo postupne k vnášaniu prvkov dobrej verejnej správy do jednotlivých vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov. Napríklad prostredníctvom Dohovoru Organizácie spojených národov proti korupcii (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 434/2006 Z.z.) bola vyslovená jasná požiadavka na riadne spravovanie verejných vecí a verejného majetku vrátane vytvorenia etických pravidiel správania verejných činiteľov, ako účinného nástroja potierania korupcie (preambula a čl. 8 Dohovoru OSN). Takisto do tejto oblasti je podľa Najvyššieho súdu možné zahrnúť Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (2007) 7 o dobrej verejnej správe, ako aj článok 41 v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie.

Preto Najvyšší súd tiež hodnotil konanie pred správnym orgánom, ako aj jeho výsledok vo svetle požiadaviek na dobrú verejnú správu.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľky a stanoviska odporkyne žalovaného, ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. I Sžo/28/2009 zo dňa 08. februára 2011, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešná navrhovateľka má právo na náhradu trov konania, čo v tomto súdnom prieskume nenastalo.



**80.**  
**ROZHODNUTIE**

**Daňovému subjektu nič nebráni, aby pred určením dane podľa pomôcok správcovi dane predložil daňové doklady a dôkazy, preukazujúce jeho tvrdenia, keďže daňový subjekt znáša dôkazné bremeno počas celého daňového konania.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. februára 2012, sp. zn. 5Sžf/68/2011)

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie žalovaného z 13. decembra 2010, ako i platobný výmer Daňového úradu Košice V (ďalej len „správca dane“) z 03. novembra 2006 a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 380,18 €. Žalovaný druhostupňovým správnym rozhodnutím podľa § 48 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“) účinného v čase vydania rozhodnutia [§ 165 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“)] zamietol pre neodôvodnenosť odvolanie žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu správcu dane, ktorým bol žalobcovi podľa § 44 ods. 4 zákona o správe daní a poplatkov postupom v súlade s ustanovením § 29 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov určený rozdiel dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za zdaňovacie obdobie február 2001 vo výške 8112,09 €.

Krajský súd v rámci súdneho prieskumu zákonnosti napadnutých rozhodnutí vychádzajúc z medzi žaloby určil podstatu sporu žalobcovým tvrdením, že žalovaný konal v rozpore s ustanovením § 250j ods. 6 OSP, keď sa pri vydaní napadnutého rozhodnutia neriadil záväzným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v rozsudku sp. zn. 8Sž/7/2009 z 01. júla 2010, ktorý vychádzal z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009. Sporný názor sa týka posúdenia zákonnosti výkonu daňovej kontroly DPH za mesiac február 2001 zamestnancami Daňového úradu Prešov I poverených na výkon uvedenej daňovej kontroly riaditeľom miestne príslušného Daňového úradu Košice V na základe predchádzajúceho súhlasu Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na obsah nálezu ústavného súdu, č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009, z ktorého vyplýva, že v rámci predmetnej daňovej kontroly formálne konal miestne príslušný daňový úrad, avšak fakticky daňovú kontrolu vykonávali zamestnanci iného daňového úradu, hoci všetci zamestnanci miestne príslušného daňového úradu neboli z daňového konania vylúčení. Uvedený postup ústavný súd hodnotil ako arbitrárny, nakoľko bol v priamom rozpore s § 3 a § 24 zákona o správe daní a poplatkov. V prípade, keď bola spochybnená nezaujatosť zamestnancov správcu dane, bolo potrebné rozhodnutím podľa § 24 ods. 5 zákona o správe daní a poplatkov vylúčiť takýchto zamestnancov. Ústavný súd konštatoval, že jedným z dôvodov zmeny miestnej príslušnosti je prípad, keď sú všetci zamestnanci správcu dane vylúčení.

Ohľadne argumentácie žalovaného o neexistencii skutkových predpokladov, na ktorých ústavný súd založil právny názor v náleze, č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009, teda, že u žalobcu bola vykonaná daňová kontrola, ako i skutočnosť, že žalobca podal námietku zaujatosti proti všetkým zamestnancom miestne príslušného správcu dane, krajský súd s poukazom na nálezy ústavného súdu, č. k. I. ÚS 238/06-39 zo 16. decembra 2008 a sp. zn. III. ÚS 23/2010 z 29. júna 2010 dal do pozornosti procesný charakter daňovej kontroly smerujúci k obstaraniu dôkazného prostriedku (protokolu), ktorý nie je súčasťou daňového konania a jeho výsledkom nie je meritórne rozhodnutie.

Ďalej sa krajský súd zaoberal porovnaním zmeny miestnej príslušnosti delegovaním podľa § 4 zákona o správe daní a poplatkov a atrahovaním podľa § 30a ods. 5 citovaného zákona ako jednou z foriem opatrení proti nečinnosti správcu dane, kedy daňový orgán najbližšie nadriadený správcovi dane stiahne na seba za splnenia zákonom stanovených podmienok príslušnosť správcu dane nižšieho stupňa. V nadväznosti na uvedené krajský súd vychádzajúc z obsahu administratívnych spisov konštatoval, že riaditeľ miestne príslušného Daňového úradu Košice V, žiadosťou zo dňa 04. februára 2005 požiadal Daňové riaditeľstvo SR, pracovisko Košice o vyslanie zamestnancov iného daňového úradu na vykonanie daňovej kontroly u žalobcu na DPH za zdaňovacie obdobia február až december 2001 a január 2002. Riaditeľ daňového úradu túto žiadosť odôvodnil

potrebou preventívneho opatrenia, aby sa správca dane vyhol komplikáciám tejto daňovej kontroly vzhľadom na postoj žalobcu k výkonu daňových kontrol za predchádzajúce zdaňovacie obdobia, kedy žalobca, ako uviedol riaditeľ daňového úradu, robil obštrukcie, podával námietky, sťažnosti, podania na orgány prokuratúry a pod.. Tejto žiadosti bolo zo strany nadriadeného orgánu miestne príslušnému správcovi dane listom zo dňa 11. marca 2005 vyhovené a výkonom predmetnej daňovej kontroly boli poverení zamestnanci Daňového úradu Prešov I. V týchto súvislostiach krajský súd, zhodne s názorom obsiahnutým v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 118/2008 z 10. decembra 2009 uviedol, že týmto postupom nedošlo k delegovaniu miestnej príslušnosti správcu dane na výkon daňovej kontroly v súlade s § 4 zákona o správe daní a poplatkov, pričom poukázal na skutočnosť, že k delegácii miestnej príslušnosti došlo až s účinnosťou od 20. marca 2007 rozhodnutím Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky.

Krajský súd odvolávajúci sa na právne vyššie uvedené závery Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako i na obsah rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/7/2009 z 01. júla 2010 uzavrel, že daňová kontrola DPH za február až december 2001 bola začatá, ale neukončená zamestnancami iného než miestne príslušného správcu dane, čím bola realizovaná v rozpore s ustanovením § 3 a § 24 zákona o správe daní a poplatkov, a to vo svojich dôsledkoch znamená porušenie základného práva žalobcu na inú právnu ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa krajského súdu rozhodnutia žalovaného ako i prvostupňového správneho orgánu boli vydané v rozpore so zákonom, pretože neboli splnené zákonné podmienky na určenie dane podľa pomôcok, nakoľko predmetná daňová kontrola bola realizovaná v rozpore so zásadou zákonnosti vyplývajúcej z § 2 ods. 1 zákona o správe daní a poplatkov, a to bez ohľadu na to, že po jej začatí nedošlo k jej obsahovému naplneniu a ani jej ukončeniu.

V závere krajský súd s poukazom na § 250ja ods. 5 OSP konštatoval porušenie povinnosti žalovaným pred vydaním žalobou napadnutého rozhodnutia v plnom rozsahu rešpektovať právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedený v rozsudku, č. k. 8 Sžf/7/2009 z 01. júla 2010, čo taktiež označil za dôvod, pre ktorý sa v rámci súdneho prieskumu zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia nezaoberal argumentáciou žalovaného obsiahnutou v jeho zrušenom rozhodnutí ako aj vo vyjadrení žalovaného vo vzťahu k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 137/2007-124 z 24. marca 2010.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol tak, že podľa § 250k ods. 1 OSP úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v sume 380,18 €.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie domáhajúc sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne. Žalovaný krajskému súdu vytýka nesprávne právne a skutkové posúdenie prejednávanej veci.

Žalovaný vidí predmet sporu v posúdení otázky, či bolo možné u žalobcu vykonať daňovú kontrolu zamestnancami iného daňového úradu, než ktorý je jeho správcou dane. Podľa žalovaného pri posudzovaní tejto otázky prvostupňový súd vychádzal z právneho názoru vyplývajúceho z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009. Žalovaný v odvolaní ako i vo vyjadrení k žalobe poukázal na to, že oba sudy pri formulovaní právneho názoru ohľadne zákonnosti postupu správcu dane pri výkone spornej daňovej kontroly vychádzali z predpokladu, že u žalobcu bola vykonaná daňová kontrola a taktiež z predpokladu, že nebolo rozhodnuté o žalobcovej námietke zaujatosti, ktorú mal tento podať voči všetkým zamestnancom miestne príslušného Daňového úradu Košice V.

Žalovaný taktiež poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 137/2010-28 z 24. marca 2010, ktorým odmietol sťažnosť žalobcu ako zjavne neopodstatnenú, pričom žalobca rovnako namietal nezákonnosť daňovej kontroly, avšak v tomto uznesení ústavný súd právny postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho názoru ohľadne zákonnosti postupu správcu dane pri zostavení kontrolnej skupiny nepovažoval za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Uvedená vec sa týkala prieskumu zákonnosti postupu pri určovaní dane podľa pomôcok na DPH za zdaňovacie obdobie december 2000. Vzhľadom k tomu, že ide o zdaňovacie obdobie, ktoré bolo taktiež predmetom spornej daňovej kontroly, ktorú žalobca neumožnil vykonať, žalobca má za to, že právne závery vyplývajúce z vyššie uvedeného uznesenia ústavného súdu sú aplikovateľné aj pre posúdenie zákonnosti dodržania postupu určenia daňovej povinnosti pomôckami za ostatné zdaňovacie obdobia DPH, ktoré mali byť predmetom začatej, avšak nedokončenej daňovej kontroly.

Vo vzťahu k žalobcovej argumentácii vychádzajúcej z právneho záveru nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009 žalovaný popísal skutkový stav počínajúc od zaslania oznámenia o výkone daňovej kontroly za predmetné zdaňovacie obdobia DPH žalobcovi po ukončení daňového konania určením spornej dane podľa pomôcok.

Pritom žalovaný zdôraznil, že nedošlo k dohode medzi žalobcom a správcou dane o začatí daňovej kontroly, a preto sa podľa § 15 ods. 2 veta štvrtá zákona o správe daní a poplatkov za deň začatia daňovej kontroly považoval štyridsiaty deň od doručenia oznámenia o výkone daňovej kontroly.

V súvislosti so začatím daňovej kontroly žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobca po začatí daňovej kontroly, uplynutím zákonom stanovenej doby, nevyužil možnosť na podanie návrhu na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v OSP.

Za relevantnú žalovaný považuje skutočnosť, že zamestnanci daňovej správy poverení výkonom spornej daňovej kontroly daňovú kontrolu fakticky nevykonali, nakoľko žalobca pri výkone kontroly nespolupracoval a nepredložil potrebné daňové doklady, čo bolo i dôvodom na postup vo vyrubovacom konaní podľa § 29 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov a určenie daňovej povinnosti podľa pomôcok.

Podľa názoru žalovaného zákonná úprava procesu priebehu daňovej kontroly a vyrubovacieho konania neumožňuje kontrolovanému daňovému subjektu svojoľne odmietnuť poskytnúť a predložiť správcovi dane daňové doklady potrebné na zabezpečenie účelu daňovej kontroly, t. j. preverenie skutočností rozhodujúcich pre správne určenie daňovej povinnosti.

Žalovaný v súvislosti so žalobcovým tvrdením o nesplnení podmienok na určenie dane podľa pomôcok z dôvodu, že žalobca po uplynutí jednoročnej lehoty na vykonanie daňovej kontroly, dňa 25. mája 2006, už nebol povinný, s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/9/2007 z 19. apríla 2007, predkladať správcovi dane daňové doklady a poskytovať potrebnú súčinnosť, dal do pozornosti rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf/3/2009, 3 Sžf/2/2009, 3 Sžf/74/2008, 5 Sžf/68/2008 a 3 Sžf/1/2009, z ktorých vyplýva právny záver, že na proces určenia dane podľa pomôcok sa lehoty podľa § 30a ods. 7 zákona o správe daní a poplatkov nevzťahujú. Okrem uvedeného, tieto rozsudky žalovaný považuje za potvrdenie skutočnosti, že u žalobcu daňová kontrola nebola vykonaná.

Vo vzťahu ku konaniu správcu dane voči žalobcovi žalovaný dal do pozornosti, že oznámenie o vykonaní daňovej kontroly ako i výzvy na predloženie daňových dokladov boli vyhotovované a podpisované miestne príslušným správcou dane reprezentovaným jeho riaditeľom. Taktiež o daňovej povinnosti žalobcu bolo rozhodnuté vo vyrubovacom konaní, teda v daňovom konaní v súlade s ustanovenia § 1a písm. d/ zákona o správe daní a poplatkov miestne príslušným správcou dane.

Za druhý nesprávny predpoklad tvoriaci podklad pre formovanie právneho názoru vo vyššie uvedených rozhodnutiach ústavného súdu a najvyššieho súdu vo vzťahu k zákonnosti priebehu spornej daňovej kontroly žalovaný označil skutočnosť, že žalobca od doručenia oznámenia o výkone daňovej kontroly až po určenie dane podľa pomôcok, námietku zaujatosti voči všetkým zamestnancom miestne príslušného správcu dane nepodal, a teda sa nemohlo o takejto námietke, zdôrazňujúcej procesnú povahu takéhoto rozhodnutia o námietke zaujatosti, rozhodnúť pred ukončením vyrubovacieho konania, ktorého výsledkom je i napadnuté prvostupňové rozhodnutie správcu dane.

Z uvedeného dôvodu žalovaný namieta skutočnosť, že by bola v relevantnom čase zo strany žalobcu spochybnená nezaujatosť všetkých zamestnancov správcu dane, kedy bolo ešte možné zmeniť miestnu príslušnosť správcu dane pred začatím daňovej kontroly.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdil a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania. Poukazujúc na obsah a zmysel nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 118/2008 z 10. decembra 2009 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/7/2009 z 01. júla 2010 ohľadne zákonnosti postupu pri vykonávaní daňovej kontroly u žalobcu dodal, že nie je možné postupom odvolávajúcim sa na to, že Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky je zamestnávateľom všetkých zamestnancov daňových úradov, obísť ustanovenia o miestnej príslušnosti obsiahnuté v zákone o správe daní a poplatkov. Žalovaným nazvaný „menej formálny postup“ spočívajúci vo vystavení poverenia na vykonanie daňovej kontroly riaditeľom miestne príslušného správcu dane pre zamestnancov iného správcu dane po predchádzajúcom súhlase Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky,

podľa žalobcu, *nie je ukotvený v práve/nemá oporu v zákone*. Taktiež žalobca považuje tézu žalovaného, že nebola vykonaná daňová kontrola, za „neudržateľnú“. Poukazujúc na vyššie uvedený nález ústavného súdu a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SŽ/9/2007 z 19. apríla 2007 dal do pozornosti v rozsudku uvedený dátum, od ktorého už žalobca nebol povinný poskytovať osobám vykonávajúcim kontrolu žiadnu súčinnosť z dôvodu uplynutia lehoty na výkon daňovej kontroly vyplývajúcej z ustanovenia § 30a ods. 7 zákona o správe daní a poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal v medziach podaného odvolania napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy, výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá OSP, pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250i ods. 3 OSP, na vady konania pred správnym orgánom sa prihliada, len ak vzniknuté vady mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 107 ods. 4 OSP, ak po začatí konania zanikne právnická osoba, súd pokračuje v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o správe daní a poplatkov, v daňovom konaní sa postupuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pritom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a ostatných osôb zúčastnených v daňovom konaní.

Podľa § 2 ods. 3 zákona o správe daní a poplatkov, správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo v daňovom konaní vyšlo najavo.

Podľa § 15 ods. 1 prvé dve vety zákona o správe daní a poplatkov, daňovou kontrolou zamestnanec správcu dane zisťuje alebo preveruje základ dane alebo iné skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane alebo vznik daňovej povinnosti, a to u daňového subjektu alebo na mieste, kde to účel kontroly vyžaduje. Daňová kontrola sa vykonáva v rozsahu, ktorý je nevyhnutne potrebný na dosiahnutie účelu podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.

Podľa § 15 ods. 2 in fine zákona o správe daní a poplatkov, ak daňový subjekt neumožní vykonať daňovú kontrolu, správca dane je oprávnený zistiť základ dane a určiť daň podľa § 29 ods. 6; o takomto postupe je správca dane povinný vyhotoviť protokol o určení dane podľa pomôcok, pričom sa postupuje podľa odsekov 10 až 13 s výnimkou odseku 11 písm. g/ a h/; v takom prípade správca dane uvedie pomôcky, ktoré použil.

Podľa § 15 ods. 5 zákona o správe daní a poplatkov daňový subjekt, u ktorého sa vykonáva daňová kontrola (ďalej len „kontrolovaný daňový subjekt“), má vo vzťahu k zamestnancovi správcu dane právo:

- a) na predloženie služobného preukazu zamestnancom správcu dane a písomného poverenia zamestnanca správcu dane na výkon daňovej kontroly,
- b) byť prítomný na rokovaní so svojimi zamestnancami,
- c) predkladať v priebehu daňovej kontroly dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia, najneskôr v lehote podľa odseku 10 druhej vety,
- d) nahliadnuť do zápisnice z miestneho zisťovania vykonaného u iného daňového subjektu v súvislosti s daňovou kontrolou vykonávanou u kontrolovaného daňového subjektu,
- e) klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní,
- f) vyjadriť sa ku skutočnostiam zisteným pri daňovej kontrole, k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť, aby v protokole boli uvedené jeho vyjadrenia k nim,
- g) nahliadnuť do zapožičaných dokladov u správcu dane v jeho obvyklej úradnej dobe.

Podľa § 15 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov, kontrolovaný daňový subjekt má vo vzťahu k zamestnancovi správcu dane tieto povinnosti:

- a) umožniť poverenému zamestnancovi správcu dane vykonať daňovú kontrolu,
- b) zabezpečiť vhodné miesto a podmienky na vykonanie daňovej kontroly,
- c) poskytovať požadované informácie sám alebo ním určenou osobou,
- d) predkladať účtovné a iné doklady, ktoré preukazujú hospodárske operácie a účtovné prípady v písomnej forme alebo v technickej forme vrátane evidencie a záznamov, ktorých vedenie bolo správcom dane uložené, a podávať k nim ústne alebo písomné vysvetlenia,
- e) predkladať v priebehu daňovej kontroly všetky dôkazné prostriedky preukazujúce jeho tvrdenia najneskôr v lehote podľa odseku 10 druhej vety,
- f) umožňovať vstup do sídla kontrolovaného daňového subjektu a do jeho prevádzkových priestorov a umožňovať rokovanie s jeho zamestnancom,
- g) zapožičať doklady a iné veci mimo sídla alebo prevádzkových priestorov kontrolovaného daňového subjektu alebo poskytnúť výpisy, prípadne kópie (§ 14 ods. 3).

Podľa § 29 ods. 8 zákona o správe daní a poplatkov, daňový subjekt preukazuje všetky skutočnosti, ktoré je povinný uvádzať v priznaní, hlásení a vyúčtovaní alebo na ktorých preukázanie bol vyzvaný správcom dane v priebehu daňového konania ako aj vierohodnosť, správnosť alebo úplnosť povinných evidencií alebo záznamov vedených daňovým subjektom.

Podľa § 29 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov (účinnom ku dňu určenia dane podľa pomôcok), ak nesplní daňový subjekt pri dokazovaní ním uvádzaných skutočností niektorú zo svojich zákonných povinností, v dôsledku čoho nemožno daňovú povinnosť správne určiť a daň sa neurčí ani podľa odseku 5, alebo ak daňový subjekt vykonal úkony, ktoré svojím obsahom alebo účelom odporovali osobitnému predpisu alebo ho obchádzali a ktorých dôsledkom je zníženie základu dane, alebo v prípadoch podľa § 15 ods. 2, je správca dane pri určovaní daňovej povinnosti oprávnený použiť pomôcky, ktoré má k dispozícii alebo ktoré si zaobstará bez súčinnosti s daňovým subjektom. Takýmito pomôckami môžu byť najmä listiny, výpisy z verejných záznamov, daňové spisy iných daňových subjektov, znalecké posudky, výpovede svedkov v iných daňových veciach, správy a vyjadrenia iných správcov dane, štátnych orgánov a obcí, záujmových združení a vlastné poznatky správcu dane zo zdaňovania dotknutého daňového subjektu, ako aj jemu podobných daňových subjektov.

Podľa § 30 ods. 3 v spojení s § 30 ods. 6 a 7 zákona o správe daní a poplatkov rozhodnutie obsahuje odôvodnenie, ak tak ustanovuje tento zákon. V odôvodnení sa uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom rozhodnutia, aké úvahy ovplyvnili hodnotenie dôkazov a použitie právnych predpisov, na základe ktorých sa rozhodovalo.

Podľa § 30a ods. 7 zákona o správe daní a poplatkov správca dane ukončí daňovú kontrolu (§ 15) do šiestich mesiacov odo dňa jej začatia. Orgán najbližšie nadriadený správcovi dane môže lehotu uvedenú v prvej vete v zložitých prípadoch pred jej uplynutím primerane predĺžiť, najviac však o šesť mesiacov, a ak ide o daňovú kontrolu zahraničných závislých osôb, ktoré vyčísľujú rozdiel základu dane podľa osobitného zákona najviac o dvanásť mesiacov. Ak vykonáva daňovú kontrolu orgán podľa § 15 ods. 16, príslušným orgánom na predĺženie lehoty je ministerstvo.

Podľa § 48 ods. 4 zákona o správe daní a poplatkov, účinnom ku dňu vydania žalobou napadnutého druhostupňového správneho rozhodnutia, ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu o dani určenej podľa pomôcok,

skúma odvolací orgán dodržanie zákonných podmienok na použite tohto spôsobu určenia dane a dodržanie postupu podľa § 44 ods. 3. Ak odvolací orgán zistí, že tieto zákonné podmienky a postup podľa § 44 ods. 3 bol dodržaný, odvolanie pre jeho neodôvodnenosť zamietne.

Podľa § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 479/2009 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní a poplatkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 479/2009 Z. z.“), orgánom štátnej správy v oblasti daní a poplatkov je Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky.

Podľa § 11 zákona v spojení s čl. IV. veta prvá č. 479/2009 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2012 sa zrušuje zákon č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly v znení zákona č. 182/2002 Z. z. a zákona č. 534/2005 Z. z., t. j. ruší sa Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (§ 2 a § 3 zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) preskúmajúc napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako i obsah súdneho a administratívneho spisu v rozsahu odvolania, ktorým žalovaný namieta nesprávne právne a vecné posúdenie splnenia podmienok na určenie dane podľa pomôcok, konštatuje, že sa nemožno stotožniť s právnym názorom krajského súdu premietnutým do enunciátu a odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku.

Z obsahu žaloby a vyjadrenia žalobcu k podanému odvolaniu v tejto veci pre odvolací súd ako sporná medzi účastníkmi vyvstáva otázka posúdenia absolútnej povinnosti žalovaného zohľadniť v rámci odvolacieho konania o určení dane podľa pomôcok právny názor vyslovený v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 118/2008 z 10. decembra 2009, a to konkrétne pri posudzovaní splnenia podmienok na určenie predmetnej dane podľa pomôcok vo vzťahu k zákonnosti priebehu daňovej kontroly.

Žalobca odvolávajúci sa na obsah vyššie uvedeného nálezu ústavného súdu vidí porušenie zákona v nezákonnom obídení ustanovenia § 3 a § 24 zákona o správe daní a poplatkov pri kreovaní kontrolnej skupiny zameranej na preverenie alebo zistenie daňovej povinnosti žalobcu na DPH za zdaňovacie obdobia február až december 2001, čo v konečnom dôsledku spôsobuje nezákonnosť začatej daňovej kontroly a absenciu podmienok na určenie predmetnej dane podľa pomôcok. Žalobca taktiež poukazuje na skutočnosť, že po uplynutí zákonnej lehoty na vykonanie daňovej kontroly nebol povinný zamestnancom správcu dane poskytovať súčinnosť a predkladať doklady potrebné k zisteniu daňovej povinnosti na DPH.

Naopak, žalovaný nevidí povinnosť bezvýhradného aplikovania právneho záveru obsiahnutého v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009 z dôvodu neexistencie skutkových predpokladov, z ktorých uvedený právny záver vychádza, t. j. neuskutočnenie spornej daňovej kontroly z dôvodu nespôsobnosti žalobcu so správcom dane a nesplnenia si dôkaznej povinnosti v daňovom konaní ako i z dôvodu absencie námietky zaujatosti žalobcu voči všetkým zamestnancom miestne príslušného správcu dane pred začatím daňovej kontroly, prípadne v jej priebehu. Potvrdenie legitímnosti svojho postupu žalovaný nachádza v obsahu neskoršieho uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 137/2010-28 z 24. marca 2010.

Na margo žalobcom namietaného nezákonného zloženia kontrolnej skupiny, najvyšší súd dáva do pozornosti neskoršie uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžo/101/2010 z 26. októbra 2010 ako zjavne neopodstatnenú. Uvedeným rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 S/54/2005 z 22. februára 2006 tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky z 27. júna 2005 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zrušeným rozhodnutím žalovaný nevyhovел námietke žalobcu zo dňa 30. mája 2005 proti postupu zamestnanca správcu dane (predstaveného – riaditeľa Daňového úradu Košice V) vo veci určenia kontrolnej skupiny.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo vyššie uvedenom uznesení citoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky obsiahnutý v preskúmanom rozsudku sp. zn. 5Sžo/101/2010 z 26. októbra 2010: „*V doterajšom konaní nebol vykonaný dôkaz o prijatí námietky zaujatosti zamestnancov správcu dane - Daňového úradu Košice V, podanej žalobcom, ako to vyžaduje § 24 zákona o správe daní a poplatkov. Preto v ďalšom konaní treba dôkladne objasniť, či sťažovateľ podal v daňovom konaní týkajúcom sa daní a zdaňovacích období, ktoré daňovou kontrolou mali byť kontrolované, námietky zaujatosti podľa zákona o správe daní a poplatkov, a to v čase predchádzajúcom povereniu zamestnancov Daňového úradu Prešov I výkonom kontroly.*

*Ak sa preukáže, že námietka podľa § 24 zákona o správe daní a poplatkov sťažovateľom proti všetkým zamestnancom Daňového úradu Košice V (vrátane riaditeľa) nebola podaná, potom v predmetnom prípade nebol daný formálny dôvod na zmenu miestnej príslušnosti tak, ako to predpokladá právny názor ústavného súdu.*

*Aj v prípade, že sťažovateľ nepodal námietku zaujatosti proti všetkým zamestnancom Daňového úradu Košice V, nepochybne správca dane mohol podať návrh na delegáciu podľa § 4 zákona o správe daní a poplatkov. Nebola to však jeho povinnosť. Namiesto delegácie mohol využiť aj postup, ktorý nakoniec bol realizovaný, a ktorý spočíval v menej formálnych úkonoch, ktorých opodstatnenie, a tým aj ich právny základ plynie práve zo vzájomných vzťahov daňových orgánov. Ak totiž podľa zákona č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch v znení neskorších predpisov, Daňové riaditeľstvo SR je právnickou osobou, teda subjektom s plnou právnou subjektivitou, a zároveň daňové úrady takouto plnou právnou subjektivitou nedisponujú, potom je logické, že v oblasti štátnozamestnaneckých vzťahov i vzťahov pracovnoprávných je oprávnené konať len Daňové riaditeľstvo SR. Platí to napriek tomu, že jednotliví štátni zamestnanci vykonávajú svoju prácu na daňových úradoch. Ak potom Daňové riaditeľstvo SR reagovalo na podnet riaditeľa Daňového úradu K. využitím oprávnení, ktoré mu plynú zo zákona o štátnej službe a z Organizačného poriadku daňových orgánov, nemožno postupu riaditeľa Daňového úradu Košice V nič vyčítať, a to predovšetkým v situácii, keď miestna príslušnosť nebola delegovaná na iného vecne príslušného správcu dane.*

*V ďalšom konaní bude teda úlohou žalovaného vysporiadať sa s námietkami žalobcu proti postupu zamestnanca správcu dane - riaditeľa Daňového úradu Košice V v rozhodnom čase na základe posúdenia všetkých skutkových okolností, ktoré boli dôvodom pre námietky žalobcu, najmä so zreteľom na to, v akom štádiu konania resp. voči akým úkonom správcu dane boli námietky žalobcu podané. Úlohou žalovaného je tiež vysporiadanie sa s otázkou, v akých súvislostiach požiadal správca dane o súhlas s vykonaním kontroly zamestnancami iného správcu dane, najmä ak ústavný súd vychádzal z takého skutkového východiska, že „postupom riaditeľa daňového úradu došlo k obídenu § 3 a § 24 zákona o správe daní týkajúcich sa miestnej príslušnosti správcu dane a vylúčenia zamestnancov správcu dane z daňového konania. Formálne síce naďalej konal miestne príslušný daňový úrad, avšak v skutočnosti daňovú kontrolu vykonávali zamestnanci iného, daňového úradu, hoci miestne príslušní zamestnanci neboli z daňového konania vylúčení“. Odvolací súd považuje za dôvodné poukázať na to, že v rozhodnutí z 27. septembra 2006 vychádzal o. i. zo zistenia, že k povereniu výkonu daňovej kontroly (zamestnancov DÚ Prešov I) došlo pred začatím vyrubovacieho (daňového) konania, len na úkony daňovej kontroly, ktorá nie je daňovým konaním. Vychádzal tak zo skutkového záveru, že k určeniu osôb na vykonanie daňovej kontroly nedošlo z dôvodu námietok zaujatosti v daňovom konaní (v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach daňového subjektu - § 1a písm. d/ zákona č. 511/1992 Zb. v znení platnom v rozhodnom období). Bude teda úlohou žalovaného opätovne, na základe spisového materiálu, zistiť a posúdiť obsah úkonov riaditeľa daňového úradu a príslušného orgánu žalovaného o vydaní súhlasu na výkon kontroly zamestnancami DÚ Prešov I a ich súlad so zákonom (§ 245 ods. 1 OSP), ako aj opätovne posúdiť obsah námietok žalobcu proti postupu riaditeľa DÚ Košice V o poverení zamestnancov výkonom daňovej kontroly.“*

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozsudku sp. zn. 5Sžo/101/2010 z 26. októbra 2010 ohľadne zákonnosti postupu príslušných štátnych orgánov správy daní pri určení kontrolnej skupiny, Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011 nespochybnil, ba naopak vyjadril, že predmetný názor najvyššieho súdu nevykazuje nedostatky v zásade popierajúce účel a význam vykladaného a aplikovaného relevantného zákonného predpisu.

Vyššie uvedený právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vo vzťahu k zákonnosti postupu riaditeľa miestne príslušného daňového úradu pri poverení daňových kontrolórov na výkon spornej daňovej kontroly ako zamestnancov daňovej správy zaradených pre výkon štátnej služby na úseku správy daní u iného správcu dane, a to po predchádzajúcom súhlase Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky ako spoločne nadriadeného orgánu a zamestnávateľa zamestnancov daňových úradov v jeho pôsobnosti, bol Ústavným súdom Slovenskej republiky v jeho uzneseniach č. k. I. ÚS 192/08-27 z 04. júna 2008, č. k. III. ÚS 386/08-24 z 25. novembra 2008, č. k. II. ÚS 137/2010-28 z 24. marca 2010 a č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011 považovaný za ústavne akceptovateľný, nemajúci znaky výkladovej svojvoľnosti a ústavnej nekonformnosti.

V súvislosti s namietanou nezákonnosťou daňovej kontroly ústavný súd nevyslovil namietané porušenie základného práva žalobcu na inú právnú ochranu na inom orgáne Slovenskej republiky a na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

V tomto ohľade a s prihliadnutím na osobité okolnosti konkrétneho prípadu možno považovať judikovanie právneho názoru vyplývajúceho z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009 za ojedinelé vybočenie z prevažujúcej ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky.

V predchádzajúcom súdnom prieskume žalobou napádaného prvostupňového rozhodnutia Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 8 Sžf/7/2009 z 01. júla 2010 konajúc o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/107/2007-121 z 02. septembra 2009 zmenil tento rozsudok tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného z 12. októbra 2007, ktorým žalovaný zamietol pre neodôvodnenosť odvolanie žalobcu proti platobnému výmeru Daňového úradu Košice V z 03. novembra 2006, ktorým bol žalobcovi určený rozdiel DPH za zdaňovacie obdobie február 2001.

V tomto rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazujúc na záver Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnutý v náleze č. k. II. ÚS 118/08-61 z 10. decembra 2009 okrem iného konštatoval, že „*správca dane v tomto prípade mal rozhodnúť o námietke zaujatosti podanej voči všetkým zamestnancom v zmysle § 24 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb., pričom postup, ktorý zvolí nekorešponduje so znením zákona, takýto postup nie je možné obísť oznámením, ktoré bolo vo veci vydané, že daňovú kontrolu vykonajú pracovníci iného daňového úradu*“, pričom vyjadril názor, že v ďalšom konaní bude úlohou žalovaného vadu konania odstrániť a vysporiadať sa s ďalšími námietkami žalobcu.

Ako vyplýva z obsahu žalobou napadnutého druhostupňového správneho rozhodnutia a z obsahu vyjadrenia žalovaného k žalobe, žalovaný sa v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 48 ods. 4 zákona o správe daní a poplatkov a v nadväznosti na záver vyplývajúci zo zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/7/2009 z 01. júla 2010, dostatočne vysporiadal s otázkou dodržania zákonných podmienok na určenie dane podľa pomôcok postupom podľa § 29 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov.

Avšak žalovanému v odvolacom konaní proti platobnému výmeru o určení dane podľa pomôcok neprislúcha podrobnejšie preverovanie zákonnosti priebehu namietanej daňovej kontroly, preverovanie existencie námietok podaných žalobcom voči všetkým zamestnancom Daňového úradu Košice V a vysporadúvať sa s námietkami žalobcu proti postupu zamestnanca správcu dane - riaditeľa Daňového úradu Košice V v rozhodnom čase na základe posúdenia všetkých skutkových okolností tak, ako to vyplýva z intencií rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžo/101/2010 z 26. októbra 2010 (ústavná sťažnosť žalobcu proti tomuto rozsudku Najvyššieho Slovenskej republiky bola odmietnutá uznesením ÚS SR č. k. II. ÚS 159/2011-19 z 13. apríla 2011).

Preskúmanie postupu správcu dane v naznačenom smere je predmetom konania žalovaného o námietke žalobcu zo dňa 30. mája 2005 proti postupu zamestnanca správcu dane – Daňového úradu Košice V.

V súvislosti s poukazom žalobcu na právny názor obsiahnutý v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/9/2007 z 19. apríla 2007 ohľadom trvania zákonnej lehoty na vykonanie spornej daňovej kontroly u žalobcu odvolací súd poznamenáva, že najvyšší súd vyložil ustanovenie lehôt na výkon daňovej kontroly podľa § 30a ods. 7 zákona o správe daní a poplatkov, ako prejav zásady proporcionality medzi právami štátu a právami kontrolovaného daňového subjektu, ktorú je potrebné dodržiavať.

Z argumentácie žalobcu vyplýva, že tento konštatovaný právny názor najvyššieho súdu používa na obhajobu svojho tvrdenia, že neboli splnené podmienky na určenie neúspešne kontrolovanej dane z pridanej hodnoty podľa pomôcok (neúspešne z pohľadu spolupráce žalobcu s daňovými kontrolórmí), nakoľko, podľa tvrdenia žalobcu, po márnom uplynutí lehoty na vykonanie daňovej kontroly, tento už nebol povinný predkladať daňové doklady a spolupracovať so správcom dane.

Avšak v kontexte

- so zásadou úzkej súčinnosti daňového subjektu zo správcom dane vyplývajúcou z ustanovenia § 2 ods. 8 zákona o správe daní a poplatkov,
- s povinnosťami kontrolovaného daňového subjektu v priebehu daňovej kontroly vyplývajúcimi z ust. § 15 ods. 6 citovaného zákona,
- ako i s dôkazným bremenom vyplývajúcim daňovému subjektu z ustanovenia § 29 ods. 8 citovaného zákona,



nemožno bezvýhradne súhlasiť s vyššie uvedenou argumentáciou žalobcu, a to predovšetkým s prihliadnutím na osobité okolnosti priebehu daňovej kontroly a úrovne súčinnosti žalobcu s orgánmi daňovej správy ako i s prihliadnutím na následne sa vyvíjajúcu judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach súdneho prieskumu rozhodnutí žalovaného zamietajúcich pre neodôvodnenosť odvolania žalobcu proti prvostupňovým rozhodnutiam správcu dane o určení DPH podľa pomôcok za zdaňovacie obdobia júl, apríl, august, máj 2001 a december 2000.

Podľa uvedeného poradia zdaňovacích období pomôckami určenej DPH odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžf/74/2008 zo 04. decembra 2008, sp. zn. 3Sžf/1/2009 a 3Sžf/2/2009 oba z 29. januára 2009, sp. zn. 5Sžf/68/2008 z 29. septembra 2009 a sp. zn. 5Sžf/3/2009 z 03. novembra 2009, v ktorých najvyšší súd konštatoval, že na proces určenia dane podľa pomôcok sa lehoty podľa § 30a ods. 7 zákona o správe daní a poplatkov nevzťahujú, pričom pre prípad, kedy daňový subjekt v rámci výkonu daňovej kontroly neposkytne správcovi dane potrebnú súčinnosť, vyplývajú preňho dôsledky podľa § 15 ods. 2 v spojení s § 29 ods. 6 zákona o správe daní a poplatkov. Vzhľadom na vyššie uvedené povinnosti daňového subjektu tento môže mať právny záujem na vykonávaní daňovej kontroly i po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty.

Najvyšší súd na margo uvedeného dopĺňa, že žalobcovi nič nebránilo, aby pred určením dane podľa pomôcok správcovi dane predložil daňové doklady a dôkazy preukazujúce jeho tvrdenia, keďže daňový subjekt znáša dôkazné bremeno počas celého daňového konania, v rámci ktorého, v záujme riadneho zistenia skutočností rozhodujúcich pre správne určenie daňovej povinnosti, taktiež možno dopĺňať a vykonávať dokazovanie.

Zákomom č. 479/2009 Z. z. bolo s účinnosťou od 01. januára 2012 zrušené Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky so sídlom v Banskej Bystrici, ktorého pôsobnosť a právomoci na úseku správy daní a poplatkov prešli na novozriadené Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, podľa informácií poskytnutých Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky v Bratislave, t. č. pre oblasť správy daní a poplatkov pôsobiace na adrese L. ul. Banská Bystrica, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 107 ods. 4 OSP v spojení s § 250 ods. 4 OSP na strane žalovaného koná s vyššie uvedeným právnym nástupcom pôvodne uvádzaného žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na vyššie uvedené, zmenil rozsudok krajského súdu postupom podľa ustanovenia 250ja ods. 3 vety druhej OSP a § 220 OSP a žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 224 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP a § 250k ods. 1 OSP, keď žalobcovi, ktorý nemal úspech vo veci náhradu trov konania nepriznal a žalovanému v takomto konaní nárok na náhradu trov zo zákona neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

**81.**  
**ROZHODNUTIE**

- I. Platným odstúpením od zmluvy sa zmluva o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti od začiatku zrušuje (ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak). Týmto zrušením zaniká právny titul, na základe ktorého nadobúdateľ získal vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Medzi účastníkmi je po zrušení zmluvy z hľadiska obligačných a vecnoprávných účinkov taký právny stav, ako keby k uzavretiu zmluvy nedošlo. Vlastnícke právo prevodcu sa obnovuje zo zákona. Táto zmena sa do katastra nehnuteľností zapisuje záznamom. Predpokladom takéhoto obnovenia vlastníctva prevodcu je však skutočnosť, že vlastníctvo dotknutej nehnuteľnosti nebolo pred odstúpením od zmluvy dobromyseľne nadobudnuté tret'ou osobou.**
- II. Existenciu sporu o platnosť odstúpenia od zmluvy musí správa katastra skúmať obligatórne, a to jednak z dôvodu, že len platné odstúpenie od zmluvy vyvoláva príslušné právne účinky, ako i s prihliadnutím na závažnosť zásahu týchto účinkov do vlastníckeho, resp. vecnoprávneho stavu. Pokiaľ vznikne spor o platnosť odstúpenia od zmluvy, jedná sa o občianskoprávny spor, ktorý je oprávnený rozhodnúť jedine súd.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 2011, sp. zn. 6Sžo/229/2010)

Napadnutým rozsudkom krajský súd, postupujúc podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zrušil rozhodnutie, ktorým odporkyňa (Správa katastra B.B.) zamietla podľa § 31 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „katastrálny zákon“) návrh na vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, prílohou ktorého bola dohoda o odstúpení od kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol Správou katastra B. B. povolený dňa 9. novembra 2009 pod č. V 4553/2009. Vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie s odôvodnením, že napadnuté rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že z pripojeného administratívneho spisu mal preukázané, že dňa 8. októbra 2009 bola uzavretá medzi predávajúcim J. M. (ďalej aj ako „predávajúci“) a kupujúcou A. M. (ďalej aj ako „kupujúca“) kúpna zmluva, predmetom ktorej bol prevod spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/2-ica k celku, na nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. 2275, katastrálne územie X. ako parcela evidovaná v registri „C“, parcelné číslo 2091, druh pozemku – zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 60 m<sup>2</sup> (spoluvlastnícky podiel predstavuje výmeru 30 m<sup>2</sup>), za dohodnutú kúpnu cenu v sume 1 €, ktorá kúpna cena bola kupujúcou predávajúcemu vyplatená pri podpise zmluvy. Návrh na vklad vlastníckeho práva na základe predmetnej kúpnej zmluvy bol odporkyňou povolený dňa 9. novembra 2009 pod č. V 4553/2009. Následne dňa 20. januára 2010 bola medzi predávajúcim a kupujúcou uzavretá dohoda o odstúpení od zmluvy, predmetom ktorej bolo ich odstúpenie od predmetnej kúpnej zmluvy v celom rozsahu, pričom táto dohoda nadobudla platnosť a účinnosť dňom jej podpisu oboma zmluvnými stranami, kedy sa vlastnícke právo k predmetu kúpnej zmluvy vracia v prospech účastníka dohody v prvom rade, t.j. v prospech J. M. (článok IV. dohody o odstúpení od zmluvy). Odvolávajúci sa na ustanovenie § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštatoval, že toto ustanovenie upravuje jednostranné odstúpenie od zmluvy podľa podmienok, ak je to v zákone ustanovené, alebo ak je to účastníkmi zmluvy dohodnuté a povaha zmluvy to pripúšťa. Vyhodnotiac dohodu o odstúpení od zmluvy za dvojstranný právny úkon, na základe ktorého účastníci zmluvy prejavujú svoju vôľu zrušiť svoj predchádzajúci právny úkon s účinkami od počiatku, t. j. ex tunc, kvalifikujúc predmetnú dohodu za nepomenovanú zmluvu (§ 51 Občianskeho zákonníka) zastal v danej veci názor, že odporkyňa mala takúto zmluvu v súlade s ustanovením § 28 ods. 1 katastrálneho zákona, po splnení ostatných zákonných podmienok, zapísať do katastra nehnuteľností vkladom. Uviedol ďalej, že odstúpenie od zmluvy a zápis formou záznamu poznala aj Vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonával katastrálny zákon, platná a účinná do 30.11.2009 (ďalej len ako „vyhláška č. 79/1996 Z. z.“), ktorá v ustanovení § 38 písm. h/ upravovala postup správy katastra pre prípad odstúpenia od zmluvy tak, že správa katastra vykonala záznam, pričom na jeho vykonanie sa vyžadoval návrh, ktorého prílohou, ak išlo o odstúpenie od zmluvy, bol buď rozsudok súdu v prípade, ak bolo právo k nehnuteľnosti dotknuté ďalším právnym úkonom, alebo písomný prejav účastníkov zmluvy o ich odstúpení od zmluvy s úradne overenými podpismi, zdôrazniac zároveň, že Vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra SR č. 461/2009 Z. z. (ďalej len ako „vyhláška č. 461/2009 Z. z.“), ktorá s účinnosťou od 1.12.2009 zrušila a nahradila vyhlášku č. 79/1996 Z. z. už výslovne neobsahuje ustanovenie, podľa ktorého by správa katastra bola oprávnená zapisovať dohody o odstúpení od zmluvy formou záznamu. S poukazom na uvedené preto skonštatoval, že odporkyňa vo svojom rozhodnutí vychádzala z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto bolo potrebné rozhodnutie podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote odvolanie odporkyňa. Domáhala sa jeho zrušenia (správne sa mala domáhať jeho zmeny) a potvrdenia svojho rozhodnutia, namietala nesprávne právne posúdenie veci prvostupňovým súdom. Odvolávajúc sa na ustanovenie § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedla, že od zmluvy môže účastník zmluvy odstúpiť len za podmienok uvedených v citovanom ustanovení. Stotožnila sa s názorom krajského súdu, že § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje podmienky jednostranného odstúpenia od zmluvy a poukázala na absenciu zákonnej úpravy odstúpenia od zmluvy na základe vzájomnej dohody ako dvojstranného právneho úkonu bez kvalifikovaného porušenia zmluvných podmienok jedným z účastníkov zmluvy. Mala za to, že takýmto právnym úkonom by dochádzalo k právnej neistote nadobudnutých práv právnymi nástupcami vlastníkov veci, ako aj iných oprávnených osôb z práv k veci, keďže právo k veci by bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou (napr. kúpna zmluva a následne záložná zmluva). Argumentovala, že pojem dohoda o odstúpení od zmluvy v chápaní dvojstranného právneho úkonu sa začal v právnej praxi uplatňovať v zmysle § 38 písm. h) vyhlášky č. 79/1996 Z. z., v súlade s ktorou sa takáto dohoda zapisovala do katastra nehnuteľností záznamom, upriamiac však pozornosť na to, že táto mala byť len následným prejavom vôle účastníkov zmluvy deklarovať svoju vôľu, že odstúpenie od zmluvy jedným účastníkom zmluvy bolo adresované druhému účastníkovi zmluvy a tento nenamietala neplatnosť odstúpenia od zmluvy. Uviedla, že § 38 písm. h) vyhlášky č. 79/1996 Z. z. (s odkazom na ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka) do 30.11.2009 upravoval postup správ katastra pri zápise údajov o právach k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností po odstúpení od zmluvy po vydaní rozhodnutia o povolení vkladu tak, že správa katastra vykonala zmeny údajov v katastri nehnuteľností v zmysle návrhu, ktorého prílohou bol buď písomný prejav vôle účastníkov zmluvy od zmluvy odstúpiť s úradne overenými podpismi alebo rozsudok súdu v prípade, ak bolo právo k nehnuteľnosti dotknuté ďalším právnym úkonom. Zdôvodnila odôvodnenie absencie takejto právnej úpravy vo vyhláške č. 461/2009 Z. z. tým, že v praxi pri zápise takýchto dohôd sa vyskytovali názory odbornej verejnosti, že nie je vždy možné dosiahnuť dohodu so zmluvnou stranou porušujúcou svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy alebo zo zákona, na základe ktorej by správa katastra vykonala zmenu údajov v katastri nehnuteľností. Namietala, že z obsahu kúpnej zmluvy uzavretej medzi predávajúcim a kupujúcou, ktorej vklad bol povolený pod č. V 4553/2009 nevyplýva, že sa jej účastníci dohodli pre prípad nesplnenia podmienok jednou zo zmluvných strán na odstúpení od zmluvy. Zároveň zdôraznila, že dôvod odstúpenia od zmluvy nie je uvedený ani v samotnej dohode o odstúpení od zmluvy uzavretej dňa 20. januára 2010, ktorá tvorí prílohu návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, vedeného pod č. V 1283/2010. Vychádzajúc z názoru, že dohoda o odstúpení od kúpnej zmluvy nemôže byť uzavretá, ako uvádza žalobca, v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka, keďže nepomenovaná zmluva nesmie odporovať obsahu alebo účelu Občianskeho zákonníka, poukázala na to, že predložená dohoda o odstúpení od zmluvy odporuje tak § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže nemohla byť uzatvorená ako dvojstranný právny úkon, a zároveň odporuje ustanoveniu § 497 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že každý účastník si môže vymieniť odstúpenie od zmluvy a dojednať pre ten prípad odstupné s tým, že kto zmluvu splní aspoň sčasti alebo prijme hoci len čiastočné plnenie, nemôže od zmluvy odstúpiť, ani keď poskytne odstupné, pričom z obsahu kúpnej zmluvy jednoznačne vyplýva, že kúpna cena vo výške 1 € bola predávajúcemu vyplatená pri jej podpise. Konštatovala, že zrušenie rozhodnutia o povolení vkladu na základe obojstrannej dohody o odstúpení od zmluvy bez uvedenia právneho dôvodu je v rozpore s platnou legislatívou. Záverom, pre prípad uznania legitimacy uzavretých dohôd o odstúpení od zmluvy bez porušenia zmluvných podmienok účastníkmi zmluvy, vyvolávajúcej potrebu príslušných správ katastra o nich rozhodnúť povolením vkladu podľa § 31 ods. 3 katastrálneho zákona, Najvyšším súdom Slovenskej republiky, uviedla, že v takom prípade bude nutné následne vyriešiť postup správ katastra pri posudzovaní týchto dohôd podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, keď právo k nehnuteľnosti bude dotknuté ďalšou právnou zmenou (napr. záložné práva, vecné bremená) a zabezpečiť tak právnu istotu v právnych vzťahoch evidovaných v katastri nehnuteľností tak, aby kataster plnil účel v zmysle § 2 katastrálneho zákona.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že v súkromnom práve platia základné zásady a to zásada individuálnej autonómie vôle a zásada zmluvnej slobody, prejavujúca sa okrem iného aj tým, že účastníci súkromnoprávných vzťahov môžu v súlade s ustanovením § 51 Občianskeho zákonníka uzavrieť aj takú zmluvu, ktorá nie je osobitne zákonom upravená, samozrejme za predpokladu, že táto neodporuje obsahu alebo účelu Občianskeho zákonníka. Poukázala na to, že v danom prípade spolu s vedľajším účastníkom prejavili svoju slobodnú vôľu a uzavreli dohodu o odstúpení od zmluvy, predmetom ktorej bolo zrušenie predchádzajúcej kúpnej zmluvy uzavretej dňa 8. októbra 2009, ktorej vklad bol do katastra nehnuteľností povolený dňa 9. novembra 2009 pod č. V 4553/2009. Poukázala na to, že ustanovenie § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje podmienky vzťahujúce sa na jednostranné odstúpenie od zmluvy. Dôvodila, že dohoda o odstúpení od zmluvy predstavuje konsenzuálny právny úkon, predmetom ktorého je zrušenie predchádzajúceho právneho úkonu na základe súhlasu oboch strán tohto právneho úkonu, Zdôraznila, že ustanovenie § 48 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka uzavretie takejto dohody nevyklučuje. Namietala tvrdenie

odporkyne, že dôvodom na odstúpenie od zmluvy by malo byť porušenie zmluvných podmienok jednou zo zmluvných strán. Poukázala na skutočnosť, že účastníci zmluvy sa môžu dohodnúť na zrušení záväzku aj bez porušenia zmluvných podmienok niektorým z nich, keďže ide o výsledok ich autonómnej vôle a dispozitívnosti ustanovení právnych predpisov platných v oblasti súkromného práva. Konštatovala, že hlavné pochybenie odporkyne spočíva v tom, že posudzuje predmetnú dohodu o odstúpení od zmluvy podľa ustanovenia § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, upravujúceho jednostranné odstúpenie od zmluvy, vyzdvihnúc skutočnosť o nutnosti posudzovania právnych úkonov z hľadiska obsahu a nie podľa toho, ako sú označené. Uviedla, že je irelevantné, že daný právny úkon je označený ako dohoda o odstúpení od zmluvy alebo ako dohoda o zrušení záväzku, nakoľko v oboch prípadoch sa jedná o prejav slobodnej vôle účastníkov právneho úkonu zrušiť tento právny úkon a v prípade nehnuteľností docieľiť zápis vlastníckeho práva v prospech pôvodného prevodcu. Protestovala proti názoru odporkyne, že dohoda o odstúpení od zmluvy je iba následným prejavom vôle účastníkov zmluvy deklarovať svoju vôľu, že jednostranné odstúpenie od zmluvy jedným z účastníkov zmluvy bolo adresované druhému z účastníkov zmluvy a tento účastník nenamieta neplatnosť odstúpenia od zmluvy a uviedla, že tento inštitút sa využíval aj v právnej úprave platnej pred rokom 1989, a to v prípade vzájomného odstúpenia od zmluvy, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti, keď sa v takomto prípade vyžadovala jej registrácia na príslušnom štátnom notárstve a k zmene vlastníckeho práva došlo na základe spätného prevodu, z čoho jednoznačne vyplýva, že sa taktiež nezakladá na pravde tvrdenie odporkyne, že inštitút odstúpenia od zmluvy sa začal v právnej praxi uplatňovať v súvislosti s ustanovením § 38 písm. h) vyhlášky č. 79/1996 Z. z.. Rovnako poukázala na to, že prípadným povolením vkladu vlastníckeho práva na základe dvojstranného odstúpenia od zmluvy (dohody o zrušení záväzku) sa neruší predchádzajúce rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu na základe zmluvy, od ktorej účastníci neskôr odstúpili, nakoľko zrušenie rozhodnutia správneho orgánu možno dosiahnuť iba na základe zákonom stanovených prostriedkov (riadne a mimoriadne opravné prostriedky), a to v správnom konaní, prípadne v konaní občiansko-súdnom, prostredníctvom inštitútov tzv. správneho súdnictva. Rovnako mala za to, že odstúpenie od zmluvy nebude mať vplyv na existenciu iných vecných práv (záložné právo, právo zodpovedajúce vecným bremenám, zádržné právo) samozrejme za predpokladu, že boli dohodnuté ako práva in rem.

J. M. ako zúčastnená osoba v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhol napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že s navrhovateľkou uzavrel konsenzuálny právny úkon, predmetom ktorého bola vôľa zrušiť predchádzajúci právny úkon – kúpnu zmluvu a to s účinkami ex nunc – t.j. ku dňu uzavretia dohody o odstúpení od zmluvy. Mal za to, že takýto právny úkon nie je jednostranným odstúpením od zmluvy a preto nie je možné naň aplikovať ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka, poukazujúc na to, že Občiansky zákonník výslovne nezakazuje uzavretie takejto dohody (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Zároveň konštatoval, že účastníci občianskoprávných vzťahov môžu uzavrieť aj takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená (§ 51 Občianskeho zákonníka). Ďalej uviedol, že ako účastníci dohody prejavili svoju slobodnú, vážnu a určitú vôľu zrušiť právny úkon prostredníctvom atypickej zmluvy, pričom s účinkami ex nunc zanikli obligačno-právne následky kúpnej zmluvy a preto následne navrhli odporkyňi vykonať zápis spätného prevodu vlastníckeho práva na pôvodného prevodcu vkladom, čím by ku dňu právoplatnosti rozhodnutia odporkyne o povolení vkladu nastali aj vecno-právne dôsledky tejto dohody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné. Výsledok hlasovania senátu bol jednomyseľný.

Podľa § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Z administratívneho spisu odvolací súd zistil, že dňa 5. marca 2010 bol Správe katastra B. B. doručený návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe priloženej dohody o odstúpení od

zmluvy uzavretej dňa 22. januára 2010 (v napadnutom rozhodnutí odporkyňa nesprávne uviedla dátum uzavretia dohody 20. január 2010, nakoľko predávajúci J. M. podpísal dohodu až dňa 22. januára 2010, a teda týmto dňom bola dohoda platne uzavretá), ktorý bol zaevidovaný Správou katastra B. B. pod č. V 1283/2010. Z obsahu predloženej dohody o odstúpení od zmluvy (ďalej len „Dohoda zo dňa 22. januára 2010“) vyplýva, že jej účastníci sa dohodli na odstúpení od kúpnej zmluvy, uzavretej dňa 8. októbra 2009, ktorej vklad bol povolený odporkyňou dňa 9. novembra 2009 pod č. V 4553/2009. Predmetom tejto kúpnej zmluvy bol prevod spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 1/2-ica k celku, na nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. 2275, katastrálne územie X. ako parcela evidovaná v registri „C“, parcelné číslo 2091, druh pozemku – zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 60 m<sup>2</sup> (spoluvlastnícky podiel predstavuje výmeru 30 m<sup>2</sup>), za dohodnutú kúpnu cenu v sume 1 €, ktorý spoluvlastnícky podiel nadobudla na základe rozhodnutia odporkyne č. V 4553/2009 zo dňa 9. novembra 2009 o povolení vkladu vlastníckeho práva A. M. Správa katastra B. B. ako orgán príslušný rozhodovať v katastrálnom konaní podľa § 16 ods. 2 a § 18 ods. 2 písm. a/ katastrálneho zákona, návrh na vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, vedený pod č. V 1283/2010, v súlade s ustanovením § 31 ods. 3 katastrálneho zákona, zamietla, dôvodiac jednak tým, že predložená Dohoda zo dňa 22. januára 2010 nie je listinou, na ktorej účinnosť sa vyžaduje rozhodnutie príslušnej správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva, poukazujúc zároveň na článok IV. tejto dohody, kde zmluvné strany konštatujú, že dohoda nadobúda účinnosť dňom jej podpisu, a že správa katastra zmenu vlastníckeho práva vykoná záznamom, a jednak tým, že zmluvné strany si v kúpnej zmluve, ktorej vklad bol odporkyňou povolený pod č. V 4553/2009, odstúpenie od kúpnej zmluvy nedohodli a z obsahu predloženej dohody ani nevyplýva, na základe akej právnej skutočnosti ustanovenej zákonom došlo medzi účastníkmi dohody k jej uzavretiu s tým, že túto vzhľadom na uzavretú v rozpore s ustanovením § 48 Občianskeho zákonníka.

Pre právne posúdenie veci je potrebné najprv zodpovedať na otázku, aké účinky má odstúpenie od zmluvy o prevode nehnuteľnosti a ako sa tieto účinky prejavujú z hľadiska vykonania zápisu do katastra nehnuteľností.

*Podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.*

*Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.*

*Podľa § 497 Občianskeho zákonníka, každý z účastníkov si môže vymieniť odstúpenie od zmluvy a dojednať pre ten prípad odstúpné. Kto zmluvu splní aspoň sčasti alebo prijme hoci len čiastočné plnenie, nemôže už od zmluvy odstúpiť, ani keď poskytne odstúpné.*

Pri zmluvnom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je právnym dôvodom nadobudnutia vlastníctva (iustus titulus) zmluva a právnym spôsobom nadobudnutia vlastníctva (modus acquirendi) vklad vlastníckeho práva na základe tejto zmluvy do katastra nehnuteľností.

Odstúpenie od zmluvy je právnym inštitútom, v dôsledku uplatnenia ktorého sa zmluva zrušuje s účinkami „od začiatku“ (ex tunc). Týmto zrušením zaniká právny titul, na základe ktorého nadobúdateľ získal vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Medzi účastníkmi zmluvy je po zrušení zmluvy taký právny stav, aký bol pred jej uzatvorením, ako keby k uzavretiu zmluvy vôbec nedošlo a to nielen z hľadiska obligačných účinkov ale i účinkov vecnoprávných. Oba tieto účinky, sú totiž sledované nielen pri uzatváraní zmluvy, ale i pri odstúpení od nej a nemožno ich od seba oddeľovať. Obligačné účinky predstavujú predpoklad pre nastúpenie účinkov vecnoprávných.

Obligačné účinky zmluvy o prevode nehnuteľnosti spočívajú vo vzniku záväzkového právneho vzťahu medzi prevodcom a nadobúdateľom, ktorého obsahom je záväzok prevodcu previesť nadobúdateľovi prevádzanú nehnuteľnosť do jeho vlastníctva, pričom tomuto záväzku zodpovedá záväzok nadobúdateľa danú nehnuteľnosť do svojho vlastníctva prevziať. Pri odplatných prevodoch nastupuje ešte záväzok nadobúdateľa zaplatiť dojednanú kúpnu cenu, resp. zložiť alebo previesť inú cenu prípadne hodnotu a záväzok prevodcu tieto prijať. Obligačné účinky týkajúce sa prevodu vlastníctva k nehnuteľnosti však trvajú len do doby, než sú nahradené účinkami vecnoprávnymi. Neobstojí preto názor, že odstúpením od zmluvy o prevode nehnuteľnosti, na základe ktorej už bolo do katastra nehnuteľností vložené vlastnícke právo, zanikajú len obligačné účinky, pretože tieto v dôsledku vkladu už i tak zanikli, resp. boli nahradené účinkami vecnoprávnymi.

Nakoľko teda odstúpenie od zmluvy má i vecnoprávne účinky, obnovuje sa v dôsledku neho pôvodný stav, t.j. zo zákona sa obnovuje vlastnícke právo prevodcu. Predpokladom takéhoto obnovenia vlastníctva prevodcu je však skutočnosť, že vlastníctvo dotknutej nehnuteľnosti nebolo pred odstúpením od zmluvy dobromyseľne nadobudnuté treťou osobou. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto vo vzťahu k účinkom odstúpenia od zmluvy za ekvivalentnosti právnej úpravy stotožňuje s názormi Najvyššieho súdu Českej republiky vyjadrenými najmä v stanovisku občianskoprávneho a obchodného kolégia zo dňa 28. júna 2000 sp.zn. Cpjn 38/98, stanovisku občianskoprávneho a obchodného kolégia zo dňa 19. apríla 2006 sp.zn. Cpjn 201/2005, rozsudku zo dňa 14. júna 2006 sp.zn. 31 Cdo 2808/2004, rozsudku zo dňa 30. januára 2008 sp.zn. 31 Cdo 3177/2005 v rozsahu korekcií vyplývajúcich z nálezov Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 23. januára 2000 sp.zn. II. ÚS 77/2000 a zo dňa 16. októbra 2007 sp.zn. Pl. ÚS 78/06, na ktoré vo svojej rozhodovacej činnosti poukázal i Ústavný súd Slovenskej republiky a to v náleze zo dňa 30. septembra 2010 sp.zn. I. ÚS 350/08 a uznesení zo dňa 10. februára 2010 sp.zn. I. ÚS 50/2010.

Pokiaľ sa pri odstúpení od zmluvy o prevode nehnuteľnosti priamo zo zákona obnovuje vlastnícke právo prevodcu, zapisuje sa táto zmena do katastra nehnuteľností záznamom. Zo znenia § 34 ods. 1 katastrálneho zákona jednoznačne vyplýva, že práva k nehnuteľnostiam, ktoré vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona sa do katastra nehnuteľností zapisujú záznamom. Záznamovou listinou, ktorá bude podkladom pre vykonanie predmetného záznamu je buď odstúpenie od zmluvy alebo v prípade vzniku sporu o jeho platnosť príslušné rozhodnutie súdu (§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku).

Odstúpenie od zmluvy je jednostranný adresovaný právny úkon, ktorého účinky nastávajú jeho doručením do dispozičnej sféry druhej zmluvnej strany. Pokiaľ sa odstúpenie týka zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti, mala by byť v zmysle § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka zachovaná jeho písomná forma. Zákon výslovne nevyžaduje, aby v písomnom odstúpení od zmluvy o prevode nehnuteľností bol uvedený aj zákonný alebo zmluvný dôvod odstúpenia (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2009 sp.zn. 4 Cdo 111/2008).

Pre nastúpenie právnych účinkov odstúpenia od zmluvy sa nevyžaduje súhlas adresáta ani rozhodnutie súdu. Na druhej strane však príslušné právne účinky môže vyvolať len platné odstúpenie od zmluvy.

Pokiaľ vznikne spor o platnosť odstúpenia od zmluvy, v praxi najmä z dôvodu naplnenia, či nenaplnenia zákonného alebo zmluvného dôvodu pre takýto postup, jedná sa o občianskoprávny spor, ktorý je oprávnený rozhodnúť jedine súd (§ 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Keďže správa katastra nie je oprávnená posudzovať platnosť odstúpenia od zmluvy ani ako predbežnú otázku (§ 40 správneho poriadku), musí sa táto skutočnosť prejavíť v jej postupe v záznamovom konaní pri odstúpení od zmluvy, na základe ktorej už bol povolený vklad do katastra nehnuteľností ako i vo vkladovom konaní v prípade zmluvy doloženej k návrhu na vklad, o ktorom ešte nebolo rozhodnuté. Či platnosť odstúpenia od zmluvy nie je medzi jej účastníkmi sporná, musí správa katastra obligatórne skúmať a to jednak z dôvodu, že len platné odstúpenie od zmluvy vyvoláva náležité právne účinky ako i s prihliadnutím na závažnosť zásahu týchto účinkov do vlastníckeho, resp. vecnoprávneho stavu. Túto skutočnosť možno preukázať výslovným alebo konkludentným prejavom druhej zmluvnej strany. Písomné prehlásenie tejto druhej strany môže byť doložené buď k odstúpeniu od zmluvy alebo si ho vyžiada samotná správa katastra. Pokiaľ sa druhý účastník vyjadrí, že nespochybňuje platnosť uskutočneného odstúpenia od zmluvy, správa katastra vykoná príslušný záznam v katastri nehnuteľností, pričom nie je oprávnená skúmať, či skutočne i došlo k naplneniu dôvodu pre odstúpenie od zmluvy. Ak však druhý účastník spochybni platnosť odstúpenia od zmluvy, mala by ho správa katastra vyzvať, aby v určenej lehote podal na súd príslušnú žalobu (§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku) s poučením, že pokiaľ tak neurobí, bude to vyhodnotené ako „akceptácia“ platnosti vykonaného odstúpenia od zmluvy. Ak následne daná žaloba bude podaná, správa katastra nebude môcť vykonať príslušný záznam a ponechá na dotknutom liste vlastníctva zapísanú plombu o začatom záznamovom konaní (§ 44 ods. 1 katastrálneho konania), prípadne na návrh vyznačí na ňom aj informatívnu poznámku o začatom súdnom konaní v zmysle § 44a Občianskeho súdneho poriadku. V rovnakom prípade pri odstúpení od zmluvy, na základe ktorej ešte nebolo rozhodnuté o vklade do katastra nehnuteľností, správa katastra preruší vkladové konanie podľa § 31a písm. a/ katastrálneho zákona z dôvodu začatia konania o predbežnej otázke. Nepodanie žaloby sa bude môcť s odkazom na predchádzajúce poučenie správy katastra posúdiť ako následná konkludentná „akceptácia“ platnosti vykonaného odstúpenia od zmluvy, v dôsledku čoho správa katastra následne vykoná záznamom príslušnú zmenu v katastri nehnuteľností, resp. pri vkladovom konaní rozhodne o jeho zastavení v zmysle § 31b ods. 1 písm. b/ katastrálneho zákona.

S odkazom na daný teoretický a praktický exkurz je nutné vyhodnotiť, či Dohoda zo dňa 22. januára 2010 mala za následok platné odstúpenie od predchádzajúcej kúpnej zmluvy zo dňa 8. októbra 2009 (č. V 4553/2009).

Ako už bolo uvedené odstúpenie od zmluvy je jednostranným právnym úkonom. Týmto úkonom realizuje účastník zmluvy svoje právo (nie povinnosť) domôcť sa v dôsledku naplnenia zákonného alebo zmluvného dôvodu zrušenia zmluvy. K odstúpeniu od zmluvy nedochádza preto na základe novej zmluvy uzavretej medzi zmluvnými stranami. Pokiaľ Občianky zákonník v § 48 ods. 1 umožňuje odstúpiť od zmluvy, ak „je to účastníkmi dohodnuté“, má sa na mysli nie novouzatvorená dohoda, na základe ktorej by bolo v podstate možné odstúpiť od každej zmluvy, ale taká dohoda prejavená v ustanovení pôvodnej zmluvy, ktorá by stanovovala zmluvný dôvod odstúpenia od tejto zmluvy. Uvedenému svedčí i skutočnosť, že právo odstúpiť od zmluvy sa viaže v zmysle § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka na účastníka zmluvy, t.j. na jeho jednostranný právny úkon a nie na dohodu účastníkov zmluvy. V tejto súvislosti treba poukázať aj na rozdielny časový moment nastúpenia právnych účinkov pri odstúpení od zmluvy ako jednostrannom právnom úkone a pri zmluvnom dojednaní. Inak povedané, pokiaľ odstúpenie od zmluvy je právne konštituované ako jednostranný právny úkon, ktorého účinky nastávajú už doručením do dispozičnej sféry adresáta, nie je zároveň (ani s odkazom na princíp zmluvnej voľnosti) možné právne relevantne uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej by bola dohoda zmluvných strán o odstúpení od predchádzajúcej zmluvy, ktorá by svoje vecnoprávne účinky nadobúdala až vkladom do katastra nehnuteľností. Predpokladom uzatvorenia inominátnej zmluvy v zmysle § 2 ods. 3 a § 51 Občianskeho zákonníka je totiž skutočnosť, že zmluva nesmie odporovať obsahu alebo účelu zákona; táto požiadavka by však v danom prípade najmä z dôvodu odlišného momentu nastúpenia právnych účinkov nebola dodržaná.

To však neznamená, že by nebolo možné akceptovať aj také odstúpenie od zmluvy, ktoré je síce formálne nesprávne označené ako dohoda, avšak z jeho obsahu (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka) nesporne vyplýva, že ním došlo k uplatneniu si odstúpenia od zmluvy účastníkom pôvodnej zmluvy, pričom súhlasný prejav adresáta by v podstate znamenal, že tomuto bolo odstúpenie doručené a že tento jeho platnosť nespochybňuje.

Predmetná Dohoda zo dňa 22. januára 2010 vyššie naznačenú povahu jednoznačne má. Z jej obsahu vyplýva, že právo odstúpiť od predchádzajúcej kúpnej zmluvy si uplatnili obaja jej účastníci, že tieto prejavy vôle si navzájom dali na vedomie a že vykonané odstúpenie medzi nimi nebolo sporné.

I keď dané odstúpenie od zmluvy je formálne koncipované ako zmluvný akt a nie ako súbeh dvoch jednostranných právnych úkonov, je potrebné toto vykladať v súlade s ustanovením § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z tohto zákonného ustanovenia vyplýva priorita výkladu podľa vôle konajúcej osoby, pričom je zrejmé, že základným úmyslom dotknutých účastníkov v danom prípade bolo odstúpiť od zmluvy, čím zároveň bola zachovaná aj potrebná jednota prejavenej vôle s jej jazykovým vyjadrením.

Na základe uvedeného je možné skonštatovať, že Dohoda zo dňa 22. januára 2010 bola spôsobilou listinou, na základe ktorej mohla (a mala) byť záznamom v katastri nehnuteľností vykonaná príslušná vlastnícka zmena.

Táto dohoda zároveň nemá povahu takej platnej zmluvy, ktorá by mohla byť právne relevantnou prílohou návrhu na vklad (§ 30 ods. 5 katastrálneho zákona), resp. na základe ktorej by mohlo byť lege artis vložené do katastra nehnuteľností vlastnícke právo.

Dohodu zo dňa 22. januára 2010 nemožno totiž posúdiť ani ako platnú inominátnu zmluvu o prevode nehnuteľností uzatvorenú v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka. Jednak z jej obsahu jednoznačne vyplýva, že ňou došlo k odstúpeniu od predchádzajúcej zmluvy a nie, že sa prevádza vlastníctvo k nehnuteľnosti. Zároveň si je potrebné uvedomiť, že práve v dôsledku nastúpenia účinkov predmetného odstúpenia od zmluvy sa i prípadný (spätný) prevod vlastníctva stal nemožným (§ 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pretože ohľadom dotknutej nehnuteľnosti sa už ex lege obnovil vlastnícky stav, aký panoval pred uzavretím kúpnej zmluvy zo dňa 8. októbra 2009 a to bez ohľadu na to, či sa táto skutočnosť premietla v katastri nehnuteľností na základe deklaratórneho vykonania záznamu.

Katastrálne konanie o návrhu na vklad (vkladové konanie) má povahu správneho (administratívneho) konania, v rámci ktorého správa katastra postupuje spôsobom upraveným katastrálnym zákonom a subsidiárne (§ 22 ods. 1 a 5 katastrálneho zákona) i správnym poriadkom.

Správa katastra predovšetkým v rámci vkladového konania v zmysle § 31 ods. 1 katastrálneho zákona skúma platnosť zmluvy doloženej k návrhu na vklad, pričom za týmto účelom je povinná zistiť presne a úplne skutočný stav veci podľa § 32 ods. 2 správneho poriadku. Pokiaľ správa katastra zistí neplatnosť takejto zmluvy, je povinná rozhodnúť o zamietnutí vkladu podľa § 31 ods. 3 katastrálneho zákona. Rozhodnutím Správy katastra B. B. o zamietnutí vkladu č. V 1283/2010 zo dňa 31.3.2010 preto nebol v namietanom rozsahu porušený zákon ani iný všeobecne záväzný predpis.

Krajský súd v B. B. teda pochybil, keď v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia napadnuté rozhodnutie správy katastra zrušil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2, § 250ja ods. 3 veta druhá a § 250q ods. 2 OSP preto zmenil tak, že v záhlaví uvedené rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Záverom možno uviesť, že Správa katastra B. B. by následne i bez dodatočného návrhu na vykonanie záznamu s odkazom na znenie § 35 ods. 1 katastrálneho zákona mala na základe Dohody zo dňa 22. januára 2010 ex officio vykonať záznamom príslušnú vlastnícku zmenu v katastri nehnuteľností, pričom ako záznamová listina by mohlo byť použité jedno z dvoch vyhotovení danej zmluvy obsiahnuté v administratívnom spise č. V 1283/2010.



82.  
**ROZHODNUTIE**

**Žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov má slúžiť iba ako nástroj spoločenskej kontroly a nie ako prostriedok na zneužitie práva.**

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2013, sp. zn. 5SŽi/6/2012)

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) rozsudkom podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 9.3.2009, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie zo 6.2.2009. Rozhodol tak po tom, čo jeho predchádzajúci rozsudok v tejto veci č. k. 1S/93/2009-24 z 10.3.2011 bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 SŽi/4/2011 z 29.9.2011.

Krajský súd v odôvodnení svojho nového rozhodnutia uviedol, že tak rozhodol s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g/ a § 46 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“ alebo „zákon č. 211/2000 Z.z.“), ako aj s poukazom na čl. 26 ods. 1 ods. 4 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ústava“) a dospel k záveru, že v danom prípade sa jednalo o informácie týkajúce sa výkonu kontroly. Krajský súd uviedol, že je nevyhnutné rozlišovať medzi informáciami týkajúcimi sa výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru, ktoré povinná osoba nesprístupní alebo obmedzí ich sprístupnenie, od informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ktoré je povinná osoba povinná sprístupniť, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Krajský súd uviedol, že predmet a výkon kontroly sú dva pojmy, ktoré spolu súvisia a treba ich vnímať ako jeden celok a informácie o predmete kontroly sú teda zo sprístupnenia vylúčené aj s poukazom na ustanovenie § 22 ods. 4 zákona č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o NKÚ“), ktoré ukladá zamestnancom žalovaného povinnosť zachovávať mlčanlivosť. Svoje rozhodnutie odôvodnil aj poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. 5 SŽi/4/2011, sp. zn. 3 SŽi/2/2010 a sp. zn. 3 SŽi/5/2009.

O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP tak, že ich náhradu žalobcovi nepriznal, pretože nemal vo veci úspech.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, domáhajúc sa, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že žalobe bude vyhovené. Poukazoval na to, že krajský súd opomenul, že na účely sprístupňovania informácií je povinnosť mlčanlivosti výslovne prelomená ustanovením § 13 zákona o slobode informácií a zákonom uložená povinnosť mlčanlivosti teda nemôže byť dôvodom pre nesprístupnenie informácie. Uviedol, že ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií vylučuje zo sprístupnenia informácie týkajúce sa výkonu kontroly. Informácia týkajúca sa výkonu kontroly však nie je totožná s informáciou, ktorá je predmetom kontroly. Uviedol, že požadoval informácie týkajúce sa verejného obstarávania vyhláseného Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktoré mu ich odmietlo sprístupniť s odôvodnením, že ich nemá k dispozícii, nakoľko sa nachádzajú u žalovaného a sú predmetom jeho kontroly. Išlo o informácie, ktoré nie sú vylúčené zo sprístupňovania a keby ich Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky malo v tom čase k dispozícii, muselo by ich žalobcovi sprístupniť. Poukazoval na to, že krajský súd zhodne so žalovaným ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií vykladá tak, ako by sa informácie podliehajúce povinnosti sprístupňovania stali vylúčenými zo sprístupnenia iba následkom toho, že začali byť predmetom kontroly. Podľa názoru žalobcu je takýto výklad v rozpore s účelom práva na informácie a aj zmyslom obmedzenia prístupu k informáciám podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií. Uviedol, že pokiaľ má žiadateľ právo na sprístupnenie informácie, nemôže mu byť toto právo obmedzené len v dôsledku toho, že požadovaná informácia začne byť predmetom kontroly.

Žalobca tiež namietal, že žalovaný ignoroval ústavnoprávny aspekt práva na informácie, ktoré je garantované článkom 26 Ústavy Slovenskej republiky. Poukazoval na to, že v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky môže dôjsť k obmedzeniu iba pokiaľ je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, pričom takéto obmedzenie musí smerovať k ochrane niektorého z taxatívne vymenovaných záujmov. Nesprístupnenie informácií požadovaných žalobcom však nie je v záujme ochrany žiadneho z Ústavou Slovenskej republiky

predvídaných záujmov, len opak, vzhľadom na záujem verejnosti, ktorý sa upiera na predmetné verejné obstarávanie a jeho obsah na verejné financie, je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, aby bolo poskytnuté maximum informácií.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení na odvolanie navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu z jeho vecne a právne správnych dôvodov potvrdiť. Uviedol, že žalobca vo svojom odvolaní opätovne poukazuje len na svoje predchádzajúce tvrdenia a opätovne poukazuje na ustanovenie čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky argumentujúc, že „nesprístupnenie informácií požadovaných žalobcom nie je v záujme ochrany žiadneho z Ústavou Slovenskej republiky predvídaných záujmov“ pričom ignoruje skutočnosť, že práve Ústava Slovenskej republiky splnomocňuje zákonodarcu obmedziť právo na informácie zákonom. A práve týmto zákonom je zákon o slobode informácií, ktorý bol vydaný len na základe a v intenciách uvedeného článku Ústavy Slovenskej republiky a je platný a záväzný pre každého, pokiaľ Ústavný súd Slovenskej republiky nevysloví jeho nesúlad s ústavou. Žalovaný pri svojom rozhodovaní bol povinný postupovať v súlade s ustanoveniami zákona o slobode informácií a preto svoje rozhodnutie považuje za správne, keď skonštatoval, že požadované informácie sú takými informáciami, ktoré sa týkajú výkonu kontroly a tie sa v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií nesprístupňujú. S týmto názorom sa stotožnil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý už rozhodol ako odvolací súd v danom prípade uznesením sp. zn. 4 Sži/4/2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 1 OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb, alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

V prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu, súd postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti OSP (§ 247 ods. 1 OSP).

Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného o nevyhovení žiadosti žalobcu o poskytnutie informácie podľa zákona o slobode informácií.

Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia, mravnosti (článok 26 ods. 4 ústavy).

Orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon (§ 26 ods. 5 ústavy).

Ústava Slovenskej republiky v čl. 26 ods. 1 zakotvuje právo na informácie, ktoré predstavuje právo na prijímanie informácií (získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná (pozri bližšie nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 236/06–59 z 28.07.2007 – [www.concourt.sk](http://www.concourt.sk)) a k nemu korelujúci pozitívny záväzok štátu voči neidentifikovanej skupine subjektov. Obsah tohto záväzku je ozrejmený v ods. 5 citovaného článku ako povinnosť orgánov verejnej moci primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti, pričom

podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanoví zákon. Obdobnú úpravu obsahuje tiež Listina základných práv a slobôd (čl. 17 ods. 1, 5). Podľa čl. 13 ods. 2, 3, 4 ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Obmedziť základné práva a slobody možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou, a to buď podmienok všeobecných (čl. 13 ods. 2, 3, 4 ústavy) alebo osobitných vzťahujúcich sa na konkrétne práva a slobody. Rozhodnutie ústavodarcu neustanoviť osobitné dôvody obmedzenia vzťahujúce sa na právo na prijímanie informácií (čl. 26 ods. 4 ústavy obsahuje podmienky obmedzenia pre slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie) nemožno považovať za absolútne vylúčenie možnosti jeho obmedzenia, aj v tomto prípade je nevyhnutné otázku prípustnosti zásahu do základného práva posudzovať z hľadiska účelu, ktorý tento zásah sleduje, teda či tento zásah možno odôvodniť ústavne relevantným spôsobom (m. m. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 1/09-34 zo dňa 19.1.2011 - [www.concourt.sk](http://www.concourt.sk)).

Právo na informácie spolu so slobodou prejavu sú ústavnými právami každého subjektu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť len zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Výkladovým pravidlom pri obmedzovaní základných práv a slobôd je ustanovenie čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Rozsah obmedzení základných práv a slobôd je potrebné vykladať restriktívne.

Ústava prostredníctvom práva na informácie vytvára tri skupiny informácií. Prvú predstavujú informácie, ktoré štátne orgány a orgány územnej samosprávy musia predložiť oprávneným osobám. Druhú skupinu tvoria informácie, ktoré štátne orgány ani iné orgány verejnej moci nemusia predložiť oprávneným osobám, ale musia strpieť prístup k nim, ak oprávnené osoby uplatnia svoje právo na informácie. Tretiu skupinu informácií tvoria informácie, ktoré nemožno zverejniť, pretože ide o informácie podliehajúce úprave čl. 26 ods. 4 ústavy. Ústava neobmedzuje právo na informácie z hľadiska predmetu tohto práva, teda neustanovuje pozitívny výpočet informácií, ktoré oprávnená osoba môže vyhľadávať, prijímať a rozširovať, ani neurčuje negatívny výpočet informácií, ktoré nemožno vyhľadávať, prijímať a rozširovať. Predmetom práva na informácie môžu byť všetky informácie, pokiaľ nejde o informácie podliehajúce obmedzeniu čl. 26 ods. 4 ústavy.

Zákon o slobode informácií v podrobnostiach upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (§ 1). Obmedzenia práva na slobodný prístup k informáciám sú upravené v ustanoveniach § 8 až § 13 tohto zákona, pričom najvyšší súd sa v danom prípade zaoberal obmedzením na prístup k informáciám podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobodnom prístupe k informáciám v znení účinnom v rozhodnom čase, výklad ktorého je v predmetnej veci sporný.

Povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci podľa osobitých predpisov (napr. odkaz na zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov), okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy (§ 11 ods. 1 písm. g/ zákona č. 211/2000 Z. z. znení účinnom v rozhodnom čase).

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre viackrát zaujal stanovisko, že obsahom základného práva na prijímanie informácií nie je právo dostávať informácie podľa predstáv a očakávaní sťažovateľa (k tomu pozri napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. II. ÚS 10/99, II. ÚS 184/03, či II. ÚS 514/2010 – [www.concourt.sk](http://www.concourt.sk)).

Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobca žiadosťou zo dňa 28.1.2009 požadoval sprístupniť:

1. oznámenie o výsledku verejného obstarávania, ktoré Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky zaslalo Úradu pre verejné obstarávanie Slovenskej republiky v súvislosti so „Zákazkou na poskytnutie služieb s predmetom: Informačné a vzdelávacie aktivity, poskytovanie právnych, tlmočnických a prekladateľských služieb na zabezpečenie prípravy a implementácie operačných programov v gescii Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky“.

- republiky, propagácia a reklama implementácie operačných programov a súvisiacich odborných školení, konferencií a workshopov, zabezpečenie procesu verejného obstarávania“, na základe ktorej bola podpísaná zmluva medzi Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a konzorciom (Zamedia, s. r. o., Avocat, s. r. o., European Consultants Organisation S.P.R.L., Consulting & Management, s. r. o.), a
2. fotokópie dokumentov (oznámenie), ktoré boli zverejnené na úradnej tabuli ministerstva od 17. mája do 22. mája v súvislosti s tendrom uvedeným v bode 1.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky rozhodnutím zo 6.6.2009 žiadosti žalobcu nevyhovel a informácie podľa § 11 ods. 1 písm. g/ zákona č. 211/2000 Z. z. neprístupnil z dôvodu, že sa týkali výkonu kontroly. Rozhodnutím žalovaného z 9.3.2009 bolo odvolanie žalobcu zamietnuté a prvostupňové rozhodnutie bolo potvrdené.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky je štátny orgán, ktorý je vo svojej kontrolnej činnosti nezávislý, viazaný len zákonom (§ 1 ods. 1 zákona o NKÚ).

Kontrolóri a ďalší zamestnanci úradu sú povinní zachovávať vo vzťahu k tretím osobám mlčanlivosť ku skutočnostiam, o ktorých sa dozvedeli v súvislosti s poskytovaním informácií vyžadovaných podľa ods. 1 až 3 (§ 22 ods. 4 zákona o NKÚ).

Ako je už uvedené vyššie, Ústava Slovenskej republiky v článku 26 zaručuje právo na informácie a zároveň upravuje obmedzenia, ktoré je potrebné dodržiavať pri uplatňovaní práva na informácie tak, aby sa vytvorila primeraná rovnováha. Práve z týchto dôvodov ustanovenie § 8 a nasl. zákona o slobode informácií upravuje obmedzenia prístupu k informáciám. Účelom ustanovenia § 11 zákona o slobode informácií je chrániť informácie týkajúce sa (okrem iných) výkonu kontroly orgánov verejnej moci podľa osobitných predpisov.

Najvyšší súd zotráva na svojom právnom názore, vyslovenom už v zrušujúcom uznesení z 29.9.2011 sp. zn. 5 Sži/4/2011, že v danej veci nebolo možné nezohľadniť (keďže žalobca nebol kontrolovaným subjektom a ani požadovaná informácia sa netýkala kontrolovaného subjektu), že nebolo právom žalovaného požadované informácie sprístupniť, lebo pri nariadenej kontrole, ktorej účelom bolo preverenie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s verejnými prostriedkami a majetkom, zamestnanci žalovaného vychádzali z podkladov predložených kontrolovaným subjektom – Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Vychádzajúc z tohto právneho názoru Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za správny záver, ku ktorému dospel i krajský súd, že žalobcom uplatnené právo na informácie je obmedzené zákonom o slobodnom prístupe k informáciám, ktorý nedovoľuje žalovanému ako orgánu kontroly, ktorý je viazaný článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, zverejniť iné informácie týkajúce sa výkonu kontroly než tie, ktoré ustanovuje zákon.

Najvyšší súd, taktiež zotráva na svojom názore vyslovenom už i v rozsudku sp. zn. 3 Sži/5/2009 z 8.4.2010 (pozri bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3 Sži/5/2009 - ASPI JUD44913SK), že kategorické znenie ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií neumožňuje iný výklad obmedzenia sprístupnenia informácií týkajúceho sa výkonu kontroly, preto je ho potrebné nevyhnutne vykladať len v kontexte s účelom zákona (a článku 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel).

Na tomto názore nič nemení ani skutočnosť, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sži/5/2009 z 8.4.2010 bol zrušený nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) z 10.11.2011 č. k. IV. ÚS 464/2010-45, nakoľko ústavný súd v tomto náleze nepoprel, že ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií je formulované kategoricky, doplnil však, že vo veci sp. zn. 3 Sži/5/2009 „vzhľadom na úvodnú vetu § 11 ods. 1 tohto zákona aj formulácia v písm. g/ tohto ustanovenia umožňovala najvyššiemu súdu vybrať pri svojom rozhodovaní buď možnosť neprístupnenia informácie príslušnému subjektu, alebo len jej poskytnutie v obmedzenom rozsahu (s uplatnením svojej voľnej úvahy); sprístupnenie určitých informácií v „obmedzenom režime sa musí urobiť za podmienok ustanovených v § 12 tohto zákona“. Informácia požadovaná v danej preskúmvanej veci ale bola iného charakteru, nakoľko sa netýkala ani priamo žalobcu ani nezasahovala do jeho majetkových práv, ako tomu bolo vo veci sp. zn. 3 Sži/5/2009.

Najvyšší súd nemôže súhlasiť s názorom žalobcu, že informácia týkajúca sa výkonu kontroly nie je totožná s informáciou, ktorá je predmetom kontroly. Práve naopak, vzhľadom k tomu, že žalobca požadoval informácie týkajúce sa verejného obstarávania vyhláseného Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a tieto boli v rozhodnom čase predmetom výkonu kontroly, stali sa informáciami vylúčenými zo sprístupnenia v zmysle § 11 ods. 1 písm. g/ zákona o slobode informácií. Najvyšší súd súhlasí s tvrdením žalobcu, že pokiaľ by predmetné informácie malo Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v rozhodnom čase k dispozícii, muselo by ich zverejniť. Vzhľadom k tomu, že v rozhodnom čase sa stali predmetom výkonu kontroly zo strany žalovaného, stali sa informáciami vylúčenými zo sprístupnenia, a to až do momentu ukončenia kontroly zo strany žalovaného.

Navyše, podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií sú povinnými osobami štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti. Pokiaľ sa teda žalobca u žalovaného domáhal poskytnutia informácie týkajúcej sa činnosti tretieho subjektu, ktoré sa nijako nedotýkali sféry žalobcu a nezasahovali do jeho práv, musel byť nutne neúspešný. Nielenže, ako je uvedené vyššie, žalovaný nemal povinnosť informáciu poskytnúť z dôvodu, že v rozhodnom čase boli ako predmet kontroly vylúčené zo sprístupnenia, ale žalovaný ani nie je a nebol osobou povinnou sprístupniť ich, pretože ide o informácie patriace do rozhodovacej činnosti tretieho subjektu, ktorým je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Z vyššie uvedených dôvod, preto najvyšší súd posúdil námietky žalobcu uvedené v jeho odvolaní proti rozsudku krajského súdu za nedôvodné.

Vychádzajúc z uvedeného, Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na závery uvedené vyššie napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny, podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP, nakoľko žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Záverom nedá najvyššiemu súdu nepoznamenať, že zákon o slobode informácií nemá slúžiť ako zámienka na kritiku orgánov verejnej správy, ale ako nástroj spoločenskej kontroly. Najvyšší súd nepopiera právo žalobcu na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne, t. j. povinným osobám budú adresované len žiadosti, ktoré sú tieto osoby reálne povinné poskytnúť, t. j. žiadosti o informácie v rozsahu ich rozhodovacej činnosti. Len takto možno hovoriť o *účinnnej* spoločenskej kontrole verejnej správy. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov, osobitne s prihliadnutím na žalobcu, ktorého nemožno označiť za „bežného občana“ nezorientovaného v právomoci jednotlivých orgánov, za zneužívanie práva na informácie, kedy je toto právo zámienkou pre formalistické a bezúčelné spory. Nemožno prehliadnuť ani skutočnosť, že sama kontrola bola žalovaným vykonávaná v roku 2009, a žalobca ako občianske združenie, ktoré „*pozerá politikom na prsty a poukazuje na to, kde kradnú, podvádzajú a kde by sa mali správať čestnejšie, a navrhuje riešenia, ako vnieť do politického a verejného života viac slušnosti a poctivosti,*“ (<http://www.fair-play.sk/index.php?u1=2>) zbytočne pokračoval v správnom a súdnom konaní ďalšie tri, resp. štyri roky, hoci žiadaná informácia už mohla byť poskytnutá priamo dotknutou povinnou osobou.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).

**83.**  
**ROZHODNUTIE**

- I. Presné vymedzenie si predmetu konania a odstránenie väd podania je povinnosťou súdu, na ktorý podanie došlo, ešte predtým, ako vo veci vysloví svoju nepríslušnosť (miestnu či vecnú) a z tohto dôvodu vec postúpi inému súdu.**
- II. Súd, ktorému bola vec postúpená, je tiež povinný skúmať podmienky konania (§ 103 OSP) a v prípade nejasností, ak ich bez väčších odstraňovaní väd nemôže posúdiť sám, predložiť vec na rozhodnutie nadriadenému súdu a nie bez ďalšieho zastaviť konanie. Inak by postupom súdu účastníkovi mohlo byť odňaté právo na súdnu ochranu.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2013, sp. zn. 5Nds/3/2013)

Navrhovateľ podal dňa 7.3.2011 na Okresný súd Bratislava I podanie, ktoré označil ako „žaloba na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy“. Podľa obsahu podania sa ním domáhal ochrany svojich práv z dôvodu nezákonného postupu Daňového úradu v Komárne, ktorý vykonal u navrhovateľa v roku 1996 daňovú kontrolu a následne vydal dodatočný platobný výmer zo dňa 2.2.1996 (prevzatý žalobcom dňa 5.2.1996) a žiadal vydať rozsudok, ktorým súd zaviazá odporcu (žalovaného) „na vykonanie opravy rozhodnutia zo dňa 10.9.2009 v časti odôvodnenia, tak že „správca dane odpisuje daňový nedoplatok z dôvodu nedostatku právomoci daňového úradu pri vydaní rozhodnutia zo dňa 2.2.1996 a pri vydaní dodatočného platobného výmeru zo dňa 2.2.1996, a preto žalobcovi nevznikla daňová povinnosť uvedená v danom rozhodnutí a dodatočnom platobnom výmere, a že navrhovateľ (žalovaný) je povinný zaplatiť navrhovateľovi (žalobcovi) ako nemajetkovú ujmu v sume 35.000 €, to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia“.

Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) po tom čo uznesením z 22.3.2011, č. k. 21C/36/11–14 vyzval odporcu na vyjadrenie sa k návrhu a poučil ho o jeho procesných právach a po dôjdení vyjadrenia (č. l. 17 a nasl.) uznesením z 18.04.2011, č. k. 21C/36/11–27 vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť a postúpil vec Krajskému súdu v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“), ktorému bola vec postúpená, ako súd konajúci v správnom súdnictve podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) uznesením zo 16.11.2012, č. k. 4S/90/2011–45 konanie o návrhu navrhovateľa podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil, keď na základe tvrdení uvedených v návrhu (žalobe) a na základe pripojených listinných dôkazov, ako aj ustanovení § 250v ods. 1 až 4 OSP, § 103 a § 104 ods. 1 OSP dospel k záveru, že navrhovateľovi uplynula najdlhšia objektívna lehota na podanie návrhu na ochranu pred nezákonným zásahom vo vzťahu k vykonanej daňovej kontrole a vydaniu dodatočného platobného výmeru dňa 2.2.1997 a vo vzťahu k nadväzujúcemu zásahu, ktorým malo byť vydanie rozhodnutia zo dňa 10.9.2009, dňa 10.9.2010. Ďalej krajský súd dôvodil tým, že navrhovateľ sa navyše nedomáhal súdnej ochrany pred opakovaním sa nezákonného zásahu orgánu verejnej správy, ale žiadal, aby súd zaviazal odporcu vykonať opravu rozhodnutia, z čoho vyplýva, že nezákonným zásahom malo byť rozhodnutie správneho orgánu, ktoré však nemôže byť predmetom konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Ani nárok na nemajetkovú ujmu, ktorého sa zároveň navrhovateľ domáhal, nemôže byť predmetom konania súdu podľa piatej časti, piatej hlavy OSP v žalobe o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Preto podľa krajského súdu neboli splnené zákonné podmienky na začatie konania v zmysle návrhu a návrh bol podaný oneskorene.

Na základe včas podaného odvolania navrhovateľa namietajúceho nesprávne zaradenie návrhu pod konanie podľa piatej časti OSP, nakoľko podľa obsahu návrhu (žaloby) je návrh (žaloba) namierený na ochranu osobnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28.03.2013 sp. zn. 5 SŽf/10/2013 uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie predovšetkým z dôvodu nesprávneho postupu vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) vo svojom zrušujúcom uznesení poukázal predovšetkým na rozdiel medzi konaním v správnom súdnictve podľa piatej časti OSP a konaním v súdnictve všeobecnom podľa § 11 Občianskeho zákonníka (keď z odvolania navrhovateľa vyplynulo, že v rozpore s označením svojho návrhu sa nedomáha ochrany pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v OSP, ale ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka), na nejasnosť a nezrozumiteľnosť

návrhu, ako aj na pochybenie okresného súdu, ktorý v zmysle ustanovenia § 43 ods. 1 OSP nevyzval navrhovateľa na doplnenie návrhu, nakoľko návrh napriek tomu, že navrhovateľ sám má podľa titulu „JUDr.“ právnické vzdelanie, je nejasný a ani žalobný petít nie celkom zodpovedá ustanoveniu § 80 OSP a zároveň i na pochybenie krajského súdu, ktorý po postúpení veci Okresným súdom Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) prijal bez ďalšieho na konanie a rozhodnutie návrh (žalobu) navrhovateľa (žalobcu), nezaoberajúc sa vôbec neúplnosťou návrhu a obsahom (materiálnym i formálnym) žalobného petitu.

Najvyšší súd skonštatoval, že Okresný súd Bratislava I vec Krajskému súdu v Bratislave postúpil predčasne a bez toho, aby jednoznačne ustálil charakter konania, pretože ustáliť predmet konania bez akýchkoľvek pochybností bolo predovšetkým povinnosťou okresného súdu, na ktorý bol návrh (žaloba) dňa 7.3.2011 podaný.

Krajský súd v Bratislave po vrátení veci najvyšším súdom riadiac sa jeho právnym názorom (§ 250ja ods. 4 OSP) predložil vec na rozhodnutie podľa § 104a ods. 3 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) vyslovivac nesúhlas s postúpením veci okresným súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodovanie o vecnej príslušnosti (§ 246c veta prvá OSP a § 104a ods. 3 OSP) po prejedaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný.

#### *Z o d ô v o d n e n i a :*

V správnom súdnictve preskúmajajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté (§ 244 ods. 3 veta prvá OSP).

Sudy v správnom súdnictve konajú i o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov (§ 244 ods. 5 veta prvá OSP).

Konanie v správnom súdnictve sa začína na návrh, ktorý sa nazýva žalobou (§ 249 ods. 1 OSP), opravným prostriedkom proti rozhodnutiu neprávoplatnému správneho orgánu (§ 250m ods. 1 OSP), návrhom na vyslovenie povinnosti orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť (§ 250t ods. 1 OSP) alebo návrhom na ochranu proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy (§ 250v ods. 1 OSP).

Z ustanovenia § 250v OSP vyplýva, že návrh podaný podľa tohto ustanovenia sa viaže na splnenie viacerých podmienok. Musí ísť o návrh, v ktorom fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch a:

- ide o nezákonný zásah orgánu verejnej správy,
- zásah nie je rozhodnutím,
- zásah bol zameraný priamo proti fyzickej alebo právnickej osobe alebo proti nim vykonaný,
- dôsledky zásahu trvajú alebo hrozí jeho opakovanie,
- navrhovateľ vyčerpал prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis,
- návrh bol podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo.

Každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený (§ 41 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

V zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 OSP a najmä ustanovenia § 43 ods. 1 OSP súdna prax zásadne trvá na poučení o náležitostiach návrhu, o správnej formulácii návrhu na rozhodnutie vo veci samej a v priebehu konania aj na takom poučení, ktoré účastníkovi umožní pokračovanie v konaní a dosiahnutie rozhodnutia v merite veci.

Ak dôjde súdu neúplné, nepresné alebo nesprávne podanie, musí si vždy predovšetkým ujasniť, či nedostatky podania sú také, že pri ich neodstránení nie je možné v konaní pokračovať.

Podľa tvrdenia navrhovateľa v jeho odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4S/90/2011–45 zo 16.11.2012 sa tento domáha v zmysle § 80 písm. b/ OSP splnenia povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva a sice ochrany osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka.

Medzi konaním o splnenie povinnosti podľa § 80 písm. b/ OSP pred okresným súdom a konaním o návrhu na ochranu proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy podľa § 250v OSP, o ktorom by mal konať krajský súd v správnom súdnictve, je zásadný rozdiel.

Petitom návrhu na ochranu proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy sa navrhovateľ musí domáhať, aby súd zakázal orgánu verejnej správy pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa a v prikázal mu, ak je to možné, obnoviť stav pred zásahom (§ 250v ods. 1 OSP). Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný. Návrh musí byť podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo (§ 250v ods. 3 OSP). Nezákonný zásah musí mať verejnoprávnu povahu. To znamená, že musí nastať pri výkone právomoci orgánu verejnej správy, ktorý mocenským spôsobom zasiahol do právnej sféry fyzickej alebo právnickej osoby. Riešenie ochrany práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvných vzťahov alebo porušenia práva, ktoré spadá do oblasti súkromného práva, nie je podľa ustanovení § 250v možné.

Keďže navrhovateľ sa svojim nejasným podaním zo 7.3.2011 domáha, aby súd zaviazal odporcu (žalovaného) „na vykonanie opravy rozhodnutia č. 600/230/158504/ 2009/Par zo dňa 10.09.2009 v časti odôvodnenia, tak že „správca dane odpisuje daňový nedoplatok z dôvodu nedostatku právomoci daňového úradu pri vydaní rozhodnutia č. 621/240/1388/96 zo dňa 2.2.1996 a pri vydaní dodatočného platobného výmeru č. 621/240/1389/96 zo dňa 2.2.1996, a preto žalobcovi nevznikla daňová povinnosť uvedená v danom rozhodnutí a dodatočnom platobnom výmere a že navrhovateľ (žalovaný) je povinný zaplatiť navrhovateľovi (žalobcovi) ako nemajetkovú ujmu v sume 35.000 €, to všetko do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia“, ktoré podanie označil v odvolaní podľa obsahu návrhu (žaloby) za návrh (žalobu) namierený na ochranu osobnosti, okresný súd o postúpení veci rozhodol predčasne, pred tým ako v súlade s ustanovením § 43 OSP odstránil vady podania tak, aby bolo zrejmé nad akúkoľvek pochybnosť, čo je predmetom sporu, resp. predmetom konania, čoho sa navrhovateľ vlastne domáha a či daná vec vôbec spadá pod správne súdnictvo. Bez ujasnenia si týchto otázok nie je možné posúdiť, či vec patrí do vecnej príslušnosti krajského súdu ako súdu konajúceho v správnom súdnictve alebo do vecnej príslušnosti súdu okresného v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka ako vec občianskoprávna.

Na tomto mieste Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné opätovne zdôrazniť, že ujasnenie si predmetu konania a odstránenie väd podania je v prvom rade úlohou – povinnosťou súd, na ktorý podanie došlo, a to predtým, ako vo veci vysloví svoju nepríslušnosť (miestnu či vecnú) a teda predtým ako vec z tohto dôvodu postúpi inému súdu.

Naproti tomu súd, ktorému bola vec postúpená, je taktiež povinný skúmať podmienky konania (§ 103 OSP) a v prípade nejasností, ak ich bez väčších odstraňovaní väd nemôže posúdiť sám, predložiť vec na rozhodnutie nadriadenému súdu a nie bez ďalšieho zastaviť konanie. Takýmto postupom by totiž účastníkovi mohlo byť odňaté jeho právo na súdnu ochranu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011).



**84.**  
**ROZHODNUTIE**

**Hoci § 250 ods. 4 OSP kogentne definuje žalovaného v konaní o žalobe podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ako správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni, nie je povinnosťou súdu zisťovať namiesto žalobcu, ktorý správny orgán má byť žalovaný. Platí to pre prípady, kedy žalobca označí ako žalovaného správny orgán, ktorý sa žiadnym spôsobom nezúčastnil na konaní, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2013, sp. zn. 5Sži/8/2013)

Uznesením z 1. februára 2013, č. k. 4S/159/2011-34 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zastavil podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) konanie o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného. Žiadnemu účastníkovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak po zrušení svojho predchádzajúceho uznesenia vo veci z 2. marca 2012, č. k. 4S/159/2011-16 uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sži/3/2012 z 30. apríla 2012, po tom, čo mu najvyšší súd uložil rozhodnúť o žalobcovom návrhu na odstránenie nesprávneho označenia žalovaného a skúmať, či ide o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky alebo o zámenu účastníka v zmysle § 92 ods. 4 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, v ktorom prípade musí skúmať i včasnosť podania žaloby (§ 250b ods. 1 OSP).

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že v prejednávanej veci žalobca podal žalobu proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, domáhajúc sa preskúmania napadnutého rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Krajský súd dospel k záveru, že toto pôvodné označenie žalovaného nebolo možné charakterizovať ako neúplné, resp. nepresné označenie nepochybného subjektu. A teda sa nejednalo o vadu, ktorú by bolo možné odstrániť postupom podľa § 43 OSP. Nejednalo sa ani o iný odstrániteľný nedostatok, akým sú napríklad vady spočívajúce v neúplnosti návrhu na začatie konania, nedostatku príslušnosti súdu, procesnej nespôsobilosti účastníka, nedostatku zastúpenia a podobne.

Na základe uvedených dôvodov, krajský súd preto podanie – odvolanie žalobcu zo dňa 11. apríla 2012, osobne doručené súdu dňa 13. apríla 2012, posúdil aj ako žiadosť o zámenu účastníkov konania na strane žalovaného v súlade s ustanovením § 41 ods. 2 OSP. Podaním doručeným súdu dňa 15. augusta 2012, pôvodne označený žalovaný - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vyjadrilo svoj súhlas s vystúpením z konania.

Následne krajský súd uznesením zo 14. septembra 2012 č. k. 4S/159/2011-31 rozhodol, aby z konania vystúpilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, a aby na jeho miesto vstúpil Najvyšší súd Slovenskej republiky. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1. októbra 2012. Krajský súd zdôraznil, že pokiaľ ide o hmotnoprávne účinky zámeny účastníkov, sú voči účastníkovi účinné až uplatnením na súde.

Krajský súd ako moment uplatnenia nároku na preskúmanie rozhodnutia žalovaného, ktorým je Najvyšší súd Slovenskej republiky, vyhodnotil podanie žalobcu z 11. apríla 2012 doručené súdu 13. apríla 2012.

Podľa § 250b ods. 1 OSP žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

Osobitným zákonom, podľa ktorého prebiehalo správne konanie v prejednávanej veci, je zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Iná lehota na podanie žaloby voči právoplatnému druhostupňovému rozhodnutiu osobitným zákonom nie je ustanovená.

Z obsahu administratívneho spisu mal krajský súd za zistené, že napadnuté rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu bolo žalobcovi doručené 26. júla 2011. Lehota na podanie žaloby teda uplynula 26. septembra 2011. Za dátum podania žaloby voči žalovanému Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky krajský súd považoval podanie obsahujúce odvolanie voči prvšiemu jeho uzneseniu a návrh na zámenu účastníkov konania na strane žalovaného, t. j. 13. apríl 2012, čo je po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty.

Z dôvodu, že žalobca zmeškal lehotu na podanie žaloby, resp. návrhu na zámenu žalovaného (podal ju po zákonom určenej lehote) a zmeškanie lehoty nemožno odpustiť, krajský súd konanie zastavil. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ v spojení a § 246c OSP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania, pretože pre iný postup nebol dôvod.

Proti tomuto uzneseniu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP) odvolanie žalobca, žiadajúc Najvyšší súd Slovenskej republiky o jeho zrušenie a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie.

Žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydané v prejednávanej veci 10. apríla 2012, sp. zn. 5SŽi/3/2012. Zdôraznil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky uznal žalobcovi vadu v označení žalovaného v zmysle § 43 OSP bez poukázania, aby mu tým uplynula lehota na podanie žaloby a vrátil vec nižšiemu súdu po zrušení uznesenia, čím uznesenie sp. zn. 4S/9/2011 z 01. februára 2013 odporuje poučeniu obsiahnutému v uznesení sp. zn. 5 SŽi/3/2012 z 10. apríla 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

#### Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 244 ods. 1 OSP, v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V správnom súdnictve prejednávajú sudy na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je žalovaným správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni (§ 250 ods. 1 veta prvá, ods. 2 veta prvá a ods. 4 OSP).

Žalobca, domáhajúc sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) vydaného ním ako správnym orgánom podľa zákona o slobode informácií, podal na krajskom súde 25. augusta 2011 žalobu z 24. augusta 2011, pričom ako žalovaného označil Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Až dodatočne, podaním z 11. apríla 2012, ktorým podal odvolanie voči uzneseniu krajského súdu z 2. marca 2012 č. k. 4S/159/2011-16, opravil označenie žalovaného na najvyšší súd, uvádzajúc, že došlo k písárskej chybe.

Krajský súd toto podanie vyhodnotil na základe obsahu ako návrh na zámenu účastníkov konania, pričom dátum podania citovaného podania, t. j. osobne 13. apríla 2012, považuje za dátum podania žaloby voči najvyššiemu súdu ako správne orgánu – povinnej osobe podľa zákona o slobode informácií.

V dôsledku tejto právnej úvahy nutne vyhodnotil žalobu proti napadnutému rozhodnutiu za podanú po lehote podľa § 250b ods. 1 OSP, keďže začala plynúť 12. júla 2011 (zásielka obsahujúca napadnuté rozhodnutie bola uložená na pošte 8. júla 2011 a podľa § 51 ods. 2 správneho poriadku je považovaná za doručení posledný deň trojdňovej úložnej lehoty, t. j. 11. júla 2011) a uplynula 12. septembra 2011.

V uznesení z 30. apríla 2001, č. k. 5 SŽi/3/2012-20 najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu z 2. marca 2012, č. k. 4 S/159/2011-16 a krajskému súdu vytkol pochybenie spočívajúce v tom, že krajský súd „zastavil konanie v danej veci pre nesplnenie podmienok konania z dôvodu, že žalobca nesprávne označil žalovaného, ktorý majúce sa preskúmať rozhodnutie nevydal. Nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného nikdy nemôže viesť k zastaveniu konania, ale iba k zamietnutiu žaloby“. Najvyšší súd mu zároveň uložil, aby v ďalšom konaní „rozhodol o žalobcovom návrhu na odstránenie nesprávneho označenia žalovaného, pričom musí skúmať, či ide o odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky alebo o zámenu účastníka v zmysle § 92 ods. 4 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, v ktorom prípade musí skúmať i včasnosť podania žaloby (§

250b ods. 1 OSP). *Až potom bude môcť krajský súd posúdiť, či nesprávnosť žaloby zakladá nemožnosť súdu pokračovať v konaní, alebo či je možné vec prejednať a meritórne rozhodnúť*“.

Najvyšší súd sa však v citovanom uznesení nezaoberal bližšie povahou podania žalobcu obsahujúceho opravu „vady v označení žalovaného“, a neskúmal ani plynutie lehoty na podanie žaloby takým spôsobom, aby bolo možné priznať relevanciu námietke žalobcu obsiahnutej v odvolaní proti uzneseniu krajského súdu z 1. februára 2013, č. k. 4 S/159/2011-34, pričom žiadne ďalšie námietky, respektíve dôvody, v ktorých by videl nezákonnosť alebo nesprávnosť odvolaním napadnutého uznesenia žalobca neuviedol.

Najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že hoci § 250 ods. 4 OSP kogentne definuje žalovaného v konaní o žalobe podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ako správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni, nie je povinnosťou súdu dohľadávať tento správny orgán za žalobcu. Osobitne to platí pre prípady, kedy žalobca označí ako žalovaného správny orgán, ktorý sa žiadnym spôsobom nezúčastnil na konaní, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané; prihliada sa len na prípad, kedy žalobca ako žalovaného označí napríklad prvostupňový správny orgán, alebo sa dopustí chyby v označení žalovaného (v prejednávanej veci napríklad miesto „Najvyšší súd Slovenskej republiky“ napíše „Najvyšší súd“). Označenie správneho orgánu nesúvisiaceho s konaním, v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané za žalovaného, nemožno preto nikdy chápať ako chybu v písaní, či nesprávne označenie inak správne žalovaného subjektu, čo je vada odstrániteľná postupom podľa § 43 OSP, resp. na základe § 250 ods. 4 OSP).

Žalobca v danej veci je navyše osobou so vzdelaním v odbore právo, o čom predložil krajskému súdu doklad – diplom zo 14. septembra 1977 vydaný Právnickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave.

Preto krajský súd postupoval správne, ak podanie žalobcu, v ktorom sa domáhal opravy chyby v písaní, vyhodnotil ako návrh na zmenu účastníka konania podľa § 92 ods. 4 OSP, pričom deň tohto podania žalobcu vyhodnotil ako deň podania žaloby o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia voči Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako pasívne legitimovanému správne orgánu podľa § 250 ods. 4 OSP, a konanie následne z dôvodu podľa § 250b ods. 1 OSP pre oneskorené podanie žaloby zastavil.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd uznesenie krajského súdu ako vecne a právne správne potvrdil (§ 250ja ods. 3 OSP, § 219 OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože v odvolacom konaní nebol úspešný a žalovaný zo zákona na náhradu trov konania nemá nárok.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

**85.**  
**ROZHODNUTIE**

**Na konanie o žalobe „o uloženie povinnosti strpieť vstup a vjazd zo strany energetickej spoločnosti na nehnuteľnosť v súkromnom vlastníctve (spoluvlastníctve žalovaných), za účelom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez parcelu žalovaných a zároveň sa zdržať poškodzovania nízkonapäťového vedenia“ podanej za účinnosti zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov musí konať súd, resp. musí súdne konanie začaté pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, riadne dokončiť.**

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2013, sp. zn. 5Rks/2/2012)

Žalobou doručenu Okresnému súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) dňa 7. júla 2004 a jej zmenou zo 7. decembra 2005 pripustenou uznesením zo 14. septembra 2006, č. k. 16C/201/2004-74 sa žalobca domáha, aby súd žalovaným 1. až 4. uložil povinnosť strpieť vstup zamestnancov žalobkyne a vjazd jej mechanizmov na nehnuteľnosť – parcelu – orná pôda, kat. územie XX., ktorá je v spoluvlastníctve žalovaných, za účelom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez parcelu žalovaných a zároveň sa zdržať poškodzovania nízkonapäťového vedenia pozostávajúceho z troch polí sekundárneho vzdušného vedenia a dvoch podperných bodov na ich parcele – orná pôda, kat. územie XX.

Dňa 28. marca 2011 vydal Okresný súd Žilina vo veci rozsudok č. k. 16C/201/2004-406, ktorým žalobe v časti strpenia vstupu na nehnuteľnosť žalovaných a vjazdu mechanizmov vyhovel a v časti uloženia povinnosti zdržať sa poškodzovania vedenia zamietol. O trovách konania okresný súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Okresný súd tak rozhodol podľa § 22 ods. 1, ods. 3 zákona č. 79/1957 Zb. o výrobe, rozvoje a spotrebe elektriny (elektrizačný zákon) v znení neskorších predpisov (účinného do 30. júna 1998) s poukazom na § 42 ods. 2 zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2004 a § 69 ods. 10 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na odvolanie žalovaných Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 20. júna 2012 č. k. 6 Co/282/2011-451 rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k. 16 C/201/2004-406 z 28. marca 2011 zrušil a konania s poukazom na ustanovenia § 103 a § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil; zároveň vyslovil, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec postúpená Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky. O náhrade trov konania vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá na ňu právo a že účastníkom nahradiť trovy štátu neukladá.

Krajský súd vychádzajúc z ustanovenia § 7 OSP poukazujúc na zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo/190/190/2004 z 31. mája 2005 a sp. zn. 3 Cdo/81/2000 z 27. marca 2002 mal za to, že predmetná vec nepatrí do právomoci súdu, ale do právomoci Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky predložilo vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 11. decembra 2012 so žiadosťou o určenie právomoci medzi súdom a orgánom štátnej správy podľa § 8a OSP z dôvodu, že sa nepovažuje za príslušný orgán, nakoľko žalobkyňa podala návrh na začatie konania dňa 7. júla 2004, t. j. pred účinnosťou zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 656/2004 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť až 1. januára 2005.

S poukazom na § 69 ods. 9 zákona č. 656/2004 Z. z. a § 96 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinného od 01. septembra 2012 (ďalej len „zákon č. 251/2012 Z. z.“), § 104 ods. 1 veta druhá OSP namietalo, že konanie začalo dňom, kedy návrh došiel súdu, a to 7. júla 2004, a že podľa prechodných ustanovení zákona č. 656/2004 Z. z., ako aj zákona č. 251/2012 Z. z. má konanie dokončiť orgán príslušný na konanie v čase začatia konania. V tomto čase bol účinný zákon č. 70/1998 Z. z., ktorého ustanovenia však výslovne nedefinujú kompetencie Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky tak, ako boli následne zadané v zákone č. 656/2004 Z. z., ako aj v zákone č. 251/2012 Z. z.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo hospodárstva“) teda nemôže rozhodnúť v správnom konaní o uplatnení opatrenia podľa § 3 zákona č. 656/2004 Z. z. spočívajúcom v uložení povinnosti odporcom, aby strpeli vstup navrhovateľa a vjazd jeho mechanizmov na nehnuteľnosti im patriace za účelom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez nehnuteľnosť im patriacu a taktiež o povinnosti odporcov zdržať sa poškodzovania nízkonapäťového vedenia pozostávajúceho z troch polí sekundárneho vzdušného vedenia a dvoch podperných bodov, čoho sa domáhal navrhovateľ svojím návrhom podaným dňa 7. júla 2004, teda pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

Vo svojom podaní ministerstvo hospodárstva poukázalo i na to, že pokiaľ na základe dôvodov, z ktorých vychádzal Krajský súd v Žiline v odôvodnení svojho rozhodnutia č. k. 6 Co/282/2011 z 20. júla 2012 rozhodol v obdobných veciach vedených pod sp. zn. 5Ndc/29/2008 a sp. zn. 1Rks/6/2009 aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), na rozdiel od krajského súdu, najvyšší súd v obidvoch prípadoch rozhodoval v právnych veciach, keď návrh na začatie konania bol podaný po 1. januára 2005, t. j. účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. Právny zaver obsiahnutý v odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu v Žiline je teda nesprávny, v rozpore so zákonom i s Ústavou Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Malo za to, že ide o spor, ktorého prejednanie a rozhodnutie nepatrí do právomoci Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

Podľa § 8a OSP Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje spory o právomoc medzi súdmi a orgánmi štátnej správy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzujúc kompetenčný konflikt medzi Okresným súdom Žilina (v súvislosti s rozhodnutím Krajského súdu v Žiline) a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky sa nemohol stotožniť s dôvodmi, ktoré uviedol krajský súd vo svojom uznesení č. k. 6 Co/282/2011-451 z 20. júna 2012 a dospel k záveru, že nesúhlas s postúpením veci zo strany Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky je plne dôvodný.

#### Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom sporu v danej veci na základe žaloby zo 7. júla 2004 je uloženie povinnosť strpieť vstup a vjazd zo strany energetickej spoločnosti (Slovenská energetika, a. s.) na nehnuteľnosť v súkromnom vlastníctve (spoluvlastníctve žalovaných), za účelom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez parcelu žalovaných a zároveň sa zdržať poškodzovania nízkonapäťového vedenia pozostávajúceho z troch polí sekundárneho vzdušného vedenia a dvoch podperných bodov na ich parcele.

V čase začatia konania bol účinný zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 70/1998 Z. z.“) a v súlade s § 9 ods. 6 písm. a/ veta pred bodkočiarkou „držiteľ licencie pri plnení úloh podľa tohto zákona je oprávnený vstupovať na cudzie pozemky a do objektov a zariadení v súvislosti so zriaďovaním, prevádzkou, opravami a údržbou rozvodných zariadení (odsek 8)“. Poznámka 10a/ pod čiarou k tomuto ustanoveniu v tejto časti výslovne odkazuje na § 128 Občianskeho zákonníka, podľa ods. 1 ktorého vlastník je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak. Vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu (§ 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa citovaných zákonných ustanovení bolo potrebné posúdiť aj danú vec, a to bez ohľadu na to, či poznámka pod čiarou je záväzná či nezáväzná, nakoľko zákon č. 70/1998 Z. z. nedefinoval oprávnenia ministerstva hospodárstva pokiaľ ide o rozhodovanie o umožnení vstupu na cudzie pozemky a do objektov a zariadení v súvislosti s prevádzkou, opravami a údržbou rozvodných zariadení.

Až zákonom č. 656/2004 Z. z., účinným od 1. januára 2005 boli zakotvené kompetencie ministerstva hospodárstva ako orgánu štátnej správy aj v oblasti rozhodovania o opareníach ak ide o:

1. predchádzanie stavu núdze alebo o stav núdze,
2. ohrozenie celistvosti a integrity sústavy a siete,
3. ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a siete, alebo

4. ohrozenie života a zdravia ľudí alebo majetku fyzických osôb a právnických osôb,
5. porušenie predpisov o ochrane životného prostredia, (§ 3 ods. 2, písm. i/), ktoré sčasti prevzal s účinnosťou od 1. septembra 2012 i zákon č. 251/2012 Z. z. (88 ods. 2 písm. g/).

Podľa § 69 ods. 9 zákona č. 656/2004 Z. z. v znení do 31. augusta 2012 „konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Konanie dokončí orgán príslušný na konanie v čase, keď sa konanie začalo“. Rovnaké znenie tohto ustanovenia obsahuje i zákon č. 215/2012 Z. z. v § 96 ods. 2.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky zhodne s názorom Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky ustálil, že na konanie o žalobe „o uloženie povinnosti strpieť vstup a vjazd zo strany energetickej spoločnosti na nehnuteľnosť v súkromnom vlastníctve (spoluvlastníctve žalovaných), za účelom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez parcelu žalovaných a zároveň sa zdržať poškodzovania nízkonapäťového vedenia pozostávajúceho z troch polí sekundárneho vzdušného vedenia a dvoch podperných bodov na ich parcele“ podanej dňa 7. júla 2004, t. j. za účinnosti zákona č. 70/1998 Z. z. musí konať súd, resp. musí súdne konanie začaté pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. riadne dokončiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto o spore o právomoc medzi orgánom verejnej správy a súdom rozhodol tak, že prejednanie a rozhodnutie veci patrí do právomoci Okresného súdu Žilina.

Úlohou správneho orgánu bude po právoplatnosti tohto uznesenia vrátiť Krajskému súdu v Žiline na meritórne konanie o odvolaní žalobcov úplný spis tohto súdu sp. zn. 16 C/201/2004 tak, ako mu bol postúpený dňa 5. novembra 2012.

Záverom najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že vo veci sp. zn. 1 Cdo/190/2004, na ktorú poukázal Krajský súd v Žiline v uznesení č. k. 6 Co/282/2011-451 z 20. júna 2012, sa rozhodovanie týkalo prekládky elektrického vedenia (§ 20 zákona č. 70/1998 Z. z.) s tým, že „vecné bremená“ vyplývajúce z ustanovení zákona č. 79/1957 Zb., resp. zo zákona č. 656/2004 Z. z., sú inštitútmi sui generis, ktorým nemožno priznať povahu súkromnoprávných opatrení, lebo ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu. Krajský súd na podporu svojho rozhodnutia nepoužil teda ani vhodný príklad.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona. č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).